

WIADOMOŚCI
HANDLU ZAGRANICZNEGO

*informacje
polityczno-
gospodarcze*

ROK IV

31 GRUD.

1953

Nr 48 /131/

WYDAWCA: HANDELOWA AGRO

Tylko do użytku służbowego

I. POLITYKA GOSPODARCZA

Związek Socjalistycznych Republik Rad	Chemia i rolnictwo w Związku Radzieckim	1
Albańska Republika Ludowa	Cele i osiągnięcia pierwszego planu pięcioletniego	4
Bułgarska Republika Ludowa	Rozwój gospodarczy	8
Czechosłowacja	Obrót detaliczny w III kwartale 1953 r.	17
Rumuńska Republika Ludowa	Rozwój gospodarczy	17
Europejska Unia Płatnicza	Rozliczenie za listopad	25
Austria	Sytuacja gospodarcza	27
Holandia	Sytuacja gospodarcza	36
Norwegia	Sytuacja gospodarcza	42
Indie	Sytuacja gospodarcza	49
Iran	Sytuacja gospodarcza w roku 1952/53	53
Urugwaj	Sytuacja gospodarcza	65
Stany Zjednoczone A.P.	Sytuacja gospodarcza	70

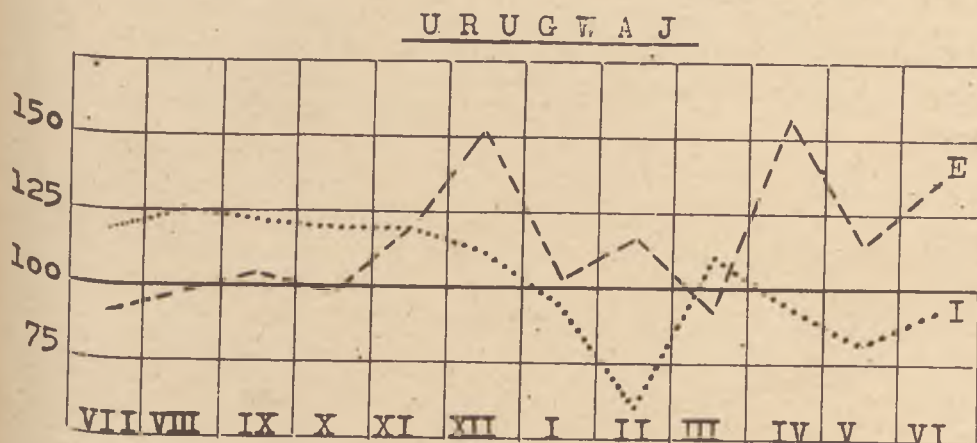
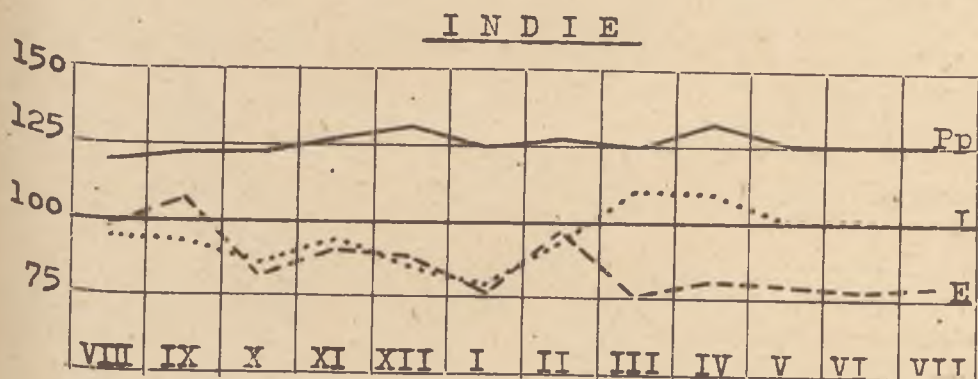
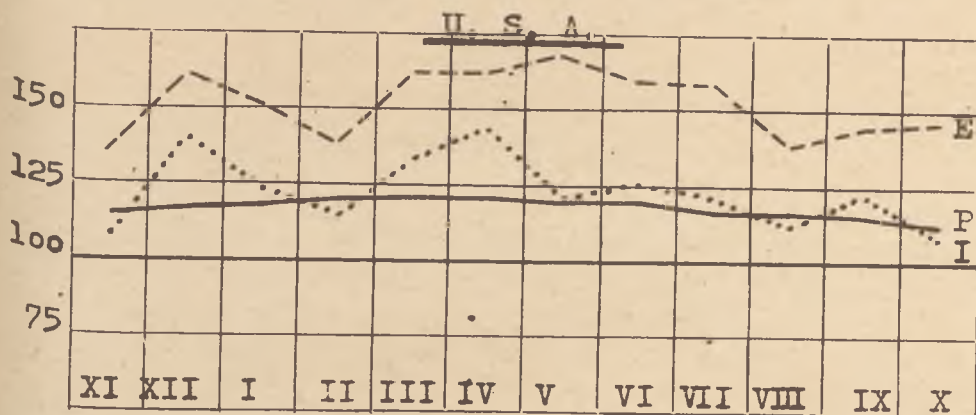
II. UMOWY HANDLOWE I PIATNICZE

Argentyna - Francja	65
Brazylia - Czechosłowacja	65
Bułgarska Republika Ludowa - Grecja	65
Chiny - Indochiny	65
Dania - Francja	65
Finlandia - Grecja	66
Francja - Niemiecka Republika Demokratyczna	66
Francja - Turcja	66
Grecja - Niemiecka Republika Demokratyczna	66
Hiszpania - Niemcy zachodnie	66
Liban - Niemiecka Republika Demokratyczna	67
Niemiecka Republika Demokratyczna - Szwecja	67
Szwajcaria - Węgierska Republika Demokratyczna	67
Szwecja - Włochy	67

(Spis rzeczy pozostałych dzieł - patrz str.3-cia okładki)

_____ R O Z T O J O . K Y C H _____

SKAZNIKI PRODUKCIJE, EKSPORTU i IMPORTU 1952 i 1953 r.

PRZECIETNA MIESIECZNA 1950=100

produkcja
produkcja przemysłowa
eksport
import

POLITYKA GOSPODARCZA

KRAJE OBOZU POKOJU

ZWIĄZKI SPOŁECZYSTYCZYCH REPUBLIK RAD

Chemia i rolnictwo w Związku Radzieckim

I. Chemizacja gospodarstw rolnych

Chemia odgrywa w gospodarce socjalistycznej doniosłą rolę, w walce o ochronę zbiorów przed szkodnikami, w walce o zwiększenie produkcji rolnej i hodowlanej.

Dlatego też uchwały XIX Zjazdu KPZR i wrześniowe Plenum KC przewidują dla przyspieszenia rozwoju gospodarstw rolnych, wzrost ich chemizacji. Niezależnie od takich środków jak: nawozy, związki przeznaczone do chemicznej melioracji roli, truciźny służące do walki ze szkodnikami, gryzoniami i chorobami roślin; zaczęto w ostatnich latach stosować nowe nieznanne dotychczas środki chemiczne. Jedne z nich przyspieszają lub hamują wzrost roślin, inne zaś niszczą chwasty, wywołują opadanie liści bawełny i warzyw przed zbiorami oraz powstrzymują kiełkowanie kartofli na składach. Stosuje się też środki odkażające glebę, ziarno i śpichrze. Rozszerza się stosowanie chemicznych substancji paszowych dla zwierząt, środków konserwujących dla przechowywania surowców zwierzęcych i produktów spożywczych.

Chemia zaopatruje hodowlę bydła w środki lecznicze i sanitarne. Wielkie znaczenie posiada chemia w przerobieniu surowców roślinnych i zwierzęcych na artykuły spożywcze, ubranie i wyroby techniczne. Ogromna jest skuteczność środków chemicznych stosowanych przy zwiększaniu i ochronie plonów w połączeniu z mechanizacją rolnictwa, sianiem traw, regulowaniem systemu nawadniania i selekcją. Takie metody chemicznej melioracji gleby jak: uwapnianie, fosforowanie, gipsowanie, dają ogromny efekt na przeciąg wielu lat.

Jako przykład można tu podać kilka cyfr. W wyniku zastosowania systemu użyźniania mineralnego, zbiór surowca bawełny w republikach Azji Środkowej wzrósł w stosunku do ubiegłych trzydziestu lat - 2,5 raza, a w poszczególnych produjących spółdzielniach produkcyjnych i państwowych gospodarstwach rolnych - 4-5 raza. Według danych Dołgoprudnej agrochemicznej stacji doświadczalnej, zastosowanie nawozów azotowych, fosforowych i potasowych daje na glebach piaszczystych x/ zbiór buraka paszowego w wysokości 462 q z 1 ha w stosunku do 70 q bez nawozów i około 200 q przy zastosowaniu połowy dawki nawozu. Zbiór nowoczesnych ziemniaków przy zastosowaniu nawozów został podwyższony do 239 q w stosunku do 127 q z 1 ha na ziemi nienawożonej.

x/ gleby powulkaniczne lub po wypaleniu stepów i pożarach leśnych.

Im bardziej wzrastają zbiory, tym większego znaczenia nabiera stosowanie środków chemicznych dla ochrony plonów.

Ponure "prawo" spadającej wydajności gleby i maltuzjanizm, głoszone w kręgach reakcyjnych krajów kapitalistycznych, znajdują całkowite zaprzeczenie w gospodarce socjalistycznej, opierającej się na osiągnięciach przodującej nauki i techniki, która dąży do wzrostu urodzajności i do stałego podnoszenia się produkcji rolniczej i hodowlanej.

II. Nowoczesne nawozy

Uchwała wrześniowego Plenum KC KPZR omówiona w referacie tow. Chruszczowa przewiduje znaczne zwiększenie produkcji nawozów sztucznych. Produkcja nawozów mineralnych /w przeliczeniu na umowne jednostki/ powinna osiągnąć w r.1959 przykładowo 16,5 - 17,5 mln ton, a w r.1964 - 28-30 mln ton, co oznacza prawie 6-krotny wzrost w porównaniu z poziomem 1950 r.

Celem zapewnienia takiego wzrostu tempa produkcji, niezbędne jest budowanie i uruchamianie co dwa lata fabryk nawozów sztucznych o takiej mocy produkcyjnej, jaką uzyskano ogółem w czasie wszystkich przedwojennych pięcioletek. Poza tym przewiduje się zastosowanie szeregu nowych środków dla zwiększenia istniejących przedsiębiorstw, zastosowania nowych rodzajów surowców, podniesienia jakości produkcji oraz dla ulepszenia warunków jej przechowywania i transportu. Obniżone też mają być koszty własne produkcji nawozów. Przewidziane jest rozszerzenie istniejącego asortymentu nawozów ponad 2 razy.

Spśród nowych nawozów należy zwrócić uwagę na nawozy skoncentrowane /podwójny superfosfat, substancje strącone, fosforan amonu, termofosfety/, które powinny zmniejszyć koszty transportu znacznych ilości nisko-procentowego nawozu z fabryk do miejsca przeznaczenia. Zastosowanie bardziej skoncentrowanych nawozów zaoszczędzi nie tylko wiele miliardów tonokilometrów transportu, ale obniży też cenę i ułatwi pracę związane z nawożeniem gleby. Na glebach nieczarnoziemnych i popiołowych oraz na wyjałowionych czarnoziemach zwiększone będzie wielokrotnie zastosowanie mączki fosforowej.

Wśród nawozów, składających się z dwóch i trzech składników odżywczych, przewidziana jest produkcja fosfatów amonu i potrójnego nawozu, złożonego z azotu, fosforu i potasu.

Ponieważ nawozy potasowe, zawierające chlor, obniżają jakość wielu roślin /np. ziemniaki, winogrona, owoce cytrusowe, tytoń i inne/, zwiększona będzie znacznie produkcja siarczanu potasu. Celem nawożenia buraka cukrowego przewiduje się rozszerzenie produkcji nitratu sodu. Większa część nawozów fosforowych, w tym także cała saletra amonowa, będzie produkowana w kształcie granulek, dobrze przechowujących się i łatwych do wysiewu siewnikami kombinowanymi oraz siewnikami przeznaczonymi specjalnie do nawozów, co już obecnie daje w wielu rejonach b.dobre wyniki.

Narówni z nawozami sztucznymi w dużych ilościach będą stosowane również nawozy organiczne: obornik, torf, komposty, mieszanki organicznych i mineralnych nawozów, różnego rodzaju

adki oraz nawozy zielone. Wprowadzane są nowe i mało dotąd stosowane składniki odżywcze. Zapoczątkowane zostało stosowanie nawozów magnezowych, borowych, miedziowych, manganowych i innych. Te ostatnie stosuje się w niewielkich ilościach - kilka gramów na 1 ha - dlatego też otrzymały one nazwę mikronawozów. Rozszerza się też stosowanie nawozów bakteryjnych.

Według tymczasowych obliczeń przewiduje się, że przy zastosowaniu 28 - 30 mln ton nawozów sztucznych, osiągnie się następująco: około 2 mln ton włókna /bawełnianego, lnianego i kokowego/, ok. 3 mln ton cukru, o 40 mln ton więcej ziemniaków, 35 mln ton ziarna itd. Prócz tego wzrośnie zbiór warzyw, traw i okopowych/, owoców i innych produktów rolniczych.

Nawozy zwiększają z reguły nie tylko ilościowo ale i jakościowo zawartość cukru w burakach i winogronach, zawartość białka w ziemniakach i białko w ziarnach, oraz trwałość włókna lnianego, bawełnianego itp. Nawozy zwiększają także wytrzymałość rośliny na suszę, chłód i inne niesprzyjające warunki atmosferyczne.

Trujące środki chemiczne

Obecny stan produkcji trucizn rolniczych wskazuje na zastawienie przemysłu radzieckiego na produkcję szeregu skutecznych preparatów organicznych, niszczących szkodniki i choroby roślin. Są to preparaty DDT i inne środki, wyróżniające się tym, iż są one znacznie mniej skoncentrowane i mniej trujące dla człowieka i zwierząt, aniżeli większa część preparatów nieorganicznych, zawierających arszenik, bar, fluor i inne składniki.

Uchwała wrześniowego Plenum KC KPZR przewiduje całkowite zaopatrzenie gospodarki rolnej w środki bakteriobójcze w ciągu 2-3 lat. Z tego względu produkcja tych środków ma wzrosnąć w tym czasie dwukrotnie w porównaniu z planem na 1953r.

Oblicza się, że trucizny rolnicze ochraniają plony następująco: około 10% w gospodarce zbożowej, 20% w gospodarce przywinczej i 30-40% w sadownictwie. O ich skuteczności świadczą najlepiej fakty. Jeden kilogram 5-procentowego proszku DDT stosowany przeciwko żółtkowi, zachowuje 100 - 200 kg pszenicy. Zbiór buraka po opyleniu proszkiem DDT powiększa się o 1 ha. Zbiór nasion lucerny, po opryskaniu z samolotu emulsją DDT, wyniósł 6,5 q na 1 ha i to przy całkowitej zbiórów na nieopryskiwanym uprzednio odcinku kontrolnym.

Zastosowanie "paryskiej zieleni" zwiększyło kilkakrotnie przeciętny zbiór owoców w sadach państwowych gospodarstwa "Gigant" oraz ulepszyło jakość owoców.

Szereg doświadczeń z zastosowaniem nowego fosforoorganicznego preparatu "NIUIF-100" przeciw chorobom na owocach cykory i ogórkach /w inspektach/ dowodzi, że zbiory tych kultur mogą wzrosnąć conajmniej dwukrotnie. Z grubsza można powiedzieć, że oszczędności wynikające ze stosowania środków chemicznych dla utrzymania wysokich plonów oblicza się w miliardach rubli rocznie.

Bardzo ważnym środkiem chemicznym, stosowanym w uprawie poprzędkającym zbiór bawełny, jest cyjanamid wapnia, który opadanie liści. W związku z przedobliwością rocznego planu bawełny i wielkimi trudnościami zbioru naszynowego, które li, kiedy krzaki są pokryte liśćmi, zdarza kilka lat temu sowaś opylenie bawełny przed zbiorami, które powoduje szybkie opadanie liści i dzięki temu zbiór naszynami odbywa się sprawniej i wydajniej. Rozróż tych i innych metod w zastosowaniu najbardziej skutecznych i najmniej szkodliwych środków na polu ważne znaczenie gospodarcze, ułatwiając jednocześnie pracę człowieka.

Uchwała wrzesniowego Plenum KC KPZR poruszyła szeroki koła pracowników naukowych oraz praktyków-chemików, biologów i techników, stawiając przed nimi wielkie zadanie budowy kołniamu - obfitość dóbr konsumpcyjnych.

W realizacji tego zadania decydującą rolę wśród nauk technicznych odegra chemia.

/ks/

ALBAŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Cele i osiągnięcia pierwszego planu pięcioletniego

W dniu 29 listopada naród albański obchodził setną rocznicę oswobodzenia kraju od okupantów nazistowskich przez albańską armię wyzwolenczą i dzięki zwycięstwom armii radzieckiej.

Już obecnie masy pracujące Albanii mogą wykazać się wielkimi sukcesami w rozwoju gospodarczym i kulturalnym kraju, szczególnie w przedterminowym wykonaniu zamierzeń planu pięcioletniego.

Celem pierwszego albańskiego planu pięcioletniego na lata 1951 - 1955 jest stworzenie podstaw gospodarczych socjalizmu, co oznacza przekształcenie Albanii z zacofanego kraju rolniczego na kraj rolniczo-przemysłowy. Nowy przemysł, intensywnemu wykorzystywaniu rodzimych surowców, pozwoli w przyszłości na produkowanie w znacznych rozmiarach artykułów powszechnego użytku. Decydujące znaczenie posiada tu plan elektryfikacji kraju. Ważnym jest również obniżenie kosztów własnych i zwiększenie plonów rolnictwa. W tym celu przeprowadzone są poważne prace, zmierzające do podniesienia urodzajności pól i zwiększenia powierzchni uprawnej drogą osuszenia terenów podmokłych.

Najważniejsze zamierzenia planu pięcioletniego przedstawia się następująco:

I. Przemysł

Obiekty	Wydajność roczna	Budowa	
		początek	koniec
Kombinat tekstylny "Stalin" koło Tirany	20.000.000 mtr.	1949	1951
Fabryka tkanin wełnianych w Tiranie	900.000 "	1952	1955
	/do roku 1955/		

Obiekty	Wydajność roczna	Budowa	
		początek	koniec
Rafinerie oleju w Cerrik	150.000 ton	1952	1955
Fabryka beczek żelaznych	300.000 szt.	-	1955
Miasto robotnicze Cerrik	3.500 miesz- kańców	1953	1954
Budowa mieszkań robotni- czych ogółem	na powierzchni 22 ha 586.000 m ² pow.mieszkalnej	1951	1955
Kombinat hutniczy Memaliaj	3.000 ton stali	-	1955
Kopalnia węgla Memaliaj	100.000 "	1951	1955
Kolej Vlora-Memaliaj	90 km		1954
Szmelcownie bitumu Selenica	80.000 ton asfaltu		1955
Wytop miedzi w Rubik	90.000 "		1955
Cementownia we Vlora	40.000 "	1952	1954
Obróbka drzewa w Elbasan	36.000 " drzewa przemysł.		1952
Cukrownia "8 listopada" w Korca	10.000 ton	1950	1952

II. Rolnictwo

Obiekty	Rozmiary	Budowa	
		początek	koniec
Nowe ферmy państwowe	7 obiektów	1951	1955
Traktory	700 szt.	1951	1955
Kosierki	342 "		1955
Nowe stadniny	10		1955
Zasiedzenie drzew oliwnych	5,9 mln szt.	1951	1955
" " eukaliptus.	3,7 " "	1951	1955
Kanał Reqin-Kaveja	43 km		1952
Kanał odwodnienia 7.000 ha/			
Kanał Zadrina dla 2.500 ha	18 km		1955
Plantacji tytoniowych			
Kanał Vjose-Semeni	50 km		1954
Plantacje bawełny w rejonie Kyzogaja	40.000 ha	/7000 ha do 1955/	
Plantacje buraka cukrowego na nowinach Maliq	4.500 ha + 3.700 ha	1951	1955
Kanał Korca, melioracja	2.000 ha	1951	1955
Plantacje ryżu Delvine Vurg	1.000 ha		1955
Kanał Kruja, melioracja	1.500 ha		1954
Zbiorniki wodne Terkuzy			
Pod Tirana	2.500 ha		1955
Melioracje ogółem /do r.1950			
39.000 ha/	83.000 ha ziemi upr.	1951	1955

Przy rozbudowie gospodarczej Albanii wyłoniły się specyficzne zagadnienia, wynikające z zacofania we wszystkich dziedzinach życia, które stanowią ponurą spuściznę trwającej przez wieki niewoli osmańskiej oraz wyzysku feudalnego i kapitalistycznego. 80% analfabetów, brak maszyn, robotników fachowych i techników oraz stały chaos gospodarczy - oto obraz kraju w r. 1946, w chwili, gdy rozpoczęto budowę nowej Albanii.

Również po wykonaniu dwuletniego planu w roku 1950 40.000 chłopów posiadających 27% wszystkich gospodarstw, nie posiadało jeszcze zwierząt pociągowych i orało przeważnie drewnianymi pługami.

Problem mechanizacji rolnictwa albańskiego winien być szybko rozwiązany, z uwagi na fakt, iż część chłopów opuszcza wioski, by pracować w młodym przemyśle. Przy zachowaniu tempa pracy istniejącego w latach 1946 - 1950 Albania potrzebowała 16 lat dla wykonania planu pięcioletniego. Dlatego więc szkoli się kadry według najnowszych wypróbowanych metod radzieckich. Ilość robotników i pracujących wzrosła w roku 1955 o 78% w porównaniu z rokiem 1950. 8.500 techników i 54.000 robotników zostanie w tym czasie wyszkolonych zawodowo. Stale wzrastają nowe kadry postępowej inteligencji.

Finansowanie tego programu stało się możliwe tylko dzięki długoterminowym kredytom udzielonym przez Związek Radziecki, który dostarcza również przeważającą część urządzeń przemysłowych i dopomaga przy uruchamianiu nowych zakładów produkcyjnych, przysyłając w tym celu swoich fachowców. Jest to jeden dowód bezinteresownej pomocy Związku Radzieckiego.

Wyniki planowania gospodarczego Albanii przedstawiają się następująco:

1. Wzrost produkcji przemysłowej w mln lek.

	1938	1946	1950	1955 /plan/	1955: wobec 1950 w %
a/ przemysł podstawowy	186	217	761	2941	386
b/ przemysł dóbr konsumcyjnych	640	584	2505	8131	324
główna produkcja przemysłowa	826	801	3266	11100	329

2. Zwiększenie powierzchni najważniejszych upraw rolniczych w 1000 hektarów:

Kultury	1938	1946	1950	1955 /plan/	wzrost procentowy od 1938 do 1955 od 1950 do 1955
zboże - kukurydza	212	250	269	184,7	127
rośliny przemysłowe	3	4	31	46	1033
warzywa	4	6	12	15,8	300
rośliny pastewne	2,5	3	18	38,5	720
uprawy ogółem	221,5	263	330	385,0	129

Ten wzrost płaonów wraz z szybkim rozwojem przemysłu krajowego pozwoli na dalszą poprawę zaopatrzenia ludności w artykuły spożywcze i towary przemysłowe. Wskutek tego istniejąca jeszcze chwilowo dysproporcja pomiędzy cenami za wyroby przemysłowe a produktami rolniczymi stopniowo zmniejsza się. Wieś będzie lepiej zaopatrywana własnym zbożem, co umożliwi zmniejszenie importu. Również produkcja warzyw oraz hodowla ptactwa domowego i nierogacizny zostanie zwiększona, aby pokryć wzrastający popyt w miastach i ośrodkach przemysłowych. Zwiększenie podaży dóbr konsumcyjnych wpłynie na poprawę stopy życiowej ludności. Ilustruje to poniższe zestawienie wykazujące wzrost spożycia na jednego mieszkańca:

rodzaj towaru	wzrost w procentach	
	od 1949-1950r.	od 1950-1955r.
mięso i ryby	142	200
tłuszcz	143	235
wyroby mączne	179	178
strączkowe i ryż	321	141
cukier i słodczy	99	192
mydło i środki do prania	97	263
tkaniny bawełniane	122	246
tkaniny wełniane	146	212
obuwie i sandały	94	285
cioci krawieckie	54	110

dochód narodowy zwiększył się w roku 1955 dwukrotnie a konsumpcja towarów przemysłowych wzrosła o 50 do 100%, co umożliwi stopniowe znoszenie systemu kartkowego i znaczne obniżenie cen artykułów konsumcyjnych.

Rząd ludowy kładzie szczególny nacisk na rozwój zacofanych okęgów wysokogórskich. W roku 1955 nie będzie już w Albanii analfabetów. Do r.1955 fundusz płac wzrosł o 215% w porównaniu z r.1950, wynagrodzenie robotników - o 23%, a pracującego - o 8%. Ilość inżynierów będących fachowcami w różnych specjalnościach wzrosła w r.1955 18-krotnie w porównaniu z rokiem 1950.

Wielkie sukcesy w zakresie poprawy położenia spółdzielnic produkcyjnych i indywidualnych gospodarstw rolnych zawdzięczać należy ostatnim zarządzeniom rządu ludowego odnośnie zmniejszenia dostaw obowiązkowych i podatków, jak również obniżki cen sprzętu rolniczego. Wspomnieć tu należy również o postanowieniach popierania drobnego handlu i rzemiosła.

Albania może się szczycić ogólnym rozwojem swej gospodarki narodowej. Stanowi ona przykład jak - w stosunkowo krótkim okresie czasu - może otrzasać się z wieloletniego zacofania kraj słabo rozwinięty gospodarczo, którego naród stosuje w życiu naukowe metody socjalizmu, w oparciu o braterską pomoc Związku Radzieckiego i krajów demokratycznych.

/p/

Rozwój gospodarczy

W wyniku wyzwolenia Bułgarii przez Armię Radziecką oraz obalenia ustroju monarchiczno-faszystowskiego przez lud, masy pracujące miast i wsi, zjednoczone w Frontie Narodowym, utworzonym i prowadzonym przez Bułgarską Partię Komunistyczną - ujęły władzę w swoje ręce.

W wytrwałej walce z wewnętrznymi i zewnętrznymi reakcyjnymi wrogami bułgarska klasa robotnicza, w sojuszu z chłopstwem pracującym, zrealizowała podstawowe społeczno-gospodarcze i polityczne przemiany, które utorowały drogę dla rozwoju gospodarki narodowej, podniesienia poziomu materialnego i kulturalnego szerokich mas ludowych i dla przejścia do budowy gospodarczych podstaw socjalizmu.

Po zwycięskiej realizacji w 1947 - 1948 dwuletniego planu odbudowy gospodarki narodowej przystąpiono do realizacji pierwszego pięcioletniego planu /1949-1953/. Dzięki wszechstronnej pomocy Związku Radzieckiego, ścisłej gospodarczej współpracy ze wszystkimi krajami obozu demokratycznego i szeroko rozwiniętemu socjalistycznemu współzawodnictwu - pierwszy plan pięcioletni był wykonany przedterminowo, bo w ciągu czterech lat. W okresie od 1949 do 1952 roku w Bułgarii zbudowano wielką fabryk, zakładów przemysłowych, stacji elektrycznych, szybów kopelniczych i innych przedsiębiorstw przemysłowych, kłado podwaliny współczesnego potężnego przemysłu. Rozbudowano i powiększono cały szereg egzystujących już niewielkich przedsiębiorstw. Globalna produkcja przemysłowa wzrosła w porównaniu z poziomem przedwojennym 1939 roku ponad cztery razy.

Realizując przebudowę gospodarki narodowej na bazie socjalistycznego uprzemysłowienia, Bułgaria rozwija przemysł, opierając się na ścisłej gospodarczej współpracy z krajami obozu pokoju, Demokracji i Socjalizmu. Ekonomiczna współpraca ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej umożliwia Bułgarii rozwijanie przede wszystkim tych gałęzi ciężkiego przemysłu, które są niezbędne dla podniesienia poziomu całej gospodarki narodowej i dla rozwoju których są w kraju sprzyjające warunki.

Szczególne uwagę zwraca się na wzrost produkcji energii elektrycznej, na wydobywanie węgla, na geologiczne badania w kierunku odkrycia nowych złóż i wzrostu wydobywania takich surowców jak metale kolorowe, jak również na rozbudowę przemysłu chemicznego, elektrycznego i budowy niektórych rodzajów maszyn.

Przed drugą wojną światową Bułgaria posiadała stacje elektryczne o ogólnej mocy nie wiele ponad 100 kw. Produkcja elektroenergii na głowę ludności w 1939 r. wynosiła tylko 40 kw. W wyniku na szeroką skalę zekrojonej budowy nowych i rekonstrukcji starych stacji elektrycznych ich ogólna siła wzrosła w Republice Ludowo Demokratycznej w 1952 roku prawie trzykrotnie w porównaniu z poziomem przedwojennym, a produkcja energii elektrycznej wzrosła ponad 5 razy. W 1953 roku będzie wyprodukowane 1,6 miliardów kilowato-godzin energii elektrycznej co stanowi 215 kilowato-godzin na głowę ludności.

W 1948 roku na głowę ludności wyprodukowano 75 kilowatogodzin, a w 1952 roku - 176 kilowato-godzin. Elektryfikacja Bułgarii realizowana jest w skali ogólnopństwowej na bazie racjonalnego wykorzystania złóż węglowych i posiadanej energii wodnej. W ciągu pierwszej pięciolatki zbudowano i uruchomiono cały szereg wielkich stacji elektrycznych, w tym elektrownie im. Czerwenkowa w Dimitrowgradzie, elektrownie "Republika" w Dimitrowie i im. Stalina w Sofii. Stać je te pracują na bazie lignitu i węgla brunatnego. Równolegle z termoelektrostacjami zbudowano kilka hydroelektrostacji w tej liczbie: "Widina", "Razkog", "Asenica I", "Asenica II", "Petrowan", "Petrow", "Bieli-Izvor" i inne. Realizuje się budowę ogromnych, wodnych zbiorników, które będą miały wielkie znaczenie nie tylko dla produkcji hydroenergii, ale również dla nawadniania pól.

Przełom zasadniczy nastąpił w rozwoju przemysłu węglowego. W ustroju monarchiczno-faszystowskim znaczne złoża węgla brunatnego i lignitów, jakie Bułgaria posiada, wcale nie były zbadane i eksploatacja pokładów węglowych była prowadzona w sposób wysoce rabunkowy. W kopalniach i szybach pracowano ręcznie. W ciągu pierwszej pięciolatki zbudowano cały szereg nowych kopalń węgla w Dimitrowskim basenie węglowym /m. Dimitrowo/, oraz stworzono nowy basen węglowy w rejonie Dimitrowgradu, gdzie wydobywa się lignity. W ciągu ostatnich lat zastosowano w przemyśle węglowym osiągnięcia najnowocześniejszej radzieckiej techniki. Wydobywanie, pokładowanie i transport węgla całkowicie zmechanizowano: wydobywanie - w 61,5%, transport - w 91,5%. Znacznie poprawiono warunki pracy górników. Wydajność pracy w przemyśle węglowym, wzrosła od 1948 roku do 1952 roku o 140,5%. Wprowadzono przodujące metody wydobywania węgla. Zadania pierwszej pięciolatki ustalone dla przemysłu węglowego zostały wykonane w okresie krótszym od czterech lat. W 1952 roku w kraju wydobyto 7,4 milionów ton węgla, t.j. 3,4 razy więcej niż w 1939 roku i o 73,7% więcej niż w 1948 roku. Pomimo tych osiągnięć wzrost wydobywania węgla nie nadąża ze szybko rosnącymi potrzebami gospodarki narodowej. W roku 1953 wydobywanie węgla wzrosło w stosunku do 1952 roku o 14,6%. Buduje się nowe kopalnie, a w Dimitrowskim basenie węglowym powstają zakłady wzbogacania węgla.

Coraz większego znaczenia w gospodarce narodowej Bułgarii nabiera przemysł górniczy, szybko rozwijający się w ciągu 1949 - 1952 roku. Przy pomocy uczonych i specjalistów radzieckich prowadzone są na szeroką skalę zakrojone badawcze prace geologiczne. Rozmiar tych prac w ub. roku był wielokrotnie większy w porównaniu z 1948 rokiem. Wydobywanie rud zwiększyło się czterokrotnie w ciągu tego okresu czasu, w tym rudy żelaznej - 3,5 razy, rudy miedzi - ponad 3 razy. Znacznie wzrosło wydobywanie rud ołowiano-cynkowych. W Rodopskich górach stworzono wielki kombinat przemysłu górniczego /m. Kyrdżali/. Zbudowano i uruchomiono zakłady wzbogacania koncentratów metali kolorowych. W chwili obecnej w m. Kyrdżali buduje się zakłady przemysłowe w celu wytopu ołowiu i cynku, których produkcja całkowicie pokryje zapotrzebowanie państwa na te metale. W roku bieżącym zasięg badań geologicznych jest podwójny w stosunku do 1952 roku. Wydobywanie rud wzrosło o 15% a produkcja koncentratów o 90%.

W przeszłości, Bułgaria zupełnie nie posiadała przemysłu budowy maszyn. Pierwsze zakłady narodowego przemysłu budowy maszyn powstały w latach pierwszego planu pięcioletniego.

W ciągu pięciolatki zbudowano i uruchomiono wielkie zakłady metalowego przemysłu przetwórczego i budowy maszyn, a więc fabrykę budowy kotłów, fabryki maszyn rolniczych, obrabiarek dla metalu, maszyn budowlanych, dwa zakłady remontu samochodów. Przebudowano i powiększono kilka starych przedsiębiorstw, które w chwili obecnej produkują już sprzęt nowoczesny.

Elektryfikacja kraju wywołała konieczność stworzenia własnego przemysłu elektrotechnicznego. W 1949 - 1952 r. zbudowano fabryki produkujące aparaturę elektryczną, kable i żarówki. W chwili obecnej przedsiębiorstwa przemysłu elektrotechnicznego pokrywają większą część zapotrzebowania kraju w aparaturę i materiały elektryczne. Dużo wysiłku włożono w rozwój przemysłu budowy maszyn rolniczych i opanowano produkcję całego szeregu nowoczesnych typów tych maszyn.

W ciągu pierwszej pięciolatki stworzono przemysł chemiczny, który jest nową gałęzią gospodarki narodowej w Bułgarii. W 1951 roku uruchomiono kombinat chemiczny im. Stalina. Ten kombinat posiadający najnowsze radzieckie urządzenia produkuje do 70.000 ton nawozów azotowych rocznie, jak również i kwas azotowy i inne chemikalia. Kombinaty chemiczne im. Stalina jest produkującym socjalistycznym przedsiębiorstwem kraju. W ciągu pięciolatki zbudowano cały szereg przedsiębiorstw przemysłu chemicznego jak: fabryki garbników, karbidu, siarczanu celulozy, która umożliwiła powstanie bułgarskiego przemysłu papierniczego i inne przedsiębiorstwa. Przemysł chemiczny opanował produkcję farb anilinowych, siarczanów, całego szeregu chemikaliów koniecznych dla fabryk wzbogacania rud i innych. W roku bieżącym wykończy się budowę jednego z większych przedsiębiorstw przemysłu chemicznego, a mianowicie fabrykę sody, która pokryje potrzeby gospodarki narodowej w dziedzinie sody kaustycznej i kalcynowanej.

Do niedawna ogromną większość metali czarnych Bułgaria importowała - teraz tworzy się własny przemysł hutniczy. W roku bieżącym m. Dimitrow zakończy się budowę pierwszego w kraju zakładu metalurgicznego, któremu nadano imię Lenina. W roku bieżącym uruchamia się martenowskie piece i walcownie tych zakładów, które zaspokajają znaczną część potrzeb bułgarskiej gospodarki narodowej w dziedzinie stali i wyrobów walcowanych. W związku z powstaniem ciężkiego przemysłu w Bułgarii w ciągu lat ostatnich wzrosła produkcja tekstylii, produktów żywnościowych, skór, futer i innych gałęzi lekkiego przemysłu, co pozwoliło na poprawę zaopatrzenia mas pracujących.

Uruchomiono szereg przedsiębiorstw przemysłu tekstylnego, jak np. fabrykę przędzy bawełnianej im. Thaelmanna; tkalnię im. A. Chałaczewa. Fabryki te zaopatrzone są w najnowocześniejsze automatyczne urządzenia. Realizuje się budowę największej w kraju przędzalni bawełny "Maritza" i zakończy się montaż urządzeń wielkiej tkalni "Bałkan". Jednocześnie z budową nowych fabryk przebudowano i powiększono dawniejsze przedsiębiorstwa przemysłu tekstylnego. Po nacjonalizacji, przeprowadzonej w grudniu 1947 r., z poprzednich 330 fabryk przerobu bawełny utworzono 96 większych przedsiębiorstw włókienniczych. Produkcja tkanin bawełnianych w Bułgarii wzrosła z 34 milionów metrów w 1939 roku do 94 milionów metrów w 1951 roku, co przekracza poziom produkcji zaplanowanej na 1953 r. Produkcja tkanin

wełnianych w tym samym czasie wzrosła z 5,2 do 8,2 milionów
rów. W 1952 roku produkcja tkanin bawełnianych w porównaniu
1951 r. wzrosła o 15%, a tkanin wełnianych - o 13%.

Troska Bułgarskiej Komunistycznej Partii i Rządu Ludowe-
go wzrost dobrobytu mas pracujących wyraża się również i w tym
znaczeniu jakie przywiązuje się do rozwoju produkcji
spożywczych. Do drugiej wojny światowej przemysł spożywczy,
zajmował pierwsze miejsce w globalnej produkcji przemysło-
wej kraju, znajdował się w stanie chronicznego kryzysu i zdol-
ności przetwórcze tego przemysłu wykorzystywane były tylko w
60%. W ciągu 1949 roku do 1952 roku dokonano reorganizacji
zabudowy przedsiębiorstw przemysłu spożywczego. Jednocześnie
zbudowano szereg nowych kombinatów i fabryk, w tym osiem
nowych przedsiębiorstw uruchomiono w zeszłym roku /kombinat
kombinat produkcji konserw owocowych, fabrykę makaronów
Produkcja zakładów przemysłu spożywczego w r. 1952 prze-
szła poziom 1948 r. dwukrotnie, a poziom 1939 r. - więcej
trzy razy.

W lipcu 1953 r. wydano sprawozdanie Centralnego Staty-
stycznego Urzędu przy Radzie Ministrów Bułgarskiej Republiki
podsumowujące wykonanie planu państwowego rozwoju gos-
podarstwa narodowego w II kwartale b.r. Plan kwartalny produkcji
był wykonany w 100,9%. W drugim kwartale 1953 r.
wzrosła produkcja wielu przemysłów w porównaniu z takim
okresem zeszłego roku, w tym produkcja elektroenergii
o 18%, wydobycie węgla kamiennego o 17%, elektromotorów
o 16%, tkanin bawełnianych o 16%, wełnianych o 18%, obuwie o
14%.

Z dużym powodzeniem realizowana jest w Bułgarii polityka
zwiększenia, na zasadzie dobrowolności, rolniczych spółdzielni
produkcyjnych. Spółdzielnie te w ostatnich latach grają wielką
rolę w produkcji rolniczej. O ile w 1948 r. w Republice było
1000 spółdzielni, które posiadały jedynie 6% całej uprawnej
ziemi, to już w 1952 r. ilość ich wzrosła do 2.747, a udział
w produkcji przez nie ziemi zwiększył się do 60,5%. W chwili
obecnej w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych skupia się
50% gospodarstw chłopskich. W 1952 r. spółdzielnie te wy-
produkowały 62,7% ogólnego zbioru pszenicy, 70,6% - roślin tech-
nicznych, w tym 75,4% bawełny, 66,5% nasion oleistych, 85,3% bu-
czukrowego itd.

Rolnictwo bułgarskie rozporządza coraz większą ilością
nowoczesnych rolniczych maszyn. W faszystowskiej Bułgarii upra-
wianie ziemi najbardziej prymitywnymi środkami, sochami drewnia-
nymi, a nawet nie wszyscy chłopci posiadali takie sochy. Gospodar-
stwo tego okresu rozporządzało ok. 3000 traktorów, które
były wyłącznie do wielkich kułackich gospodarstw. Władza
państwowa - ludowa dała wsi znaczną ilość technicznie doskona-
łych maszyn, które zasadniczo zmieniły warunki pracy w rolnic-
twie, które pozwoliły na stosowanie nowoczesnych technicznych metod,
dzięki którym osiąga się wysokie urodzaje. Ilość pługów
ciężkich i traktorowych w ciągu 4-rech lat pięciolatki wzrosła
dwukrotnie. Ilość traktorów pracujących w gospodarstwach rolnych,
wliczeniu na 15-sto konne wzrosła z 4960 w 1948 r. do
12.295 w 1952 r. W 1950 r. na polach Buł-

garii pojawiły się pierwsze radzieckie kombajny, a w 1952 r. pracowało już takich kombajnów - 1.363. Mechanizacja pracy w rolnictwie wzrosła z 7,5% w 1948 r. do 48,6% w 1952 r. Znacznie wzrosła ilość pługów traktorowych, traktorowych siewników, powiązań, młockarni i innych nowoczesnych maszyn rolniczych.

Socjalistyczna przebudowa rolnictwa i pomoc jaka obrotu precjującemu chłopstwu państwo ludowo-demokratyczne stworzy warunki umożliwiające wyjście gospodarki rolnej Bułgarii z stanu chronicznego kryzysu na drogę stałego rozwoju. Średnia urodzajność zbóż w ciągu ostatnich dwóch lat przewyższyła poziom 1939 r. o 1/3. W roku bieżącym zbiory były b. bogate. W 1952 r. spółdzielnie produkcyjne znacznie przekroczyły swoją wydajność chłopskich gospodarstw indywidualnych: w psarach - o 12,6%, w jęczmieniu - o 12,8%, w owsie - o 17,1%, w kukurydzy - o 35,8%, w ryżu - o 22,1%, w nasionach słonecznika - o 19,8%, w bawelnie - o 20,7%, w buraku cukrowym - 22,3%, w ziemniakach - o 12,8%.

Od czasu powstania Republiki Ludowo-Demokratycznej, szczególnie w okresie pierwszego planu pięcioletniego, w gospodarce rolnej Bułgarii zaszły ogromne zmiany strukturalne. Znacznie zwiększyła się uprawa roślin technicznych, zbóż chlebowych i arbułów. Powierzchnia zasiewów roślin technicznych zwiększyła się w 1952 r. w porównaniu z 1939 r. o 90%, a w porównaniu z 1948 rokiem - o 60%, w tym nasion oleistych odpowiednio - o 33% i 43%, a roślin włóknistych o 400% i 150%. Uprawa jarmużu wzrosła w 1952 roku w porównaniu do 1948 roku o 50%, a pastuszków - o 17%.

Średnia roczna produkcja roślin włóknistych (bawełna, konopie, len) wzrosła w okresie 1949 - 1952 w porównaniu z 1939 rokiem 2,5 razy. Szczególnie szybkie jest tempo rozwoju uprawy bawełny. Warunki klimatyczne Bułgarii pozwalają na uprawę bawełny w całym szeregu rejonów, przyczym w południowej części kraju osiąga się wysokie zbiory gatunków długowłóknistych. W dawnych czasach uprawa bawełny w Bułgarii nie odegrała wielkiej roli i prawie całkowite zapotrzebowanie bułgarskiego przemysłu tekstylnego pokrywane było drogą importu. W 1952 roku uprawa bawełny zajmuje 185 tys. hektarów, co sześciokrotnie przewyższa obszar zasiany bawełną w 1939 r. W lutym 1952 r. Rada Ministrów i Komitet Centralny Bułgarskiej Partii Socjalistycznej wydały specjalne zarządzenia dotyczące rozwoju produkcji bawełny i poprawy jej przerobu. Poczyniono kroki w kierunku zwiększenia urodzajności, zwiększenia obszaru zasiewów, poprawy gatunków włókna. Znaczne wysiłki poczyniono w kierunku rozszerzenia uprawy tytoniu, jednego z podstawowych produktów rolnych Bułgarii. Zasiew tytoniu zwiększył się obecnie w porównaniu z 1939 r. dwa i pół razy. W ciągu pierwszej pięcioletniej planu, metody które skracały czas niezbędny dla fermentacji tytoniu, metody które skracały czas niezbędny dla fermentacji tytoniu, 5 - 6 miesięcy od 7 - 9 dni. Średni roczny zbiór tytoniu w 1949 r. - 1952 roku wzrósł w porównaniu z 1939 rokiem 2,5 razy. Znacznie również w tym okresie czasu wzrosły zbiory innych roślin technicznych, w tym buraka cukrowego 2,5 razy w porównaniu z 1939 r.

Państwo ludowe udziela wszechstronnej pomocy chłopom uprawiającym rośliny techniczne. System kontraktacji okrzepł ciągu ostatnich lat i zabezpiecza chłopom zbyt ich produkcji z góry ustalonych stałych cenach. Państwo zaopatruje producentów roślin technicznych w artykuły przemysłowe, w zboże, paszę dla bydła po cenach ulgowych - na bazie wymiany-towar-towar.

Wzrost i okrzepnięcie sektora socjalistycznego w rolnictwie stworzyły podstawę dla rozwoju hodowli, która na równi z gospodarką rolniczą, w warunkach Bułgarii monarcho-faszyzmu znajdowała się w stanie upadku. W okresie gospodarko-rolniczej w kraju niemiecko-faszystowskich okupentów hodowlę bydła doprowadzono do zupełnej ruiny. Poglówie owiec w latach 1940-1944 spadło o 30%, świń - o 21%, bydła - o 11%, drobiu - o 41%.

Obecnie został już w zasadzie osiągnięty przedwojenny stan pogłowia, a jeśli chodzi o bydło i świnię, to stan ten nie został przekroczony. Prawie we wszystkich spółdzielniach produkcyjnych stworzono fermy hodowlane. Jednocześnie rozwój hodowli pozostaje jeszcze w tyle w porównaniu z rozwojem innych gałęzi rolnictwa. W celu poprawy tego stanu rzeczy Rada Ministrów Centralny Komitet Bułgarskiej Partii Komunistycznej powzięła w kwietniu 1952 roku uchwały dotyczące środków, które należy zastosować dla rozwoju hodowli w latach 1952 - 1954. Produkcja sera, tłuszczu, mleka, wełny i innych artykułów hodowlanych wzrosła w tym okresie zwiększona o przynajmniej 35%.

Zasadniczy przełom nastąpił również w rozwoju bułgarskiego handlu zagranicznego. Handel ten, który w okresie przedwojennym był środkiem bogacenia się dla bułgarskich kapitalistów i zagrańicznych monopolów stał się jednym z potężniejszych czynników współdziałających w budowie socjalistycznej gospodarki. Partia Komunistyczna Bułgarii i Rząd ludowo-demokratyczny poparły nie tylko zorganizować handel zagraniczny bez udziału kapitalistów i spekulantów, ograbiających bułgarski naród, ale również doprowadziły do kolosalnego wzrostu tego handlu. Już w okresie dwuletniego planu odbudowy gospodarki narodowej /1947-1948/ obroty handlu zagranicznego osiągnęły poziom przedwojenny i w dalszych latach stale wzrastają.

Handel zagraniczny gra wielką rolę w socjalistycznej gospodarce państwa, a w szczególności w gospodarce narodowej republiki, gdyż zapewnia dostawę niezbędnych maszyn, wyposażenia, surowców przemysłowych i innych artykułów. Udział maszyn i wyposażenia technicznego w ogólnym imporcie Bułgarii zwiększył się z 28,5% w 1948 roku do 40,6% w 1952 roku, drugie miejsce w imporcie zajmują surowce przemysłowe. Rozwój gospodarki narodowej znalazł swój wyraz w zmianach struktury bułgarskiego eksportu. W Bułgarii przedwojennej produkty rolnicze stanowiły 90% całego eksportu /tytoń, jajka, owoce, winogrona itp./ W Bułgarii ludowo-demokratycznej zmniejszyły się rozmiary eksportu, ale również zwiększył się wachlarz eksportowanych towarów i znacznie polepszył się ich gatunek. Bułgaria rozpoczęła eksport niektórych artykułów przemysłowych. Obecnie np. produkcja przemysłu górniczego zajmuje już drugie miejsce w eksporcie kraju. W 1951 rokiem udział rud i ich koncentratów oraz niektórych innych kopalin w eksporcie Bułgarii wyniósł już wartościowo 15% całego eksportu. W 1952 r. eksport koncentratów rud i innych kopalin wzrósł w porównaniu z 1951 ro-

kiem o 48%. Znacznie zwiększył się eksport towarów przemysłu spożywczego w tym szczególnie konserw, a także towarów przemysłów skórzanego, futrzanego, drzewnego ii..

Podstawą rozwoju bułgarskiego handlu zagranicznego jest wymiana towarowa ze Związkiem Radzieckim i innymi krajami demokratycznego rynku demokratycznego. Wymiana ta stanowi 80-90% handlowych obrotów międzynarodowych Bułgarii. Na nowym rynku światowym Bułgaria ma możność zakupu wszystkich towarów importowych jakie są niezbędne dla jej gospodarki narodowej..

Szczególnie wielkie znaczenie dla Bułgarii ma wymiana handlowa ze Związkiem Radzieckim, obroty z którym stale rosną i rozszerzają się. Dostawy radzieckich urządzeń przemysłowych, na warunkach kredytowych, umożliwiły stworzenie nowoczesnego przemysłu bułgarskiego. Z kredytów postawionych do dyspozycji Bułgarii przez Związek Radziecki w latach 1947 - 1948 były zbudowane: kombinat chemiczny im. Stalina, szereg zakładów przemysłowych. Z kredytów tych realizuje się dostawy kompletnych wyposażenia dla budujących się obecnie fabryk: przemysłu metalurgicznego, produkcji sody, rafinerii cynku i ołowiu i innych.

Bułgaria stale rozszerza i umacnia swoje związki gospodarcze z innymi krajami obozu demokratycznego. Np. wzmianka o towary bułgarskie Czechosłowacja dostarcza Bułgarii kompletne urządzenia dla stacji elektrycznych, urządzenia dla chłodni, metale, chemikalia, barwniki, celulozę, obrabiarki dla obróbki metalu, środki transportowe, aparaturę naukową i in. towary. W 1951 roku została zawarta pięcioletnia bułgarsko-czeska umowa na okres 1951 - 1955, w myśl której Bułgaria otrzymuje kompletne urządzenia dla kilku wielkich stacji elektrycznych oraz inne rodzaje urządzeń przemysłowych. Z roku na rok zwiększa się polsko-bułgarska wymiana towarowa. Bułgaria importuje z Polski głównie wyroby stalowe i metale kolorowe, wyroby włókiennicze, w tym szyny, sprzęt kolejowy, chemikalia, barwniki i koks. W okresie od 1947 - do 1951 roku obroty handlu zagranicznego między tymi dwoma krajami wzrosły pięciokrotnie. W czerwcu 1951 roku zawarta była polsko-bułgarska umowa handlowa na lata 1952-1953 i w związku z tym Bułgaria otrzymuje z Polski lokomotywy, wagony, urządzenia kolejowe i inn. towary. Węgry dostarczają Bułgarii metale, chemikalia, urządzenia dla górnictwa i energetyki, jak również i kompletne urządzenia dla szeregu przedsiębiorstw przemysłowych. Z Rumunii Bułgaria importuje produkty naftowe, chemikalia i niektóre rodzaje sprzętu elektrycznego. Dalej Rumunia zaopatruje Bułgarię w energię elektryczną i w tym celu zbudowana została specjalna linia przewodów. Również stosunki handlowe z Albanią znacznie się rozszerzają.

Bułgaria zawarła umowę handlową z Chińską Republiką Ludową. W roku 1952 obroty handlowe bułgarsko-chińskie wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o ponad 70%. Z Chin Bułgaria otrzymuje metale kolorowe, bawełnę, garbniki, herbatę, tkaniny jedwabne i ii. towary.

Towarowe miejsce w bułgarskim handlu zagranicznym zajmuje wymiana towarowa z Niemiecką Republiką Demokratyczną, która dostarcza Bułgarii różnego rodzaju sprzęt przemysłowy, w tym kompletne urządzenia fabryczne /fabryki włókiennicze/. 23 lipca 1953 roku został w Sofii podpisany dodatkowy protokół dotyczący

Wymiany towarowej i płatności pomiędzy NRD i Bułgarią na rok 1953. Protokół przewiduje znaczny wzrost wymiany towarowej między obydwojoma krajami, bo o 30% w roku 1953. Bułgaria dostarczy Niemieckiej Republice Demokratycznej skóry, olej słonecznikowy, jarzyny i owoce, a otrzyma w zamian maszyny, chemię, sprzęt i części zapasowe dla przemysłu budowy maszyn.

Rząd bułgarski jest zwolennikiem rozszerzenia związków gospodarczych ze wszystkimi krajami na bazie równouprawnienia, wzajemnej korzyści i poszanowania narodowej suwerenności. Wbrew polityce gospodarczego bojkotu Bułgarii, bojkotu organizowanego przez Stany Zjednoczone, które w 1950 roku zerwały stosunki dyplomatyczne z Bułgarią - Bułgaria prowadzi handel zagraniczny z całym szeregiem krajów kapitalistycznych. Np. w roku bieżącym Bułgaria zawarła umowę handlową z Austrią z ważnością do końca 1954 roku. Wartość dostaw w każdym kierunku wyniesie ok. 10 milionów dolarów. W zamian za zboża, paszę, tytoń i inne towary, Bułgaria otrzyma z Austrii stal, wyroby walcowane, urządzenia dla górnictwa, transportu i energetyki oraz obrabiarki i obróbki metali i drzewa.

W lipcu roku bieżącego Bułgaria zawarła umowę handlową z Indiami na okres do końca 1954 roku. Bułgaria dostarczy Indiom młocarnie, wyroby przemysłu chemicznego, ceramicznego, szklanego, drzewnego i spożywczego oraz motory elektryczne i maszyny, a otrzyma w zamian z Indii czarny pieprz, herbatę, węgiel, surowce dla wyrobu farmaceutyków, kable elektryczne, skóry, autobusy i inne towary.

Pomyślne wykonanie pierwszego pięcioletniego planu gospodarczego stało się bazą dla poprawy warunków życia i wzrostu dobrobytu materialnego i poziomu kulturalnego narodu. Znalazło swój wyraz przede wszystkim we wzroście dochodu narodowego i jego podziale w interesie klasy pracującej. W roku 1952 dochód narodowy wzrósł w porównaniu z poziomem przedwojennym o 53%. Średnie roczne tempo wzrostu dochodu narodowego w okresie 1949-1952 t.j. w ciągu pierwszej pięcioletki wynosiło 13,8%. W Bułgarii kapitalistycznej ok. 30% dochodu narodowego zagarniał kapitał zagraniczny i wywoził zagranicę. Iwła część pozostałości dochodu narodowego przypadała w udziale bułgarskiej burżuazji. Eksploatacja eksploatacji kapitalistycznej w przemyśle, handlu i wyzysku chłopstwa przez kulaków gruntownie zmieniła podział dochodu narodowego. Udział sektora uspołecznionego dochodu narodowego wynosił w 1952 roku - 85,9%. W okresie 1949-1952 klasa pracująca otrzymała średnio 3/4 dochodu narodowego dla zaspokojenia swoich materialnych i kulturalnych potrzeb.

Wzrost produkcji przemysłowej i rolniczej umożliwił całkowite skasowanie w latach 1951-1952 kartkowego systemu zaopatrzenia ludności i przejście do handlu na bazie jednolitych państwowych cen detalicznych. W maju 1952 roku jednocześnie ze skasowaniem kartek na żywność została przeprowadzona reforma walutowa, która wzmocniła walutę bułgarską i przyczyniła się do wzrostu jej siły nabywczej. Nowy kurs wymienny lewa został ustalony na bazie rubla radzieckiego - najtrwalszej waluty państwa. W roku 1952 dwukrotnie przeprowadzono obniżkę państwowych cen detalicznych towarów powszechnej konsumpcji co dało ludności zysk ok. 2 miliardów lewów.

Wszystkie te środki wprowadzane są w życie w interesie ludzi pracy, w celu podniesienia ich dobrobytu. Np. średnia miesięczna realna płaca zarobkowa robotników w przemyśle, obecnie przewyższa poziom przedwojenny o 38%. Całkowicie i na zawsze zostało zlikwidowane bezrobocie. Znacznie wzrosły dochody pracujących chłopów zarówno w pieniądzu jak i w produktach.

W sierpniu 1953 roku została przeprowadzona trzecia z kolei zniżka jednolitych państwowych cen detalicznych towarów powszechnej konsumpcji. Obniżono państwowe ceny detaliczne: chleba - o 11 do 14%, pieczywa - od 11 do 20%, maki pszennej o 15%, tłuszczu wszelkiego rodzaju - o 10 do 11%, mięsa - o 10%, wyrobów z cukru - od 4 do 15%, tkanin bawełnianych - średnio o 15%, tkanin wełnianych - od 4 do 18%, trykotażu i obuwia - od 5 do 10%, konfekcji - od 5 do 18%. W wyniku tej nowej obniżki cen ludność uzyskała ok. 900 milionów lewów rocznie.

O wzroście dobrobytu ludzi pracy świadczą również dane dotyczące powiększenia się obrotów handlu detalicznego. Obroty handlu detalicznego w 1952 roku zwiększyły się w porównaniu z 1948 rokiem o 47,8%. Sprzedaż mięsa w tym okresie zwiększyła się prawie o 43%, serów o 100%, tłuszczu zwierzęcych - o 280%, tłuszczu roślinnych - o 73%, jajek - o 100%, ryżu - o 140%, wyrobów cukierniczych - o 280%, mydła - o 55%, obuwia - o 76% itd. W roku 1953 nastąpił dalszy rozwój handlu detalicznego. W drugim kwartale 1953 roku w porównaniu z odpowiednim okresem roku poprzedniego znacznie wzrosły sprzedaże wyrobów mięsnych, tłuszczu, cukru, wyrobów cukierniczych, tkanin wełnianych i jedwabi.

Znacznie wzrosły wydatki państwa na ubezpieczenie społeczne, ochronę zdrowia i na kulturalno-bytową obsługę ludności. Państwo przejęło całkowicie na siebie socjalne ubezpieczenie robotników. Ludność otrzymuje bezpłatną pomoc lekarską. Wielkie sukcesy osiągnięto w dziedzinie oświaty.

Naród bułgarski buduje ekonomiczne podstawy socjalizmu w swoim kraju w oparciu o braterską pomoc Związku Radzieckiego, pomoc, która jest gwarancją ekonomicznej i politycznej niepodległości Bułgarii. Wytko Czerwenkow na 19 Zjeździe KP ZSRR dał wyraz głębokiej wdzięczności bułgarskiego narodu w stosunku do Związku Radzieckiego i powiedział: "Nigdy nasz naród nie zapomni tego, że odrodzenie Bułgarii i te sukcesy, jakie osiągnęliśmy w tak krótkim czasie przy budowie podstaw socjalistycznej gospodarki naszego kraju, byłyby niemożliwe bez Związku Radzieckiego, bez jego stałej, ogromnej i bezinteresownej pomocy".

Masy pracujące Bułgarii na własnym doświadczeniu coraz bardziej przekonują się, że jedynie władza ludowo-demokratyczna opierająca się na trwałym, stale wzmacniającym się, sojuszu klasy robotniczej i chłopstwa, pod przewodnictwem klasy robotniczej, może zapewnić stały wzrost poziomu stopy życiowej i rozwój wszystkich sił duchowych bułgarskiego narodu. Wykonanie pierwszego pięcioletniego gospodarczego planu w ciągu czterech lat jest wielkim sukcesem bułgarskiego narodu, jest bazą dla dalszego rozwoju gospodarki narodowej i wzrostu poziomu dobrobytu mas pracujących. W ciągu drugiej pięcioletki stosunek tempo

rozwoju ciężkiego i lekkiego przemysłu będzie nieco zmieniony na korzyść wzrostu produkcji przedmiotów konsumpcyjnych i będą stworzone warunki dla znacznego powiększenia produkcji towarów powszechnego użycia. Znacznie wzrosną inwestycje w przemyśle lekkim i spożywczym, budownictwo mieszkaniowe i kulturalno-wytworowe, wzrosną nakłady w rolnictwie.

Wykonanie drugiego planu pięcioletniego doprowadzi do pełnego panowania socjalizmu w gospodarce narodowej Bułgarii i do nowego wzrostu materialnych i kulturalnych warunków życia bułgarskiego narodu.

Z E C H O S Ł O W A C J A

Obrót detaliczny w III kwartale 1953r.

W III kwartale br. czechosłowackie przedsiębiorstwa handlu i usługowego i żywienia zbiorowego wykazały w porównaniu z analogicznym okresem r.ub. wzrost obrotów /dane w %/: mięso - 17, wyroby mięsne - 8, konserwy mięsne - 360, słonina - 27, cukier - 25, ryż - 7, warzywa i owoce - 11, Sprzedaż tkanin bawełnianych wzrosła o 22%, odzieży męskiej - o 39%, odzieży dziecięcej - o 100%, maszyn do szycia - o 8%, rowerów - o 56%, kompletów meblowych - o 35%, Wzrosła o 15% sprzedaż materiałów budowlanych: cementu, wapna, cegły, dachówek i papy.

W niektórych rejonach wskutek nierównomiernego zaopatrzenia sieci handlowej zapotrzebowanie ludności na pewne towary nie mogło być w pełni pokryte. Równocześnie rozszerzona została sieć placówek handlu państwowego oraz zbudowano szereg nowych i większych magazynów dla artykułów spożywczych i przemysłowych.

Zaopatrzenie czechosłowackiego rynku wewnętrznego uzupełnione zostało również dostawami importowymi. W porównaniu z III kwartałem 1952 r. wzrósł import: słoniny o 460%, masła - o 38%, ryb - o 71%, ryżu - o 51%, herbaty - o 37%, i tytoniu - o 43%.

/z/

RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Rozwój gospodarczy

W ciągu dziewięciu lat jakie upłynęły od dnia wyzwolenia Rumunii, w kraju tym zaszły głębokie rewolucyjne przemiany. Proklamowanie Republiki Ludowo Demokratycznej, nacjonalizacja przemysłu, banków, transportu, rewolucyjna reforma rolna - wszystko to otworzyło wielkie horyzonty dla rozwoju sił produkcyjnych i podnoszenia dobrobytu świata pracy Rumuńskiej Republiki Ludowej.

W oparciu o ścisłą gospodarczą współpracę ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej klasa robotnicza Rumunii w sojuszu z pracującym chłopstwem kierowanym przez klasę robotniczą przełamała trudności okresu odbudowy i realizuje obecnie ekonomiczne podstawy socjalizmu. Już w 1948 r. przekroczono przedwojenny poziom produkcji surowki i stali, wyrobów metalowych, wydobywania rudy żelaznej, i niektórych innych gałęzi

produkcji, a w 1950 roku globalna produkcja przemysłowa przekroczyła poziom 1938 roku, t.j. największy poziom produkcji osiągnięty w Rumunii burżuazyjno-obszarniczej.

W grudniu 1950 roku Wielkie Zgromadzenie Narodowe uchwaliło ustawę o pięcioletnim planie rozwoju gospodarki narodowej /1951 - 1955r./, podstawowym zadaniem którego jest budowa ekonomicznych podstaw socjalizmu w Rumuńskiej Republice Ludowej. Plany produkcji przemysłowej na lata 1951 i 1952 zostały pomyślnie wykonane. Zgodnie z planem na 1953 rok produkcja przemysłowa będzie dwa i pół razy większa niż w 1938 r. W przemyśle wzrasta stopień mechanizacji procesów pracochłonnych, polepsza się wykorzystywanie urządzeń, wprowadza się najnowsze metody techniczne, co powoduje obniżenie się kosztów własnych, wzrost wydajności pracy i poprawę warunków pracy robotników.

Młody przemysł budowy maszyn opanował technikę seryjnej produkcji sprzętu dla przemysłu naftowego, górniczego i budowlanego, małej i średniej aparatury elektrotechnicznej, traktorów, maszyn rolniczych.

Szczególnie potężnie rozwinął się przemysł naftowy. Obok szybów naftowych w dolinie Prachowy rozwija się wydobywanie ropy również i w Mołdawii. Rozpoczęto eksploatację niedawno odkrytych wielkich źródeł ropy naftowej w Olszeni obwód Pitesk. Wykorzystanie bogatego doświadczenia Związku Radzieckiego w dziedzinie najnowszych metod wydobywania i przerobu ropy naftowej, zastosowanie przodującej radzieckiej techniki umożliwiło znaczne zwiększenie wydobywania ropy i produkcji produktów naftowych. W 1952 roku przekroczono przedwojenny poziom wydobywania i przerobu ropy naftowej, a w końcu 1953 roku wydobywanie ropy wyniosło ok. 9,3 milionów ton t.j. będzie wyższe o 700 tys. ton od najwyższego wydobywania osiągniętego w ustroju burżuazyjno-obszarniczym w 1936 roku.

Obecnie Rumunia produkuje prawie wszystkie niezbędne urządzenia i maszyny dla wydobywania ropy naftowej i rozpoczęła produkcję skomplikowanych aparatów dla przerobu ropy. Jest rzeczą znamionną, że Rumunia posiadająca bogate źródła ropy naftowej teraz posiada również własny przemysł budowy maszyn dla przemysłu naftowego.

Pomyślnie realizuje się elektryfikację kraju. Siła stacji elektrycznych, ciepłych i wodnych do końca 1953 roku wzrosła o 350 tys.kWt. i wyniesie 1050 tys.kWt. Do końca planu pięcioletniego siła stacji elektrycznych osiągnie mniej więcej 1380 tys.kWt wobec 600 tys.kWt wytwarzanych w okresie Rumunii burżuazyjno-obszarniczej. Szybko rozwija się przemysł elektrotechniczny, który opanował technikę produkcji bardzo skomplikowanych mechanizmów i agregatów.

W wyniku rekonstrukcji i rozbudowy przedsiębiorstw czarnej metalurgii produkcja stali wyniesie w 1953 roku 750 tys. ton, t.j. będzie czterokrotnie większa niż w 1948 roku, a w 1955 roku wytop stali osiągnie ponad milion ton. Z roku na rok wzrasta produkcja materiałów budowlanych, chemikaliów i drzewa. W ciągu dziewięciu lat władzy ludowej zbudowano nowoczesne zakłady przemysłu włókienniczego, skórzanego i innych gałęzi lekkiego przemysłu, oraz przebudowano szereg starych

fabryk. W 1952 roku produkcja tkanin bawełnianych w porównaniu z 1938 rokiem wzrosła o 90%, tkanin wełnianych - o 110%, tkanin jedwabnych - o 40%, trykoteży bawełnianych - o 110%, trykoteży wełnianych - o 180%, obuwia skórzanego - o 167%, itd. Znacznie zwiększono zdolność produkcyjną przemysłu spożywczego. Uru- chomiono nowe piekarnie, młynarnie, fabryki konserw jarzynowych, owocowych i rybnych. Obecnie Rumunia produkuje znaczną ilość różnych gatunków konserw, serów, soków owocowych, powideł, marmelad, dżemów, win itd.

Produkcja przemysłowa w 1950 r. w porównaniu
z 1951 r. /w procentach/

energia elektryczna	-	117,6
ropa naftowa	-	128,9
węgiel	-	112,3
stal żelazna	-	136,9
szkło	-	173,4
ciurówka	-	111,5
metal	-	108,0
wyroby walcowane	-	115,9
ciurów	-	110,8
ciur	-	130,1
ciurory elektryczne	-	145,3
elektrogeneratory	-	399,2
transformatory	-	171,5
ciuroniarki	-	118,8
ciurkerki	-	147,9
ciuryska kulkowe	-	131,3
ciurktory	-	124,2
ciurtywatory	-	162,7
ciurwiarki - snopowiązałki	-	175,8
ciurent	-	131,9
ciurda kaustyczna	-	112,2
ciurwniki organiczne	-	121,5
ciurteriały drzewne	-	105,2
ciurpier	-	106,0
ciurieniny bawełniane i wygoniowe	-	115,7
ciurleso	-	138,2
ciuruszczce roślinne	-	114,3
ciurśło	-	163,3
ciurśło	-	141,4

O pomyślnym rozwoju przemysłu w Rumuńskiej Republice świadczy stały wzrost liczby robotników: w ciągu ostat- nich pięciu lat liczba robotników i pracowników w kraju wzrosła z 1,3 miliona do 2,5 milionów osób.

Ludzie pracy w Rumunii zwycięsko realizują zadania ja- szej. przed nimi stawiają plany gospodarcze rozwoju ekonomiki. W 1952 roku plan produkcji przemysłowej był wykonany w 107% i produkcja ta wzrosła w porównaniu z 1951 rokiem o 23%. Według danych Centralnego Urzędu Statystycznego Rumuńskiej Re- publiki Ludowej globalna produkcja przemysłu socjalistycznego w pierwszym półroczu 1953 r. wzrosła w porównaniu z odpowied- nym okresem 1952 roku o ponad 20%.

Proces socjalistycznego uprzemysłowienia kładzie podla-
ny dla wszechstronnego rozwoju wszystkich gałęzi gospodarki na-
rodowej, tworzy się nową bazę techniczną dla gospodarki rolnej,
lekkiego i spożywczego przemysłu, dzięki czemu powstają warunki
systematycznego wzrostu produkcji artykułów spożywczych i to-
warów przemysłowych szerokiej konsumpcji, a więc dla stałego
podwyższania stopy życiowej pracujących.

Rozwój przemysłu, codzienna pomoc państwa dla wsi, po-
lityczne i wychowawcze prace przeprowadzane przez Partię Ro-
botniczą pośród chłopów - stworzyły warunki dla podniesienia
i przekształcenia gospodarki rolnej. W ciągu pierwszych lat,
po drugiej wojnie światowej znacznie rozszerzono powierzchnię
uprawy, przede wszystkim zwiększono zasiewy roślin technicz-
nych.

Rewolucyjne przemiany w dziedzinie rolnictwa, zrealizo-
wane po wyzwoleniu kraju, gruntownie zmieniły stosunek sił
klasowych w rumuńskiej wsi i wzmocniły sojusz klasy robotniczej
i chłopstwa kierowany przez klasę robotniczą. Reforma rolna
wyzwoliła pracujące chłopstwo od więzów feudalnych, ustawiła
je od obszarniczego ucisku i okrutnej kapitalistycznej eksplo-
atacji. W wyniku reformy agrarnej ziemia przeszła w ręce tych,
którzy ją uprawiają.

W latach władzy ludowo-demokratycznej naszyły głęboko
sięgające zmiany w życiu chłopstwa pracującego. Poprawiło się
pokożenie drobnych i średnich gospodarstw chłopskich. Indywi-
dualnie pracujący chłopci otrzymują od państwa nasiona selek-
cyjne, pomoc agrotechniczną, kredyty na zakup bydła. Ośrodki
maszynowo-traktorowe zawierają umowy z chłopami indywidualnie
gospodarującymi i na podstawie tych umów przeprowadzają siewy
i prace związane ze żniwami.

W roku 1953 rząd ludowy zwolnił znaczną część indywidu-
alnie pracujących gospodarstw chłopskich i spółdzielni produk-
cyjnych od spłaty zadłużenia, które powstało z tytułu obowią-
zkowych dostaw produktów rolniczych, z tytułu opłat w naturze
za usługi ośrodków maszynowych oraz z tytułu uzyskanych pożyczek.
Wszystkie te ośrodki realizowane przez władzę ludową ma-
ją na celu podniesienie gospodarczego zainteresowania chłopów
oraz stworzenie warunków dla szybkiego rozwoju produkcji rol-
niczej, poprawy warunków bytu chłopstwa pracującego, wzmocnie-
nie surowcowej i żywnościowej bazy kraju.

Ważnym czynnikiem w rozwoju rolnictwa jest rozszerzenie
i utrwalenie sektora socjalistycznego. Rumuńska Partia Robot-
nicza stopniowo wprowadza w rolnictwie gospodarkę socjalistycz-
ną drogą jednoczenia, na zasadzie dobrowolności, rolniczych
gospodarstw wiejskich w produkcyjne spółdzielnie rolnicze.
Obecnie w Rumunii jest już około dwóch tysięcy spółdzielni rol-
niczych, około dwóch tysięcy zrzeszeń dla wspólnej uprawy zie-
mi i setki państwowych gospodarstw rolnych. Dzięki sektorowi so-
cjalistycznemu w rolnictwie, jeśli chodzi o powierzchnię upraw-
nej ziemi, w 1952 roku wynosił 21,8%.

Podstawą materialną wzmocnienia rolnictwa jak również
podnoszenie jego wydajności jest jak wiadomo techniczne uzbroje-
nie gospodarstw rolnych. W Rumunii równo jak i w innych

W ramach demokracji ludowej tworzy się silne organizacyjnie i technicznie dobrze wyposażone ośrodki maszynowo-traktorowe. W 1952 roku w Rumunii powstała 30 wyżej wymienionych ośrodków, a do końca 1952 roku ogólna ilość ich wynosiła 210. W ciągu ostatnich czterech lat rumuński przemysł wyprodukował dla rolnictwa ponad 10.000 traktorów oraz tysiące różnych maszyn rolniczych narzędzi.

Przeprowadzane są wielkie prace irygacyjne oraz osuszanie błota. Dzięki budowie wielkiego zbiornika wody na rzece Tystrzycy powstaną warunki dla nawodnienia 300.000 hektarów ziemi na południu Wołdawii i północy Bereganu. Zlikwidowano na tym terenie nieuregulowane rozlewy Tystrzycy i na wielkich obszarach, które poprzednio cierpiały od suszy będą stworzone warunki dla uprawy wysokowartościowych roślin i znacznych ich urodzajów. Kanały irygacyjne buduje się w basenie Dunaju i szeregu innych rzek.

Jednakże pomimo tych wielkich sukcesów w rozwoju gospodarki rolnej poziom osiągnięty w produkcji rolniczej nie zaspokaja ciągle rosnących potrzeb ludności w dziedzinie artykułów żywnościowych a przemysłu w dziedzinie surowców.

Doniosłe znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarki Rumuńskiej Republiki Ludowej mają uchwały Plenum Centralnego Komitetu Rumuńskiej Robotniczej Partii, które zapadły na posiedzeniu z 19-20 sierpnia 1953 roku. Plenum przeanalizowało pracę Partii i rządu w dziedzinie gospodarczej i socjalno-kulturowego budownictwa i stwierdziło, że równolegle do znacznych osiągnięć w polityce gospodarczej niekiedy miejsce również i poważnych braków i że likwidacja tych braków na obecnym etapie budowy podstaw socjalizmu winna być główną troską Partii i rządu.

Centralny Komitet Rumuńskiej Partii Robotniczej stwierdził, że w wyniku forsowanej realizacji uprzemysłowienia, szczególnie w dziedzinie ciężkiego przemysłu wkłady na inwestycje w porównaniu z dochodem narodowym były za wielkie. Przy tym udział tych wkładów nie zabezpieczał prawidłowych proporcji rozwoju gospodarki narodowej. Podczas gdy na rozwój ciężkiego przemysłu na niektóre prace budowlane przydzielano znaczne środki to rolnictwo, które jest jedną z podstawowych gałęzi gospodarki narodowej, a także przemysł produkujący towary masowej konsumpcji - były finansowane niedostatecznie.

Plenum wskazało niezbędne środki jakie muszą być zastosowane dla usunięcia powyższych niedociągnięć i postawiło przed Partią i rządem jako zadanie szczególnej wagi - likwidację powolnego rozwoju rolnictwa oraz przemysłów środków żywnościowych i przemysłu lekkiego. Produkcja żywności i towarów ogólnej konsumpcji ma być zwiększona. W związku z tym Centralny Komitet Rumuńskiej Robotniczej Partii uznał za konieczne zmniejszyć fundusz akumulacji w latach 1953-1955 do 27,8%, a zwiększyć fundusz spożycia do 72,2% dochodu narodowego.

W dziedzinie przemysłu ciężkiego zwracać się będzie szczególna uwaga na te gałęzie, które posiadają trwałą bazę surowcową. Wzrost się szczególnych starań w kierunku rozwoju i rozszerzenia produkcji. Równolegle ze zmniejszeniem wkładów kapitałowych w przemysł będą asygnowane środki dodatkowe na rozwój

produkcji rolniczej, przemysłu artykułów powszechnej konsumpcji, budownictwa mieszkaniowego i na zaspokojenie innych kulturalno-socjalnych potrzeb.

Plenum postawiło zadanie szybkiego podniesienia produkcji rolniczej t.j. znacznego zwiększenia produkcji zbóż, kartofli, jarzyn, mięsa i mleka. Podstawowe zadanie polega na zwiększeniu urodzajności wszystkich upraw drogą mechanizacji robót rolniczych, szerokiego zastosowania przodujących metod agrotechnicznych i wyszkolenia niezbędnych kadr. Na potrzeby rolnictwa w 1953-1955 latach przydzielili się ok. 6 miliardów lei, to jest dwa razy więcej niż w latach 1950-1952. Będzie znacznie ulepszona obsługa małych i średnich gospodarstw wiejskich przez oddziały maszynowe. Chłopom będą postawione do dyspozycji znaczne kredyty i będzie im okazana wszechstronna pomoc, która umożliwi rozwój ich gospodarstw.

Z rozwojem produkcji przemysłowej i rolniczej w Rumuńskiej Republice Ludowej wiąże się znaczny wzrost jej handlu zagranicznego, co z kolei sprzyja wypełnianiu planów narodowo-gospodarczych i podwyższeniu dobrobytu klasy pracującej.

Obroty handlu zagranicznego Rumunii wzrastają z roku na rok. W 1952 roku obroty te w porównaniu z 1948 rokiem wzrosły więcej niż dwukrotnie, a to w wyniku stałego rozwoju stosunków gospodarczych Rumunii ze Związkiem Radzieckim i innymi krajami obozu demokratycznego.

Poniższe dane ilustrują dynamikę obrotów handlu zagranicznego Rumunii w ciągu ostatnich pięciu lat.

/1948 = 100/

	1949	1950	1951	1952
Import	154	195	214	260
Eksport	129	141	177	204
Obroty	141	166	194	230

Rumuńska Republika Ludowa narówni z innymi krajami demokracji ludowej aktywnie uczestniczy w rozwoju i wzmocnieniu nowego światowego rynku demokratycznego, o czym świadczy stały wzrost jej obrotów handlowych z krajami obozu pokoju, demokracji i socjalizmu. O ile w 1948 roku udział krajów obozu demokratycznego w handlu zagranicznym Rumunii wynosił 71%, to w 1952 roku doszedł do 85%.

Udział krajów demokratycznych w handlu zagranicznym Rumunii

/w %/

	1948	1949	1950	1951	1952
Import	60	80	79	76	78
Eksport	80	84	89	84	93
Obroty	71	82	83	80	85

Rumunia eksportuje produkty naftowe, sodę kaustyczną i kalcynowaną, karbid, materiały drzewne, zboże, paszę oraz wyroby przemysłu budowy maszyn. Otrzymuje ze Związku Radzieckiego i krajów demokracji ludowej sprzęt przemysłowy, surowce i inne

towary niezbędne dla rozwoju gospodarczego kraju.

Handel Rumunii ze Związkiem Radzieckim realizowany jest na podstawie długoletniej handlowej umowy zawartej 24 sierpnia 1951 roku. Założenia tej umowy przewidują wzrost średnich rocznych obrotów ze Związkiem Radzieckim w latach 1952-1955 o 50% w porównaniu z przeciętną lat 1948-1951. Rumunia otrzymuje ze Związku Radzieckiego kompletne wyposażenie dla szeregu przedsiębiorstw przemysłowych, różnego rodzaju sprzęt i maszyny dla nowych budów i dla przebudowy istniejących przedsiębiorstw, motorów i turbiny dla ciepłych i wodnych stacji elektrycznych, planowanych w Rumunii zgodnie z założeniami dziesięcioletniego planu elektryfikacji kraju, dalej otrzymuje kombajny i inne nowoczesne maszyny rolnicze oraz surowce przemysłowe i półfabrykaty niezbędne dla najważniejszych gałęzi przemysłu.

Wielkie znaczenie dla Rumunii mają jej stosunki gospodarcze z innymi krajami obozu demokratycznego. Na podstawie czechosłowacko-rumuńskiej umowy handlowej Rumunia w 1950 roku dostarczyła Czechosłowacji znaczną ilość produktów naftowych, materiałów drzewnych, zbóż, mięsa i innych towarów, otrzymując w zamian wyroby przemysłowe: metalurgicznego i chemicznego, maszyny rolnicze, sprzęt łączności i inne przemysłowe towary.

30 lipca 1952 roku Rumunia zawarła umowę handlową i płatniczą z Chińską Republiką Ludową i dostarczyła w 1952 roku Chinom sprzęt przemysłowy, produkty naftowe, chemikalia itd., otrzymując w zamian z Chin metale kolorowe, chemikalia, oleje roślinne, herbatę, arachidy i inne towary.

Rumunia otrzymuje z Niemieckiej Republiki Demokratycznej maszyny i urządzenia dla hutnictwa, dla przemysłu metalurgicznego, chemicznego i innych gałęzi przemysłowych. Ze strony Rumunii dostarcza NRD rudy, wyroby przemysłu metalurgicznego i chemicznego, materiały drzewne i szereg innych towarów. W 1952 roku, Rumunia wwoziła z NRD o 120% więcej maszyn niż w 1951 roku, o 195% więcej - materiałów elektrotechnicznych, - o 120% więcej ceramiki, szkła itd.

Znacznie rozszerzył się handel Rumunii z innymi krajami demokracji ludowej; z Polską, Węgrami, Bułgarią i Albanią.

W ciągu ostatnich lat zaszły istotne zmiany w strukturze rumuńskiego importu i eksportu. O ile w okresie przedwojennym Rumunia eksportowała prawie wyłącznie surowce i produkty rolnicze, to po wojnie, w wyniku wszechstronnego rozwoju przemysłu, udział produkcji przemysłowej w rumuńskim eksporcie wzrasta z roku na rok. Rumunia eksportuje obecnie również takie wyroby przemysłowe, jak sprzęt wiertniczy dla przemysłu naftowego, silniki, wagony, transformatory, elektromotory, statki itp.

Struktura rumuńskiego importu odpowiada obecnie zadaniom wszechstronnego rozwoju gospodarczego i podniesienia dobrobytu pracujących kraju. Rumunia importuje surowce przemysłowe, kompletne przemysłowe urządzenia, maszyny i sprzęt dla egzystencji i nowo-budujących się przedsiębiorstw różnorodnych gałęzi przemysłu.

Współpraca gospodarcza Rumunii ze Związkiem Radzieckim i innymi krajami demokracji ludowej nie ogranicza się jedynie do handlu.

Wielkie znaczenie dla rozwoju gospodarki Rumunii mają rumuńsko-radzieckie towarzystwa mieszane, w szczególności w dziedzinie budowy maszyn.

Rumunia realizuje współpracę gospodarczą również i z innymi krajami obozu demokratycznego. W 1952 roku zostały stworzone rumuńsko-węgierskie i rumuńsko-niemieckie towarzystwa mieszane w przemyśle chemicznym. Zgodnie z umową o gospodarczej współpracy pomiędzy rumuńską Republiką Ludową a Węgierską Republiką Ludową założono mieszane towarzystwo, którego celem jest budowa na terenie Rumunii wielkiego chemicznego kombinatu na bazie wykorzystania posiadanych gazów naturalnych, dalej umowa ta przewiduje dostawę z Węgier urządzeń dla rumuńskiego przemysłu sodowego oraz dostawy rumuńskiego gazu naturalnego dla fabryki chemicznej, która będzie zbudowana na Węgrzech.

We wrześniu 1952 roku w Berlinie zakończone zostały negocjacje w sprawach dotyczących rozszerzenia gospodarczej współpracy pomiędzy Rumunią a Niemiecką Republiką Demokratyczną. W wyniku tych rozmów zostało stworzone na warunkach parytetu mieszane towarzystwo rumuńsko-niemieckie, które ma współdziałać w rozwoju przemysłu chemicznego w Rumunii na bazie rumuńskich surowców, szczególnie w dziedzinie produkcji mas plastycznych, barwników itd.

Ścisła współpraca Rumuńskiej Republiki Ludowej z krajami obozu demokratycznego, oparta na równouprawnieniu, poszanowaniu wzajemnych interesów i bezinteresownej pomocy, przyczynia się do rozwoju i wzmocnienia gospodarki narodowej Rumunii, do dalszego wzrostu kultury i materialnego dobrobytu rumuńskiego narodu.

EUROPEJSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

EUROPEJSKA UNIA PŁATNICZA

Rozliczenie za listopad

Według informacji podanych przez "Neue Zürcher Zeitung" wierzycielami Europejskiej Unii Płatniczej były w listopadzie następujące państwa: Szwajcaria, która miała nieznaczną nadwyżkę w wysokości $\text{\$ } 3,9$ mln /w październiku $\text{\$ } 8,6$ mln/ i Niemcy. Ponadto z nadwyżką $\text{\$ } 43,8$ mln / $\text{\$ } 44,4$ mln/. Kumulatywne saldo płatnie Niemiec zachodnich, które na koniec października wyniosło $\text{\$ } 705,1$ mln zwiększyło się w ten sposób do $\text{\$ } 748,9$ mln, na skutek czego prawie połowa przyznanego temu krajowi trzeciego "kredytu" w wysokości $\text{\$ } 100$ mln została już wykorzystana. Również na rzecz Austrii powstała nadwyżka wynosząca $\text{\$ } 4,1$ mln / $\text{\$ } 10,1$ mln/. Saldo dodatnie Belgii wyniosło $\text{\$ } 8,4$ mln / $\text{\$ } 5,8$ mln/.

Stanowisko Wielkiej Brytanii w EPU uległo zasadniczej zmianie, gdyż październikowy deficyt $\text{\$ } 30,2$ mln, przekształcił się w listopadzie w nadwyżkę $\text{\$ } 9$ mln. W podobnej sytuacji znalazła się Grecja, której nadwyżka listopadowa wyniosła $\text{\$ } 1,9$ mln wobec $\text{\$ } 0,9$ mln deficytu w październiku. Szwecja miała w listopadzie również nadwyżkę wynoszącą $\text{\$ } 4,7$ mln / $\text{\$ } 8,1$ mln/.

Francja wykazała ponownie deficyt w wysokości $\text{\$ } 9,7$ mln, a więc prawie na poziomie deficytu październikowego, który wyniósł $\text{\$ } 8,9$ mln. Z rachunku Włoch wynika, że listopadowy deficyt tego kraju był znaczny i wyniósł $\text{\$ } 23$ mln / $\text{\$ } 20,5$ mln/. Szczególną uwagę zasługuje fakt, że Turcja wykazała wysoki deficyt w sumie $\text{\$ } 20,6$ mln w porównaniu z nieznacznym deficytem październikowym $\text{\$ } 1,5$ mln. Rozwój ten wykazuje na dalsze pogorszenie się sytuacji płatniczej tego kraju.

Wszystkie pozostałe kraje miały w stosunku do EPU deficyty: Dania - $\text{\$ } 7,2$ mln / $\text{\$ } 5,5$ mln/, Irlandia - $\text{\$ } 5,1$ mln / $\text{\$ } 1,5$ mln/, Norwegia - $\text{\$ } 8,3$ mln / $\text{\$ } 6,2$ mln/ oraz Portugalia - $\text{\$ } 1$ mln / $\text{\$ } 1,8$ mln/.

Jak podaje "Neue Zürcher Zeitung" obroty rozrachunkowe miały w okresie od 1 lipca 1950 r. do 30 listopada 1953 r. wynieść $\text{\$ } 10.996,1$ mln /na koniec października $\text{\$ } 10.835,4$ mln/. Przeważająca część tych obrotów została wyrównana w drodze kompensacji. Na koniec listopada kumulatywny stan sald wierzytelności wyniósł $\text{\$ } 2.171,9$ mln / $\text{\$ } 2.113,2$ mln/, kumulatywny stan sald dłużniczych - $\text{\$ } 2.011,3$ mln / $\text{\$ } 1.952,5$ mln/.

Poniżej podajemy zestawienie ilustrujące skumulowane obroty płatnicze poszczególnych państw członkowskich w dniu 30 listopada oraz sposób ich wyrównania /dane w mln $\text{\$ } USA$ /:

	deficyt /-/ lub nad- wyżka /+/ wyrównanie.	złotem	w drodze kredytu
Austria	+ 88,3 ^{8/}	+ 37,1	+ 51,1
Belgia /Luksemburg	+ 385,6 ^{1/}	+156,8	+ 228,8
Dania	- 72,0	- 13,8	- 58,2
Francja	- 798,8 ^{3/}	-486,8 ^{2/}	- 312,0
Niemcy zachodnie	+ 748,9 ^{3/}	+324,5	+ 424,5
Grecja	- 1,9	- 1,9	-
Islandia	- 3,8	- 0,6	- 3,3
Włochy	- 84,3 ^{4/}	-17,3	- 67,0
Holandia	+ 371,0 ^{4/}	+150,0	+ 221,0
Norwegia	- 91,3	- 20,5	- 70,8
Portugalia	+ 51,3	+ 18,7	+ 32,7
Szwecja5/.....	+ 214,2 ^{7/}	+ 81,1	+ 133,1
Szwajcaria	+ 312,6	+131,3 ^{6/}	+ 181,3
Turcja	- 145,7	-115,7 ^{6/}	- 30,0
Wielka Brytania	- 813,4	-258,3	- 555,1
Nadwyżki ogółem	+2171,9	+899,5	+1272,5
Deficyty ogółem	-2011,3	-914,9	-1096,4

Jak wynika z powyższego zestawienia kraje wierzycielskie udzieliły Unii w okresie 1.VII.1950 - 1.XI.1953 kredytów na łączną sumę \$ 1272,5 mln /\$ 1245,6 mln/. W tym samym czasie Unia postawiła do dyspozycji krajów-dłużników kredyty w wysokości \$ 1096,4 mln /\$ 1074,4 mln/. Równocześnie wypłaty Unii w złocie lub w dolarach na rzecz krajów-wierzycieli wyniosły \$ 899,5 mln /\$ 867,5 mln/, zaś jej wpływy od krajów-dłużników - \$ 914,9 mln /\$ 878,1 mln/.

Wpływy Unii w złocie wyniosły w miesiącu sprawozdawczym \$ 46,2 mln /\$ 37,3 mln/, a suma wydatków \$ 41,4 mln /\$ 36 mln/. W listopadzie EPU nie otrzymała zwykłej dotacji amerykańskiej, która w październiku wyniosła \$ 0,7 mln. Rozporządzalne rezerwy gotówkowe Unii wzrosły w listopadzie o \$ 5,2 mln /\$ 2,2 mln/ i osiągnęły \$ 457 mln /\$ 451,8 mln/, co stanowi nowy poziom rekordowy. Łączna suma dotacji amerykańskich księgowanych w rachunkach EPU, jako "ressources spéciales" pozostała w porównaniu z październikiem niezmienną, wynosząc \$ 353,3 mln.

/j/

- 1/ z tego 55 mln poza kwotą
- 2/ z tego 278,8 mln przypada na płatności w złocie poza kwotą
- 3/ z tego 248,9 mln poza kwotą
- 4/ z tego 16,0 mln poza kwotą
- 5/ od 1 listopada 1950 r.
- 6/ z tego 95,7 mln przypada na płatności w złocie poza kwotą
- 7/ z tego 62,6 mln poza kwotą
- 8/ z tego 18,3 mln poza kwotą

A U S T R I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Austriacki handel zagraniczny we wrześniu kształtował się według podanego niżej zestawienia:

Okres	I m p o t				E k s p o r t	
	Ogółem /łącznie z dostawami ERP/		w tym handlowy			
	1000 q	mln szyl.	1000 q	mln szyl.	1000 q	mln szyl.
1937 przec. mies.	5.150	121	5.150	121	3.174	101
1952 "	7.320	1.163	6.252	1.000	3.737	900
1952 wrze-sień	6.165	945	5.543	854	3.777	924
1953 sier-pień	6.260	1.056	6.126	1.005	4.820	1.201
wrze-sień	6.103	993	6.058	965	4.743	1.252

Jak wynika z powyższego zestawienia ogólny import wrześniowy spadł w porównaniu z sierpniowym o 5,6%, eksport natomiast wzrósł odpowiednio o 4,2% wartościowo, natomiast pod względem ilościowym nastąpił w okresie sprawozdawczym spadek 2%. Nadwyżka eksportowa Austrii wyniosła 259 mln szyl., przy czym nadmienić należy, że eksport wrześniowy był na najwyższym poziomie od chwili zakończenia wojny.

Poniższe zestawienie oparte na oficjalnych danych statystycznych ilustruje kształtowanie się wskaźników cen, wolumenu stosunku cen importowych do eksportowych w austriackim handlu zagranicznym /1937 = 100/:

	Ogólny import		Import handlowy		Eksport		Stosunek cen importowych do eksportowych
	wolumen	ceny	wolumen	ceny	wolumen	ceny	
1937 przec.	106	905	87	897	110	709	78
1952 wrzesień	161	350	89	930	109	799	84
1952 sierpień	86	905	80	885	116	769	85
1953 wrzesień	85	1.025	81	1.027	159	728	71
	79	1.039	76	1.045	160	694	67

Najważniejszymi partnerami Austrii we wrześniu były następujące kraje /w milionach szylingów/:

O k r e s	Belgia/Luksemburg		Bułgaria		Dania		Niemcy zachodnia	
	I x/	E x/	I	E	I	E	I	E
1937 przec.mies.	2,3	1,6	1,1	0,8	0,5	0,2	19,5	15,0
1951 " "	57,5	14,6	2,3	1,2	11,9	10,3	209,1	121,4
1952 " "	45,6	17,3	7,5	8,2	7,9	8,2	265,5	191,0
1952 wrzesień	29,9	18,4	19,5	13,8	5,0	8,5	264,6	192,8
1953 sierpień	26,7	21,5	0,3	18,7	7,1	9,5	310,1	242,7
" wrzesień	36,4	25,4	3,6	14,0	6,5	9,2	346,2	263,1

O k r e s	Francja		Grecja		Wielka Brytania		Włochy	
	I	E	I	E	I	E	I	E
1937 przec.mies.	3,4	4,4	1,2	1,4	5,5	5,4	6,7	14,4
1951 " "	63,4	37,3	7,7	9,1	136,8	70,4	54,4	88,6
1952 " "	44,2	49,1	9,7	10,7	111,8	63,4	70,6	118,2
1952 wrzesień	31,0	45,5	3,4	6,7	96,6	91,3	62,9	134,4
1953 sierpień	40,5	27,9	6,6	13,2	87,0	139,9	91,1	187,4
" wrzesień	46,1	34,8	6,7	12,2	11,5	84,9	65,0	230,3

O k r e s	Jugosławia		Holandia		Rumunia		Szwecja	
	I	E	I	E	I	E	I	E
1937 przec.mies.	9,6	5,5	2,4	1,8	7,3	5,7	0,9	1,6
1951 " "	28,4	24,0	35,9	43,3	6,5	7,0	21,6	15,0
1952 " "	42,4	46,4	39,1	25,8	7,1	10,5	25,0	17,0
1952 wrzesień	28,8	57,3	27,8	24,7	9,5	6,9	25,4	18,0
1953 sierpień	23,9	51,1	37,2	75,8	16,1	20,3	12,0	18,8
" wrzesień	18,6	48,2	30,9	59,6	0,4	14,1	11,8	20,8

O k r e s	Szwajcaria /z Liechtenstein/		Czechosłowacja		Węgry		Turcja	
	I	E	I	E	I	E	I	E
1937 przec.mies.	3,9	5,2	13,4	7,3	11,0	9,3	1,0	0,6
1951 " "	50,2	48,8	38,6	42,4	23,5	12,6	7,9	9,8
1952 " "	43,4	46,2	36,2	34,8	20,2	17,7	16,2	22,4
1952 wrzesień	38,4	40,3	27,1	30,4	14,0	13,9	27,7	31,7
1953 sierpień	55,4	47,3	27,9	13,3	5,8	6,0	12,2	27,4
" wrzesień	51,3	48,7	24,4	14,8	7,7	19,0	9,8	17,7

O k r e s	Egipt		Argentyna		Brazylia		Stany Zjednoczone	
	I	E	I	E	I	E	I	E
1937 przec.mies.	1,5	0,7	1,5	1,3	0,8	0,3	7,3	2,6
1951 " "	5,4	13,3	14,3	18,9	6,7	12,1	38,0	48,1
1952 " "	0,9	8,6	28,1	27,3	9,0	6,0	62,8	45,9
1952 wrzesień	0,4	11,0	22,4	11,2	8,6	4,9	28,0	53,1
1953 sierpień	3,0	4,7	10,0	26,7	5,3	18,7	128,4	105,6
1953 wrzesień	7,1	9,8	23,1	55,4	20,1	23,2	28,7	54,8

x/ I - Import

x/ E - Eksport

Jak wynika z powyższego zestawienia najważniejszymi partnerami Austrii w obrotach z krajami europejskimi były Niemcy zachodnie, Wielka Brytania oraz Włochy. Największy deficyt bilansu handlowego wykazała Austria w stosunku do Niemiec zachodnich /83,1 mln szylingów/, największą natomiast nadwyżkę eksportową - wobec Włoch /165,3 mln szylingów/.

Wśród krajów zamorskich największe obroty miała Austria ze Stanami Zjednoczonymi, wobec których miała nadwyżkę eksportową w wysokości 66,1 mln szylingów. Nadwyżka ta powstała na skutek tego, że przy nieznacznie zmniejszonym w porównaniu z sierpniem eksporcie do USA, import z tego kraju wykazał gwałtowny spadek /z 128,4 mln szyl. w sierpniu do 28,7 mln szyl. we wrześniu/. Korzystnie kształtowało się również saldo bilansu handlowego Austrii w stosunku do Argentyny, gdzie nadwyżka eksportowa wyniosła we wrześniu 32,3 mln szyl. wobec 16,7 mln szyl. w sierpniu.

W październiku globalny import austriacki wyniósł 1.043 mln szyl., eksport zaś - 1.249 mln szyl. Saldo bilansu handlowego było więc nadal dodatnie i wyniosło 206 mln szyl. Jest to saldo mniejsze od wrześniowego, gdyż w okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost importu o 50 mln szyl. przy niezmiennym prawie eksporcie.

W okresie pierwszych dziesięciu miesięcy ogólny import austriacki wyniósł 9.878 mln szyl., eksport zaś - 10.552 mln szyl. Saldo dodatnie osiągnęło więc 674 mln szyl. Ostatni dodatkowy import w ramach "pomocy" marshallowskiej wyniósł w tym okresie jeszcze 765 mln szylingów.

Organ związku przemysłowców "Industrie" poddał analizie zmiany w rozwoju austriackiego handlu zagranicznego. Pismo to konstatuje, iż od chwili dewaluacji szylinga nastąpiła znaczna poprawa salda bilansu handlowego. Od maja do chwili obecnej import jest stale mniejszy od poziomu majowego, eksport natomiast wzrasta i stale przekracza 1 mld, co miało być właśnie założeniem rządu austriackiego przy wprowadzaniu dewaluacji. Wskutek ograniczania dostaw marshallowskich różnica pomiędzy ogólnym importem a importem handlowym stale się zmniejsza. Jeżeli więc w ciągu dwóch ostatnich miesięcy bieżącego roku nie nastąpi spadek eksportu, to Austria będzie miała za cały rok 1953 po raz pierwszy dodatni bilans handlowy.

Struktura towarowa austriackiego handlu zagranicznego przedstawia się następująco: główne pozycje importu stanowiły węgiel, maszyny, pszenica, cukier i wełna, najważniejszymi artykułami eksportowymi były: maszyny, wyroby metalowe, stal, żelazo, papier i drewno. Od początku bieżącego roku daje się zaobserwować stały wzrost eksportu maszyn, grubej i cienkiej blachy, jak również żelaza w sztabach i odlewach.

Nawiązując do zamieszczonej w nr 38/121 "WHZ" wiadomości dotyczącej liberalizacji austriackiego importu informujemy obecnie, że na początku grudnia b.r. rząd austriacki postanowił wprowadzić 50%-tą liberalizację importu już z dniem 15 grudnia, a nie - jak początkowo zamierzano - w styczniu 1954 r. Zwiększenie liberalizacji dotyczy - jak donoszą ze źródeł dobrze poinformowanych - rudy ołowiu, miedzi i manganu, kauczuku, wełny, juty, papierówki, tarcicy, kopalniaków, papieru łącznie z papierem rotacyjnym /z wyjątkiem pewnych gatunków specjalnych/, samochodów ciężarowych, samochodów osobowych i motocykli

przypraw korzennych, olejów jadalnych, bydła, tkanin bawełnianych, prędy bawełnianej, tkanin nylonowych, oraz znacznej ilości maszyn włókienniczych. Niektóre artykuły, które początkowo miały podlegać liberalizacji, zostały następnie skreślone z listy /np. węgiel kamienny i koks/.

Dane dotyczące handlu Austrii z krajami obozu pokoju przedstawiają się następująco: w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy b.r. eksport Austrii do krajów demokratycznych wyniósł 794 mln szylingów, co stanowi 8,5% wartości ogólnego eksportu /w porównaniu z 338 mln szyl., co stanowiło odpowiednio 27,5% w okresie styczeń-wrzesień 1937 r./.. Analogiczne cyfry dla importu wynoszą odpowiednio 981 mln szyl., czyli 11,1% w porównaniu z 465 mln szyl. tj. 31,8%. Ten katastrofalny dla Austrii spadek obrotów z krajami demokratycznymi nastąpił między innymi dlatego, że Austria, importująca poprzednio duże ilości zboża, maki, kukurydzy, nierogacizny, bydła, mięsa, tłuszczu oraz paszy z tych krajów zmuszona jest obecnie przywozić zboże ze Stanów Zjednoczonych. Wielkie możliwości importowe nie tylko produktów rolnych ale także surowców i sprzętu inwestycyjnego z krajów demokratycznych nie są w dostateczny sposób wykorzystane. Przyczynia się do tego jak wiadomo amerykańska dyskryminacyjna polityka list "embargo", która paraliżuje eksport do krajów obozu pokoju ogromnej ilości austriackich towarów i w ten sposób dezorganizuje obustronną wymianę handlową.

Spadło również znaczenie Austrii jako kraju tranzytowego pomiędzy Europą zachodnią a krajami demokratycznymi. Ilustruje to szczegółowo poniższe zestawienie /w tys. ton/:

	1952 r.	1951 r.	1950 r.
Tranzyt krajów demokratycznych przez Austrię /ogółem/	733,1	960	1.624,4
w tym:			
Czechosłowacja	392,3	435	795,8
Węgry	122,8	268,8	536,8
Rumunia	113,7	36,5	13,1
Polska	90,4	205,5	265,3
Bułgaria	13,9	15,3	10,2
ZSRR	-	0,9	3,2

Szczegółowe kształtowanie się obrotów Austrii z krajami demokratycznymi ilustrują dwa poniższe zestawienia:

	I m p o r t			
	1953	1952	1950	1937
	styczeń-wrzesień	styczeń	-	grudzień
/w % ogólnego importu/				

Ogólny import z krajów demokrat.	11,1	11,6	15,4	31,8
w tym:				
Polska	4,2	4,5	5,9	4,6
Rumunia	2,1	0,7	0,6	6,0
Czechosłowacja	2,2	3,6	5,6	11,0

Bułgaria	1,5	0,8	0,5	0,9
Węgry	1,1	2,0	2,8	9,0
ZSRR	0	0,02	0,01	0,3

E k s p o r t			
1953	1952	1950	1937
styczeń- wrzesień	styczeń -	grudzień	

/w % globalnego eksportu/

eksport do krajów demokratycznych	8,5	11,6	14,5	27,5
--------------------------------------	-----	------	------	------

Polska	3,1	3,5	3,1	4,3
Czechosłowacja	1,5	3,9	6,1	7,1
Bułgaria	1,4	0,9	0,6	0,8
Rumunia	1,3	1,2	1,1	5,6
Węgry	1,1	2,0	3,6	9,1
ZSRR	0,1	0,06	0,01	0,6

Spadek importu z krajów obozu pokoju znajduje również ilustrację w liczbach absolutnych. W 1957 r. Węgry, Polska, Bułgaria oraz Czechosłowacja dostarczyły Austrii łącz-
nie 29.300 t. zbóż, 41.936 t. nierogacizny, 20.168 t. maki oraz 1.200 t. jaj, podczas gdy teraz dostawy artykułów rolniczych z Austrii znacznie spadły. Wzrost importu z Bułgarii nastąpił dzięki dostawom bułgarskiego tytoniu. Czechosłowacja i Węgry, które w 1937 r. należały po Niemczech zachodnich do naj-
większych dostawców, są obecnie odpowiednio na 11 i 19 miejscu. Wzrost importu z Czechosłowacji nastąpił wzrost udziału węgla w austriackim przywozie węgla z 23,9% do 41,4%. Natomiast udział austriackiego importu tych artykułów ustał zupełnie. Import z Czechosłowacji składa się głównie z chemikaliów, samochodów i motocykli. Struktura towarowa importu austriackiego z Węgier uległa jeszcze bardziej zasadniczej zmianie: udział artykułów spożywczych i narodził spadek z 84,1% do 32,8% w austriackim przywozie tych artykułów do Austrii.

Eksport Austrii do krajów demokratycznych spadł jeszcze bardziej. Obecnie np. eksport towarów austriackich do Czechosłowacji jest mniejszy niż do Szwecji, a eksport do Węgier jest prawie dwukrotnie większy niż do Austrii.

Zmniejszenie się obrotów Austrii z krajami demokratycznymi jest jednostronny rozwój ich z krajami kapitalistycznymi. W tym niekorzystny wpływ na ogólną gospodarkę austriacką. Jak stwierdza "Irawda" - o to, że rząd austriacki nie obniża cen towarów, dostarczanych do Stanów Zjednoczonych i krajów zachodnio-europejskich. Kraje te oraz USA płaciły np. za 1 tonę surowców austriackich 1.170 - 1.210 szylin-
natomiast kraje demokratyczne - 1.560 szyl. Za tonę nawozów austriackich, importowanych z Austrii USA płaci 700 szyl., kapita-
listyczne kraje europejskie 840 szyl., zaś kraje demokratyczne 1.070 szyl.

Przez sztuczne obniżenie cen surowców, eksportowanych z Austrii - pisze dalej "Irawda" - rząd austriacki przynosi ogromną szkodę krajowi, wynoszącą rocznie setki milionów szyl.

Ponieważ handel z krajami demokratycznymi leży w bezpośrednim interesie Austrii coraz częściej słyszy się głosy o nawiązaniu normalnych stosunków handlowych z tymi krajami.

W udzielonym niedawno dla pisma "Tiroler Tageszeitung" wywiadzie generalny sekretarz austriackiej Izby Handlowej powiedział: Austria ma duże możliwości nawiązania stosunków handlowych z krajami wschodnio-europejskimi. Wzrost produkcji rolniczej w tych krajach stwarza warunki dla zwiększenia importu artykułów rolniczych, które obecnie Austria nabywa w bardziej odległych krajach zachodnich. W ten sposób Austria mogłaby z jednej strony rozszerzyć obroty handlowe ze swymi tradycyjnymi partnerami z drugiej zaś - znacznie zmniejszyć swoje koszty transportowe. Wypowiedź ta znalazła już częściowe potwierdzenia w zawarciu tych niedawno umow handlowych z Czechosłowacją i z Węgrami. Umowy te przewidują austriackie dostawy surowki żelaznej, obrabiarek, kopalniaków i szeregu wyrobów gotowych /przeważnie rolniczych/ w zamian za import szerokiego wachlarza artykułów rolniczych, pojazdów mechanicznych oraz materiałów ogniotrwałych.

F i n a n s e

W listopadzie Austria wykazała w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej nadwyżkę w wysokości \$ 4,1 mln w porównaniu z \$ 10,1 mln w październiku. Kumulatywna nadwyżka Austrii na koniec listopada wyniosła \$ 88,3 mln, z czego \$ 37,1 mln należało pokryć złotem, a \$ 51,1 mln w drodze kredytu.

Według danych oficjalnych rezerw, złota Banku Narodowego wyniosły na koniec października 100,6 mln szyl., pozostając na niezmienionym poziomie w porównaniu z wrześniem. Natomiast rezerwy dewiz zwiększyły się z 5.760,90 mln szyl. we wrześniu do 6.131,3 mln szyl. w październiku. Obieg banknotów wykazał również wzrost odpowiednio z 9.601 mln szyl. do 9.664 mln szyl. Znaczny wzrost dewiz spowodowany został wyjątkowo wysokimi wpływami z turystyki. W okresie od początku czerwca do końca września ruch turystyczny wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku o 26,7%. W roku bieżącym zanotowano w Austrii największy od chwili zakończenia wojny ruch turystyczny. Wzrost wpływów z turystyki notowany już jest od dłuższego czasu. W 1950 r. wpływy dewizowe z turystyki wyniosły 392 mln szyl. w 1951 r. - 618 mln szyl. w 1952 r. - 806 mln szyl., a od początku roku bieżącego do końca września - 1.378,2 mln szyl. W związku z tym Austriacka Izba Handlowa wydała szereg zaleceń, które ostatecznie doprowadzą do swobodnej wymienialności szylinga i do przywrócenia wielostronnego systemu rozliczeń w transakcjach walutowych z krajami członkowskimi OEEC. Izba zaleca decentralizację systemu bankowego tak, aby inne banki poza Bankiem Narodowym mogły otwierać swoje oddziały zagranicą. W myśl tych zaleceń Bank Narodowy zachowałby prawo kontroli transakcji walutowych w drodze codziennych rozrachunków z innymi bankami. Na skutek pomyślnej sytuacji dewizowej transfer kapitału zagranicę ma być swobodniejszy. Będzie to miało poważne znaczenie przy spłacie austriackich długów przedwojennych. Wprowadzenie ułatwień w obrocie płatniczym z zagranicą miało poza tym ułatwić transfer odsetek i kapitałów z lokat zagranicznych w Austrii, który dotąd był szczególnie trudny. W ten sposób złagodzenie

kontroli dewizowej ma przynieść bezpośrednią korzyść zagranicznym eksporterom kapitału /głównie w USA/ i jeszcze bardziej ułatwić im penetrację gospodarki austriackiej.

Ostatnio austriacka rada ministrów zatwierdziła budżet na 1954 r. Przewidziane w ramach nowego budżetu wydatki wyniosą 1.351 mln szyl., dochody zaś - 20.690 mln szyl. Budżet zwyczajny zamknięty zostanie w ten sposób deficytem w wysokości 19.339 mln szyl. Poza tym budżet nadzwyczajny przewiduje 1.054 mln szyl. na inwestycje, które sfinansowane być mają w drodze kredytów /chodzi tu w połowie o pożyczki krajowe, a w połowie zagraniczne/. Ogółem więc deficyt budżetowy wyniesie 1.709 mln szyl. Projekt budżetowy na 1952 r. /przedłużony również jako prowizorium na rok bieżący/ zrównoważony został sumą 0,7 mld szyl. - obok 0,9 mln przeznaczonych na inwestycje. W poprzednie budżety wykazywały z roku na rok znaczny wzrost. Budżet na 1952 rok był 6-7-krotnie wyższy niż w 1946 r. Projekt na 1954 r. przekracza znacznie wysokość budżetu na 1952 r.

produkcja

Według danych oficjalnych wskaźnik produkcji przemysłowej kształtował się w III kwartale b.r. następująco /1937 = 100/:

okres	Wskaźnik ogólny	górnictwo	produk. magnezytu	huty żelaza	huty innych metali	odlewnie	produk. pojazdów mechanicznych	przemysł surowcowy
przec.mies.	165,5	157,7	193,3	177,6	310,0	235,6	207,1	225,5
"	167,1	165,8	222,7	195,5	396,3	238,8	258,2	245,2
lipiec	163,7	165,2	226,4	187,1	577,2	235,3	280,2	244,8
sierpień	160,6	158,1	219,4	182,5	566,7	214,4	240,2	228,7
wrzesień	176,9	173,7	232,9	192,1	534,0	239,6	273,1	286,7
lipiec	171,6	178,6	235,4	215,5	630,9	177,5	273,5	204,7
sierpień	163,9	166,1	253,5	218,3	682,3	183,3	198,7	181,4
wrzesień		187,7	256,7	233,9				

okres	przemysł elektrot.	przemysł chemiczny	produk. papieru	przemysł skórzany i obuwniczy	przemysł włókienniczy	przemysł spożywczy	przemysł tytoniowy
przec.mies.	224,6	205,8	107,8	94,5	110,0	122,5	129,4
"	205,3	183,5	102,4	86,6	94,5	129,7	134,6
lipiec	158,9	169,2	96,5	52,8	72,1	131,3	127,9
sierpień	179,5	156,4	92,4	74,2	68,6	120,5	152,9
wrzesień	218,8	199,0	104,3	95,6	89,4	123,5	141,3
lipiec	134,0	210,5	117,1	64,6	88,3	131,2	161,5
sierpień	149,6	197,3	117,5	87,4	94,4	115,3	125,8
wrzesień			128,9	104,1			134,4

Kształtowanie się austriackiej produkcji głównych gałęzi przemysłowych w liczbach absolutnych ilustruje poniższe zestawienie:

	jedn.	wrzesień	sierpień	lipiec
surówka	ton	119.947	121.652	114.929
stal surowa	"	115.005	111.644	107.303
wyroby walcowane	"	68.149	64.211	65.581
blachy	"	28.937	26.350	27.318
drut walcowany	"	9.626	9.938	9.493
aluminium	"	-	5.579	5.520
miedź	"	-	734	705
oków	"	-	1.389	1.07
ruda żelazna	"	233.490	218.144	258.650
ruda cynk-oków	"	12.549	9.061	10.971
ruda miedzi	"	13.980	14.518	14.464
ruda antymonu	"	1.058	845	904
grafit	"	1.140	1.000	1.077
samochody ciężarowe	szt.	-	157	205
motocykle	"	-	4.474	4.680
wagony	ton	-	1.141	1.346
łożyska kulkowe i rolkowe	szt.	-	614.600	662.000
motory elektryczne	ton	-	211	103
generatory	"	-	154	203
nawozy sztuczne	"	-	43.258	36.013
soda żrąca	"	-	3.125	2.913
soda krystaliczna	"	-	905	925
chlor	"	-	880	811
wyroby kauczukowe	"	-	1.322	1.650
miazga papierowa	"	10.622	10.889	9.535
celuloza	"	25.941	25.363	23.160
papier rotacyjny	"	7.940	6.975	6.652
skóry surowe	"	1.553	1.589	1.518
przędza bawełniana	"	-	1.635	1.422
przędza wełniana	"	-	952	789
tkaniny bawełniane	tys.m.	-	6.953,9	6.227,9
tkaniny wełniane	" "	-	742,9	640,9
mąka i kasza	ton	-	26.026	26.029
chleb	"	-	4.015	4.353
pieczywo	"	-	1.208	1.277
marmelada	"	-	432	520
wyroby czekoladowe	"	-	767	780
wyroby cukiernicze	"	-	1.127	905
mergaryna	"	-	1.525	1.405
oleje jadalne	"	-	1.405	1.511
papierosy	tys.szt.	-	567.219	728.094

Ogólna produkcja przemysłowa była w okresie od stycznia do sierpnia bieżącego roku o 2% niższa w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. Przemysł hutniczy nie wykazywał spadku produkcji głównie dzięki stosunkowo dużym transakcjom eksportowym. Należy jednak zaznaczyć, że zainteresowanie odbiorców zagranicznych koncentrowało się na nielicznych artykułach /przede wszystkim chodzi tu o blachy grube i surówkę/. Produkcja przemysłu maszynowego spadła w sierpniu o 4,1% i była przeciętnie w okresie pierwszych 7-miu miesięcy odpowiednio o 6% i 16% niższa w porównaniu z analogicznym okresem dwóch ostatnich lat. Produkcja niektórych maszyn jak np. maszyn rolniczych, na które nie ma zbytu na rynku wewnętrznym

nym, ani też możliwości eksportowych, osiąga zaledwie połowę poziomu z roku ubiegłego.

Przemysł elektrotechniczny produkował przeciętnie od stycznia do lipca 1953 r. o 22% mniej aniżeli w odpowiednim okresie lat 1952 i 1951 r., przy czym spadek ten dotyczy nie tylko produkcji artykułów konsumcyjnych, ale także produkcji w niektórych zakładach ciężkiego przemysłu, pomimo, że eksport tych ostatnich kształtował się dość korzystnie. Produkcja pojazdów mechanicznych spadła we wrześniu szczególnie jeśli chodzi o rowery, samochody ciężarowe i traktory. Jak wynika z danych oficjalnych produkcja górnicza wzrosła we wrześniu w porównaniu z poprzednim miesiącem o 13%, produkcja przemysłu żelaznego o 70%, chemicznego o 15%, papierniczego o 10%, skórzanego o 19%.

Na osobne omówienie zasługuje kształtowanie się produkcji przemysłu artykułów spożywczych. Wskaźnik tego przemysłu spadł z 131,2 w lipcu do 115,3% w sierpniu. Nie mamy danych dotyczących sytuacji wrześniowej, jednakże produkcja wszystkich prawie gałęzi tego przemysłu /z wyjątkiem wyrobów cukierniczych, marga-ryny oraz olejów jadalnych/ miała w III kwartale b.r. tendencję spadkową.

Zmniejszenie się produkcji przemysłowej doprowadziło do wzrostu bezrobocia. Według oficjalnych danych w sierpniu ilość bezrobotnych wynosiła 129.200 osób. We wrześniu liczba ta wzrosła nieznacznie do 129.214. Fakt ten należy przypisać niektórym posunięciom rządowym jak np. przeprowadzenie pewnych robót publicznych itp. Jest to jednakże zjawisko chwilowe, gdyż fundusze na roboty publiczne są obecnie małe, tak że w najbliższym czasie należy spodziewać się gwałtownego wzrostu bezrobocia. Już w październiku zanotowano wzrost ilości bezrobotnych o 8.014 w stosunku do września. Wzrost ten jest wprawdzie mniejszy aniżeli w analogicznym okresie roku ubiegłego, jednakże jest on o ponad połowę większy w stosunku do 1951 r. Stan ten wskazuje na to, że w okresie tej zimy ilość bezrobotnych przewyższy liczbę z zimy roku poprzedniego. Podkreślić tu należy, że podane wyżej cyfry oficjalne nie uwzględniają t.zw. częściowo bezrobotnych tj. robotników pracujących dorywczo po kilka dni w tygodniu, co ma miejsce przede wszystkim w przemyśle włókienniczym i metalowym. Rzeczywista liczba bezrobotnych jest więc znacznie wyższa od danych urzędowych.

St o p a . z y c i o w a

Według danych oficjalnych kształtowanie się wskaźnika kosztów utrzymania oraz cen hurtowych i detalicznych w III kwartale oraz w październiku b.r. było następujące /marzec 1953 = 100/:

O k r e s	Koszty utrzymania			Ceny hurtowe			C e n y detaliczne
	artykuły	i n n e	wskaźnik	artykuły	i n n e	wskaźnik	
	żywnościowe i użytki		ogólny	żywnościowe i użytki		ogólny	
1951 przec.mies.	610,7	573,8	594,8	631	933	740	589
1952 " "	728,1	653,3	695,9	772	913	822	669
1952 październik	731,5	645,1	694,2	775	888	815	675
1953 lipiec	653,2	608,6	539,7	698	920	727	658
sierpień	683,7	608,6	651,-	715	928	791	661
wrzesień	681,6	615,0	652,9	688	927	773	665
październik	698,9	615,2	661,7	687	933	775	667

Jak wynika z powyższych danych w październiku nastąpił wzrost ogólnego wskaźnika kosztów utrzymania o 1,34%. Jeśli chodzi o ceny poszczególnych artykułów żywnościowych to nie dysponujemy ostatnimi danymi. Jednakże od maja do sierpnia b.r. ceny olejów roślinnych i margaryny wzrosły o 28%, ceny ryb o 18%, wieprzowiny o 15%. W tym samym okresie ceny węgla zwiększyły się o 15%, ceny artykułów gospodarstwa domowego o 14-17%.

Na skutek wzrastających cen spada konsumpcja ludności. Pismo "Weg und Ziel" opublikowało dane, zgodnie z którymi spożycie chleba spadło w roku bieżącym w porównaniu z kryzysowym 1929 r. i 1950 r. odpowiednio o 4% i 7%, spożycie tłuszczów - o 21% i 4%, mięsa - o 39% i 3%, jarzyn - o 33% i 18% itd. Spożycie jaj w listopadzie było dwukrotnie mniejsze w porównaniu z listopadem 1952 r.

Niedawno rząd austriacki postanowił podnieść z dniem 1 stycznia 1954 r. ceny wyrobów tytoniowych o 20 - 25% oraz taryfy przejazdów kolejowych i autobusowych o 25 - 27%.

Pogorszenie się stopy życiowej austriackich mas pracujących spowodowane jest nie tylko wzrostem cen lecz również stałym zwiększeniem podatków. Jak informuje nas pismo "Trud" od 1949 r. rząd federalny oraz władze prowincjonalne i samorządowe podnosiły podatki 512 razy. Według Instytutu Badań Ekonomicznych w okresie pierwszych 6-ciu miesięcy b.r. podatki były o 12% większe w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku.

/j/

H O L A N D I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według danych oficjalnych obroty handlu zagranicznego Holandii kształtowały się w okresie lipiec-listopad 1953 w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego następująco /w mln guldenów/:

	e k s p o r t		i m p o r t	
	1953	1952	1953	1952
lipiec	627	651	757	727
sierpień	620	585	724	623
wrzesień	758	701	783	613
październik	806	704	813	742
listopad	738	653	809	697

W ciągu 11 miesięcy 1953 r. import wyniósł ogółem 8.113 mln hfl. wobec 7.829 mln w analogicznym okresie 1952 r. Eksport wyniósł w okresie styczeń-listopad 7.374 mln hfl. wobec 7.409 mln. W rezultacie tego stopień pokrycia importu eksportem spadł z 95% do 91%.

Zdaniem wychodzącego w Londynie czasopisma "Quarterly Economic Review" statyczne kształtowanie się eksportu holenderskiego było w znacznej mierze skutkiem katastrofalnej powodzi wiosny b.r.

Analizując handel holenderski w odniesieniu do najważniejszych kontrahentów wspomniane pismo podkreśla, iż zwiększenie eksportu Holandii do Belgii/Luksemburga wywołuje protesty strony przemysłowców belgijskich. Szereg kół przemysłowych Belgii uskarża się na "nieczystą" konkurencję Holandii i próbuje przełamać zarządzenia przeciwko zalewowi rynku belgijskiego towarami holenderskimi. W ciągu 9-ciu miesięcy 1953 r. eksport holenderski do Belgii/Luksemburga wyniósł w mln guldenów/ 941 wobec 903 w analogicznym okresie 1952 r. W tym samym czasie wartość importu z Belgii/Luksemburga wyniosła 1.072 wobec 1.079 a deficyt Holandii w handlu z tym obszarem spadł do 131 wobec 176. Stopień pokrycia importu holenderskiego eksportem wzrósł w tym handlu z 83% do 88%.

Na posiedzeniach komitetu ministrów spraw zagranicznych krajów Beneluksu, które odbyły się w Hadze/lipiec/ i Brukseli/listopad/ rozpatrywano obszernie trudności i konflikty, jakie występowały się między poszczególnymi partnerami tej organizacji. Z informacji prasowych wynika, iż przed krajami Beneluksu stał problem wprowadzenia ograniczeń we wzajemnym handlu za spodziewanych rozluźnień. Zgodnie z zarządzeniem komitetu ministrów krajów Beneluksu, na wypadek zaistnienia trudności wymianie, kraje te mogą obecnie wprowadzać wzajemne ograniczenia a mianowicie: ustalać kontyngenty, opłaty importowe oraz zawierać porozumienia w sprawie cen na szereg towarów. wspomniane zarządzenie wymownie świadczy o pełnym bankructwie tej współpracy gospodarczej między Belgią/Luksemburgiem a Holandią.

W omawianym okresie sprawozdawczym pomyślniej zaczęła kształtować się wymiana handlowa z USA. W ciągu 9-ciu miesięcy 1953 r. import holenderski /wszystkie cyfry w mln guldenów/ spadł do 639 wobec 877, a eksport wzrósł do 462 wobec 389. Dzięki temu deficyt bilansu handlowego z USA zmniejszył się do 177 a pokrycie eksportem importu wzrosło z 44% do 72%. Spadek importu miał miejsce zwłaszcza w odniesieniu do podstaw węgla, bawełny, pszenicy i maki pszennej. Jedynym towarem, którego przywóz z USA wzrósł - był tytoń; wartość tego importu wyniosła w ciągu okresu styczeń-czerwiec 21,7 mln. wobec 11,7 mln w analogicznym okresie 1952 r. Równocześnie dał się zanotować dość poważny wzrost eksportu holenderskiego do

USA. Wzrosły zwłaszcza dostawy cyny, stanowiącej 1/3 ogólnego wywozu do USA. Drugie miejsce w rzędzie towarów eksportowanych do USA zajmie mięso i produkty mięsne.

Polepszenie się salda obrotów handlowych z USA nie może jednak mieć charakteru stałego. Nie ulega wątpliwości, iż wprowadzone w październiku ulgi w odniesieniu do importu towarów amerykańskich wpłyną na ponowne pogorszenie się sytuacji na tym odcinku /patrz "WHZ" nr 38/121/. Wspomnieć należy, iż w końcu października rząd holenderski zezwolił na nieograniczony ilościowo import z USA szeregu towarów. Lista tych towarów obejmuje między innymi zboże, tytoń w liściach, bawełnę, azbest, rudę cynku, środki dla walki ze szkodnikami w rolnictwie, specjalne rodzaje chemikaliów, pewne gatunki amerykańskiej miazgi drzewnej, lintersy oraz szereg maszyn i instrumentów precyzyjnych. Reeksport wymienionych towarów z Holandii jest wybroniiony. Ujemny wpływ na przyszłe kształtowanie się handlu z USA wyrzucić musi również zniesienie ulg dla eksporterów wywożących bezpośrednio towary do USA /patrz "WHZ" nr 38/101/ oraz projektowane zniesienie premii stosowanej przy transakcjach trójkątnych.

Handel Holandii z Wielką Brytanią rozwijał się w okresie styczeń-wrzesień 1953 znacznie gorzej niż w roku ubiegłym. Mimo pewnych rozluźnień kontroli importowej w Wielkiej Brytanii eksport holenderski do tego kraju wyniósł 671 mln guldenu wobec 829 mln w analogicznym okresie 1952 r. W tym samym czasie import z Anglii wyniósł 622 mln guldenu wobec 549 mln, a saldo dodatnie wymiany towarowej obniżyło się z 280 mln do zaledwie 49 mln. Odpowiednio do tego stopień pokrycia importu eksportem zmalał z 151% do 108%. Należy zaznaczyć, iż głównym artykułem wywozu Holandii do Wielkiej Brytanii są artykuły żywnościowe: konserwy mięsne, produkty mleczne, owoce i jarzyny. Jak wiadomo, artykuły te w przeważającej mierze otrzymuje Anglia ze swych dominów, skąd dostawy ostatnio wzrosły. Tym samym perspektywy rozwoju eksportu holenderskiego do Wielkiej Brytanii są ograniczone.

Zdecydowanie niekorzystniej niż w 1952 r. kształtował się również handel Holandii z Niemcami zachodnimi, Francją, Szwecją i Indonezją. W okresie styczeń-wrzesień 1953 r. import z Niemiec zachodnich wzrósł /wszystkie dane w mln guldenu/ z 848 do 984, eksport zaś zmalał z 798 do 795. Deficyt w handlu z Niemcami zachodnimi wyniósł więc 189 wobec 50, a pokrycie importu zmalało do 81% wobec 94%. W handlu z Francją import zwiększył się z 209 do 244, eksport zaś wzrósł jedynie z 242 do 258. W rezultacie saldo dodatnie w handlu z Francją obniżyło się z 33 do 14, a pokrycie spadło z 116 do 105. W omawianym okresie 1953 daje się zauważyć również wzrost importu z Szwecji z 214 do 245 przy jednoczesnym spadku eksportu z 248 do 217. Saldo dodatnie w handlu z tym krajem w wysokości 34 mln guldenu ustąpiło więc deficytowi w wysokości 28 mln guldenu. Wymianę towarową Holandii z Indonezją cechuje ogólny spadek obrotów, zwłaszcza po stronie eksportu. W interesującym nas okresie eksport holenderski do Indonezji spadł z 346 do 226 a import z 403 do 379. Saldo ujemne dla Holandii handlu z Indonezją wyniosło 153 wobec 57 a pokrycie importu eksportem obniżyło się z 86% do 60%.

Coraz poważniejsze znaczenie przybiera wymiana towarowa Holandii z krajami obozu pokoju a zwłaszcza ze Związkiem Radzieckim.

W prasie holenderskiej coraz częściej spotkać można notatki informujące o wzroście handlu z ZSRR na poszczególnych odcinkach. Pismo "Trade Channel" z listopada b.r. donosi o dużym zamówieniu radzieckim dla tkalni w Tilburg /prowincja Flan.Brabant/ wartości 1 mln guldenów. Syndykat eksporterów holenderskich zawarł kontrakty z ZSRR na wywóz 10.000 mrożonych tusz krowich /z czego część reeksportowanych z Danii/.

Wzrośnie również w przyszłości handel Holandii z Węgrami w ramach nowej umowy zawartej 20.X. b.r. Umowa ta przewiduje towary wartości 30 mln guldenów w obie strony. Holandia dostarczać będzie nasiona, szmaty, przędzę lnianą, przędzę sztucznego jedwabiu, chemikalia, farmaceutyki, sprzęt elektrotechniczny, maszyny etc.

Finanse

Od pewnego czasu sytuacja finansowa Holandii kształtuje się pomyślniej w porównaniu z latami poprzednimi. Saldo dodatnie bilansu płatniczego za pierwsze półrocze 1953 wyniosło około 49 mln hfl., wykazując wzrost o 71 mln hfl wobec II półrocza 1952 r. Jednakże w porównaniu z saldem w I półroczu 1952 r. obecna nadwyżka jest mniejsza o 57 mln hfl.

Dodatknie kształtowanie się salda obrotu płatniczego, obok innych czynników wpłynęło na stały i znaczny wzrost holenderskich rezerw dewizowych. Stan tych rezerw przedstawiał się na 30.IX.1953 r. według danych banku holenderskiego następująco /w mln guldenów/:

	1 9 5 3		1 9 5 2	
	30.VI.	30.IX.	31.III.	31.XII.
Dewizy wymienne	697	485	594	544.
Dewizy wymienne tylko w ramach EPU	846	850	858	681
Dewizy niewymienne	281	235	304	375
dewizy ogółem	1.824	1.570	1.756	1.600
złoto	2.329	2.737	2.291	2.060
złoto i dewizy ogółem	4.153	4.307	4.047	3.660

W IV kwartale b.r. nastąpił dalszy wzrost rezerw złota i dewiz do 4.369 mln hfl. /w połowie grudnia/.

Jak wynika z powyższej tabeli rezerwy dewiz i złota Holandii wzrosły w ciągu trzech pierwszych kwartałów r.b. o 647 mln hfl. do 4.307 mln hfl. Według najświeższych danych do dnia 7.XII. wzrosły one o dalszych 52 mln hfl., a do 14.XII. o 10 mln hfl. Dzięki temu w pierwszych dniach grudnia obieg pieniężny miał pokrycie w wysokości 135%. Sezonowy wzrost eksportu w III kwartale przyczynił się do szybszego wzrostu rezerw Banku Holenderskiego w porównaniu z II kwartałem. Jednakowoż notowany w tym samym czasie poważny wzrost importu spowodował, iż wzrost dewiz w III kwartale był mniejszy niż w I kwartale.

Zapasy złota wzrosły w ciągu pierwszych jedenastu miesięcy b.r. o 715 mln. do 2.775 mln hfl. W dniu 7 grudnia zapasy złota stanowiły prawie dwie trzecie ogólnego zasobu dewiz i dawały pokrycie ponad 85% globalnego obiegu pieniężnego. Wzrost zapasów złota w III kwartale należy przypisać przede wszystkim zakupom kruszcu za dewizy wymienialne; zasób tych dewiz spadł w tym samym czasie o ponad 210 mln hfl. W I półroczu b.r. wzrost zapasów złota miał wpływ przede wszystkim nadwyżki w EPU.

Stan posiadania dewiz niewymienialnych kurczył się stale od początku 1953 r. i w rezultacie tego /oraz zakupów złota/ ogólny stan wszystkich rezerw dewizowych spadł o 254 mln hfl. w III kwartale wynosząc 1.570 mln hfl. wobec 1.824 mln hfl. w czerwcu 1953 r. i 1.600 mln hfl. w grudniu 1952 r.

W III kwartale b.r. Holandia posiadała deficyt w EPU w kwocie \$ 434.000, z czego \$ 217.000 zostało spłaconych w złocie lub dolarach. W październiku b.r. deficyt w EPU wyniósł \$ 1,5 mln a w listopadzie - \$ 5,1 mln. Kumulatywne saldo dodatnie za 11 miesięcy b.r. wyniosło \$ 371,0 mln; z czego \$/150 mln płatnych w złocie a \$ 221 mln - drogą udzielenia kredytu.

Produkcja

Jak wynika z danych Centralnego Biura Statystycznego wahania wskaźnika produkcji przemysłowej Holandii przebiegały następująco w okresie maj-październik /1953 = 100/:

	przec. roczna		1952							1953						
	1951	1952	V	VI	VII	VIII	IX	X		V	VI	VII	VIII	IX	X	
ogółem	145	147	142	138	145	139	157	166		154	164	161	161	169	181	
paliwa																
węgiel	92	99	98	86	98	97	95	101		86	92	95	95	94	...	
zakłady użyteczności																
publicznej	19	205	188	177	185	185	199	221		203	197	195	199	214	...	
materiały budowlane	130	131	130	130	141	125	135	145		123	135	137	134	145	...	
wyroby metalowe	171	176	174	177	181	171	196	193		200	219	217	214	221	...	
wyroby kauczukowe	338	328	301	308	314	332	414	428		396	454	393	401	491	...	
ochow i wyroby																
ze skóry	137	141	151	138	112	123	156	166		147	160	125	137	...	...	

Produkcja żelaza i stali przekroczyła w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 1953 poziom z analogicznego okresu 1952 r. Według danych holenderskiego Centralnego Biura Statystycznego produkcja surowki żelaznej wyniosła /wszystkie dane w tys. ton/ w okresie styczeń-sierpień 1953 - 418,1 wobec 352,2. Produkcja stali wyniosła 559,5 wobec 419,3, produktów walcowanych - 137,7 wobec 279,7 rur stalowych - 38,5 wobec 36,8, odlewów żelaznych 124,6 wobec 122,8.

Opisany wzrost produkcji przemysłowej bez wątpienia związany jest w dużym stopniu ze znacznymi zamówieniami "off shore" ze strony USA. Główna Kwatera Amerykańskich Sił Zbrojnych w Europie ogłosiła niedawno, iż roku finansowym 1952 i 1953 Holandia otrzymała w ramach zamówień "off shore" kontrakty wartości odpowiednio \$ 39 mln i \$ 52 mln.

W 1953 r. jeden ze znaczniejszych kontraktów, który przewiduje budowę 18 pływaczy min, wartości około \$ 26 mln, został rozszerzony o dalsze 14 statków tego samego typu. Zawarto również umowę na budowę 48 odrzutowców "Hawker Hunter". Wartości \$ 18 mln, a fabryki "N.V. Curtiss Wright" otrzymały zamówienie na dostarczenie samolotowych części składowych na sumę \$ 27 mln. Z fabrykami samochodów "N.V. Windhoven" zawarli Amerykanie umowę na dostawę 301 cystern dla myśliwców odrzutowych i 81 wagonów cystern dla przewożenia paliwa płynnego wartości ponad \$ 6 mln. Również i inne przedsiębiorstwa otrzymały zamówienia na kable telefoniczne wartości \$ 1,7 mln i na drut stalowy do wyrobu sieci torpedowych wartości \$ 1,3 mln. Rząd holenderski otrzymał poza tym zamówienie "off shore" na budowę pięciu myśliwskich łodzi podwodnych na sumę ponad \$ 3,2 mln.

W Holandii powstaje coraz więcej filii i oddziałów przedsiębiorstw amerykańskich. Pismo "Biki" podaje, że Amerykanie założyli w b.r. dziesiątki filii swych firm w Amsterdamie, Rotterdamie, Leyden i w innych miastach. W Leyden powstała w 1953 r. filia Royal Typewriter Company, Inc., /z Hartford w USA/, dokonująca montażu maszyn do pisanie. Również w Leyden rozpoczął produkcję oddział Tokheim Oil Tank and Pump Co., z siedzibą w Fort Wayne w USA. Filia ta jest pierwszą z europejskich filii wspomnianego towarzystwa. W Almere/prowincja Fryzji/powstała ostatnio fabryka Textile Machine Works Reading, Pen, w USA/ produkująca pończochy.

W Amsterdamie rozpoczęła działalność filia amerykańskiego przedsiębiorstwa Hydraulic Press Manufacturing Corp., produkująca prasy hydrauliczne. Kapitał zakładowy filii wynosi 80.000 hfl.

Rozbudowa przemysłu własnego i obcego w pewnych obszarach kraju, wzrost produkcji zbrojeniowej oraz czynniki sezonowe powodują, iż według statystyk oficjalnych bezrobocie w Holandii w III kwartale nieco spadło. Jednakowoż chwilowe wahania w ilości bezrobotnych nie mogą w decydujący sposób wpłynąć na zmianę dotychczasowego krytycznego stanu rzeczy. Poniżej podajemy według Centralnego Biura Statystycznego liczbę bezrobotnych w Holandii w ostatnich miesiącach:

31.X.1950	-	59.000
31.X.1951	-	93.800
31.X.1952	-	120.000
31.VII.1953	-	72.000
31.VIII.53	-	70.800
30.IX.1953	-	66.400
31.X.1953	-	74.500

Jak wynika z zestawienia z ostatnim miesiącem poprzedniego roku zauważa się znaczny wzrost bezrobocia prawniczo zmiennego z końcem sezonu budowlanego. Bezrobocie w tym okresie przekroczyło poziom z analogicznego okresu 1950.

N O R W E G I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Norweski handel zagraniczny we wrześniu kształtował się następująco: import wyniósł ogółem 522.910.000 koron norweskich w porównaniu z 503.943.000 kr. we wrześniu 1952r. Eksport wyniósł odpowiednio 303.977.000 kr. wobec 339.419.000 kr. Deficyt bilansu handlowego wzrósł zatem z 164.524.000 kr. do 218.933.000 kr. czyli o 32%.

Szczegółowe kształtowanie się norweskiego handlu zagranicznego w trzecim kwartale bieżącego roku ilustruje poniższe zestawienie /w tys.koron norweskich/:

	<u>i m p o r t</u>		<u>e k s p o r t</u>		<u>s a l d o</u>	
	1952	1953	1952	1953	1952	1953
lipiec	453.690	434.391	295.328	286.516	-158.362	-147.125
sierpień	447.028	456.650	249.479	305.173	-197.349	-151.523
wrzesień	503.943	522.910	339.419	303.977	-164.524	-218.933

Kształtowanie się wskaźnika norweskich "terms of trade" w trzecim kwartale b.r. było następujące /149 = 100%:

	<u>1952r.</u>	<u>1953r.</u>
lipiec	105	104
sierpień	102	95
wrzesień	101	94

W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy bieżącego roku ogólny import Norwegii wyniósł 4.734.648.000 kr.norw. w porównaniu z 4.547.851.000 kr.norw. w analogicznym okresie ubiegłego roku, eksport natomiast - odpowiednio 2.663.445.000 kr.norw. wobec 3.050.290.000 kr.norw.

Poniżej podajemy szczegółowe dane, dotyczące struktury towarowej norweskiego handlu zagranicznego we wrześniu i w pierwszych dziewięciu miesiącach bieżącego roku /w tys.koron norweskich/:

	<u>I m p o r t</u>			<u>wrzesień</u>
	wrzesień	styczeń		
	<u>1953</u>	<u>1952</u>		<u>1952</u>
sztućce	24.643	27.544	255.270	221.343
przędza, nici,				
wyroby włó-				
kniennicze				
itp.	42.606	51.364	406.693	404.274
paliwa	52.793	52.802	462.714	464.745
żelazo i stal	37.475	34.185	342.447	442.988

	wrzesień		styczeń	
	1953	1952	1953	1952
maszyny i aparaty elektryczne	43.702	40.563	405.818	372.387
środki transportowe	104.173	81.675	918.637	895.968

	wrzesień		styczeń	
	1953	1952	1953	1952
ryby i przetwory rybne	54.853	69.388	374.908	473.799
wyroby drzewne	7.714	7.515	87.893	91.614
masa drzewna, celuloza, papier, tektura itp.	72.776	68.093	303.219	310.800
żelazo i stal	14.628	34.518	210.181	262.652
metale żelazne	19.721	33.776	335.537	364.463

Według danych oficjalnej statystyki struktura geograficzna norweskiego handlu zagranicznego w okresie styczeń - wrzesień b.r. przedstawiała się następująco /w tys.koron norweskich/

Kraj	Import		Eksport	
	1953 styczeń - wrzesień	1952 wrzesień	1953 styczeń - wrzesień	1952 wrzesień
Europa	3.534.664	3.252.966	1.884.803	2.167.506
tym:				
Finlandia	21.752	70.031	39.375	68.751
ZSRR	57.967	57.805	66.479	52.626
Chłopostowacja	26.934	33.970	13.806	23.124
NRD	32.381	31.153	32.668	18.560
Hiszpania	82.533	47.105	32.008	30.932
Włochy	61.785	65.031	36.743	65.196
Szwajcaria	70.093	49.072	22.054	26.397
Szwecja	650.650	399.554	349.591	302.467
Niemcy zach.	742.832	301.027	250.354	256.132
Austria	22.348	14.089	21.310	19.880
Turcja	10.307	5.957	10.944	16.190
Belgia/Luksemb.	200.682	280.712	106.147	127.767
Dania	148.127	173.796	168.571	172.241
Francja	158.287	171.390	97.570	134.570
Holandia	213.284	185.262	98.869	93.726
Portugalia	13.049	14.084	16.846	16.329
W. Brytania	991.238	897.285	515.993	637.455
Azja	109.056	117.132	125.267	183.918
tym:				
Egipt	6.062	4.388	23.974	37.268
Abisynia	3.493	7.730	891	1.727
Wsch. Afryka	14.841	5.246	21.205	40.419
Madagaskar	1.300	503	242	1.416
Kongo Wsch.	5.499	9.550	3.091	6.010
Arabia Saudyjska	6.303	5.977	8.782	6.278
Francja Afryka zach.	2.537	11.442	460	615

Kraj	I m p o r t		E k s p o r t	
	1953 styczeń	1952 wrzesień	1953 styczeń	1952 wrzesień
Francja				
Równ.	1.405	2.890	4.737	2.578
Posiadłości portugalskie	12.483	12.681	5.958	5.041
Brytania				
zach.	46.851	47.376	49.247	33.968
Brytania Wsch.	6.159	5.396	1.381	2.803
Ameryka Półn.	644.810	732.617	349.931	261.492
w tym:				
Kanada	221.329	201.628	12.817	19.220
USA	423.471	530.989	336.686	240.950
Ameryka Środkowa	104.032	89.271	49.067	78.283
w tym:				
Kuba	5.856	701	12.501	17.364
Haiti	3.862	4	114	105
Honduras	235	2	1.111	33
Meksyk	906	1.394	5.698	4.279
Panama	11.000	-	23.116	51.291
Ameryka Południowa	179.392	187.512	59.383	161.712
w tym:				
Argentyna	22.699	22.670	2.238	20.798
Brazylia	98.976	113.039	33.157	123.412
Wenezuela	45.549	47.247	5.106	2.848
Azja	107.731	145.240	158.892	113.487
w tym:				
Chiny	13.931	10.942	6.500	724
Filipiny	11.015	15.019	966	1.653
Indonezja	25.029	12.559	13.354	3.936
Izrael	15.298	6.654	8.877	10.479
Japonia	14.788	39.123	17.662	11.050
Indie	5.097	25.531	44.949	25.893
Oceania	34.962	22.113	36.102	83.833
w tym:				
Australia	30.723	14.039	29.085	72.686
Nowa Zelandia	896	3.070	6.977	11.104

Ze względu na to, że norweski bilans handlowy zamyka się od dłuższego czasu saldem ujemnym należy, jak stwierdza "Neue Zürcher Zeitung", liczyć się z możliwością ograniczenia liberalizacji importu, która wynosiła w dniu 1 lipca br. 75%. Cytowane pismo zaznacza jednak, że posunięcie takie może na-
trafić na trudności, wynikające z wymuszanej ostatnio przez
OEEC w coraz większym stopniu polityki liberalizacji w Euro-
pie zachodniej.

Obroty handlowe Norwegii ze Związkiem Radzieckim zwiększyły się w okresie kwiecień - listopad o 60% w porównaniu z rotami ustalonymi przez poprzednie umowy. Dodatkowe dostawy Związku Radzieckiego wyniosły 41 mln kr. norw., zaś dostawy Norwegii - 38 mln kr. norw. Od kwietnia br. ZSRR dostarczył Norwegii 75.000 t. zboża oraz duże ilości ropy naftowej i rudy chromu. Norweskie dostawy składały się m.inn. z 12.000 t. tłuszczów zwierzęcych, 12.000 t. śledzi solonych i 12.250 t. wełny drzewnej.

Pomyślny rozwój handlu między obu krajami stanowi podstawę do obecnych rokowań, mających na celu zawarcie umowy norwesko-radzieckiej na 1954 r. Jednym z głównych punktów rokowań jest zwiększenie norweskiego importu ropy naftowej z ZSRR. Związek Radziecki gotów jest dostarczyć Norwegii w przyszłym roku 100.000 t. ropy. Wspomnieć tu należy, że radziecka ropa naftowa jest tańsza od ropy amerykańskiej, brytyjskiej i holenderskiej.

f n a n s e

W październiku Norwegia wykazała w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej deficyt w wysokości £ 6,2 mln w porównaniu z £ 2,3 mln we wrześniu i £ 8,4 mln w sierpniu. Kumulowany stan ujemnego salda norweskiego wyniósł na koniec października £ 83 mln, z czego £ 17,2 mln należało pokryć złotem, £ 65,8 mln wyrównane zostało w drodze kredytu.

Pogorszenie norweskiego bilansu płatniczego nastąpiło nie tylko na skutek ciągłych deficytów w EPU i wzrostu deficytu handlowego, lecz przede wszystkim na skutek spadku wpływów norweskiej floty handlowej. Jak wiadomo flota norweska stanowi ważne źródło dochodu dewiz. Tymczasem wpływy jej w roku bieżącym ulegają - jak się przewiduje - 1500 do 1600 mln kr. norw., czyli są znacznie mniejsze niż w roku ubiegłym.

Wspomniana sytuacja przyczyniła się do tego, że koła finansowe Norwegii wyrażają poważne zaniepokojenie w związku ze zmniejszaniem się stanu rezerw dewizowych i złota Banku Norweskiego. Rząd norweski bada wciąż możliwości uzyskania pożyczek Wielkiej Brytanii i USA. Zabiegi w USA nie przyniosły dotąd żadnych rezultatów. Istnieją pewne szanse, że uda się zaciągnąć 100 milionową pożyczkę krótkoterminową w W. Brytanii. Podkreślając przy tym należy, że wykorzystana już została pożyczka 50 mln koron szwedzkich /70 mln koron norweskich/, której spłata przewidziana została w okresie 7 1/2 lat przy oprocentowaniu 5%. Obecnie Norwegia oczekuje na ewentualną pożyczkę Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju. Według "Aftenposten" Norwegia może liczyć na otrzymanie stamtąd około £ 20 mln, przy podobnym oprocentowaniu 4,5% - 5%. Zdaniem niektórych ekonomistów nawet pożyczka tej wysokości nie rozwiąże problemu trudnej sytuacji finansowej i deficytu bilansu płatniczego Norwegii.

r o d u k c j a

Według danych statystycznych ONZ wskaźnik norweskiej produkcji przemysłowej kształtował się w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy bieżącego roku w porównaniu z przeciętnymi miesięcznymi

lat poprzednich następująco /1948 = 100/:

Okres	przemysł ogółem	górnictwo	przemysły przetwórcze
1938	86	217	79
1951	133	115	133
1952	133	130	132
1953			
styczeń	129	152	125
luty	155	157	155
marzec	150	172	148
kwiecień	129	148	126
maj	132	148	131
czerwiec	146	145	145
lipiec	100	71	99

Produkcja norweska w poszczególnych gałęziach rolniczych i przemysłowych kształtowała się w okresie styczeń - lipiec br. w porównaniu z przeciętnymi miesięcznymi lat poprzednich następująco:

Okres	masło tys.t. metr.	mleko tys. hl.	ser tys.t. metr.	węgiel tys.t. metr.	ruda żel. tys.t. metr.	przędza bawełn. tys.t. metr.	przędza wełniana tys.t. metr.	cement tys.t. metr.	surówka i ferro- stopy tys.t.m.
1938	1,21	574	1,55	-	122,9	-	-	27,6	14,5
1951	0,93	814	2,44	862	36,4	0,36	0,63	58,5	20,4
1952	0,86	808	2,58	645	73,9	0,28	0,53	60,4	22,1
1953									
styczeń	0,68	751	2,36	587	96,5	0,27	0,64	56,2	17,1
luty	0,62	715	2,17	537	93,4	0,28	0,53	62,0	19,5
marzec	0,91	891	2,84	544	108,7	0,29	0,62	70,6	21,0
kwiecień	1,61	1.023	2,86	517	113,7	0,26	0,54	54,8	24,6
maj	1,98	1.136	3,04	490	112,4	0,28	0,52	71,6	22,7
czerwiec	2,05	1.164	3,26	522	126,1	0,33	0,60	70,9	25,3
lipiec	1,55	1.005	2,76	576	71,3	0,17	0,34	56,2	24,0

	stal surowa tys.t. metr.	miedź tys.t. metr.	cynk tys.t. metr.	aluminium tys.t. metr.	energia elektryczna mln kWh	gaz przemysłowy mln m3
1938	5,7	0,88	3,88	2,42	803	3,63
1951	7,2	0,72	3,40	4,34	1.443	3,96
1952	8,1	0,83	3,20	4,37	1.534	4,21
1953						
styczeń	7,5	0,96	3,70	4,68	1.552	5,46
luty	9,7	0,72	2,82	4,19	1.539	5,18
marzec	9,5	1,06	3,57	4,67	1.626	5,02
kwiecień	9,8	1,07	3,31	4,57	1.552	4,25
maj	8,5	1,03	3,11	4,73	1.529	3,63
czerwiec	9,6	1,16	3,20	4,54	1.408	3,13
lipiec	6,5	0,94	1,72	4,74	1.358	2,74

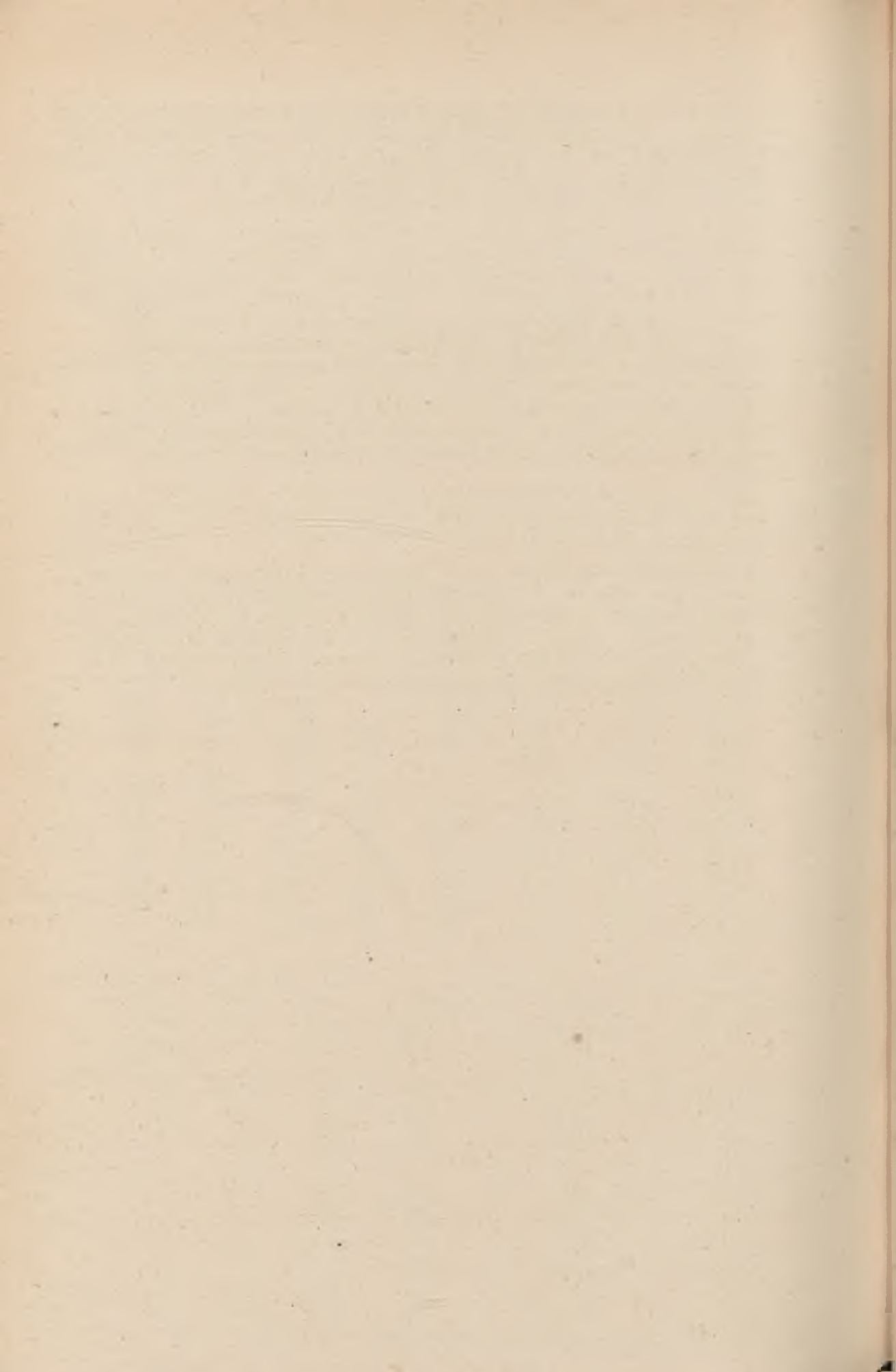
Jak wynika z powyższych zestawień w lipcu nastąpił ostry spadek produkcji. Sezonowy charakter tego nie zmienia w niczym faktu, iż poczynając od marca br. notuje się stały spadek wskaźnika ogólnej produkcji przemysłowej. W porównaniu z 1952 r. większa była również produkcja w przemyśle rybnym.

Według burżuazyjnego dziennika "Aftenposten" dalsze perspektywy norweskiego przemysłu rybnego są katastrofalne wobec zamierzonego przez U.S.A. podwyższenia taryf celnych na ryby i przetworzone. Jest to szczególnie ważne, gdyż produkcja fabryk konserw rybnych i filetów w północnej Norwegii nastawiona jest głównie na rynki amerykańskie. Komentując ten stan rzeczy, dziennik "Friheten" stwierdza, iż wiązanie przemysłu norweskiego z rynkiem amerykańskim jest bardzo niebezpieczne. Fabryki przetworów rybnych w północnej Norwegii stanęły w obliczu katastrofy, ponieważ liczyły na rynki dolarowe, zamiast opierać swoje kalkulacje na rynkach skandynawskich i innych krajów europejskich.

stopa życiowa

Prasa norweska donosi, że z dniem 23 listopada podwyższona została cena chleba. Jak stwierdza "Aftenposten" jest to już czwarta wyższa cen chleba po drugiej wojnie światowej. Zdaniem prasy w Norwegii nigdy jeszcze nie było równie wysokich cen chleba. Podniesione zostały również ceny kawy, która stanowi jeden z ważnych artykułów spożywczych w kraju.

/j/

ZAMORSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

INDIE

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według danych "International Fin. Statistics", handel zagraniczny Indii przedstawia się w I półroczu 1953 r. następująco: /w mln rupii/

	<u>Import</u>	<u>Eksport</u>	<u>Saldo</u>
styczeń	435,0	443,0	+ 8,0
luty	400,0	393,1	- 6,9
marzec	470,8	489,9	+ 19,1
kwiecień	564,0	388,7	-175,3
maj	560,6	410,1	-150,5
czerwiec	514,0	401,0	-113,0
styczeń-czerwiec 1953r.	2944,4	2525,8	-418,6
" " 1952r.	4651,0	2984,8	-1666,2

W porównaniu z I półroczem 1952r. notuje się w omawianym okresie sprawozdawczym wyraźny spadek obrotów, zwłaszcza po stronie importu. Spadek eksportu był znacznie mniejszy, dzięki czemu saldo ujemne bilansu handlowego spadło o z górą 1,2 mld rupii - do 418,6 mln rupii.

W lipcu i sierpniu 1953 r. wartość eksportu wyniosła odpowiednio /w mln rupii/: 400 i 390, wobec 542 i 552 w analogicznym okresie 1952r. Wartość importu utrzymywała się w lipcu i sierpniu 1953 r. mniej więcej na poziomie czerwca, wynosząc 515 i 511 wobec 592 i 593 w odpowiednim okresie 1952r. Deficyt bilansu handlowego w dwu pierwszych miesiącach II półrocza 1953r. wyniósł odpowiednio 115 /50/ i 121 /41/.

Według ostatnich dostępnych danych, struktura towarowa handlu zagranicznego Indii w II kwartale 1953 r. przedstawia się następująco /w tys. rupii/:

	<u>Import</u>		<u>Eksport /wraz z reeksportem/</u>	
	<u>1952</u>	<u>1953</u>	<u>1952</u>	<u>1953</u>
I. żywność, napoje,				
tytuł	806.964	435.025	244.492	265.998
w tym m.in.:				
zboże, mąka i				
strącz.	760.057	370.640	-	1
herbata	431	177	103.125	121.475
korzenie	9.929	13.704	47.242	43.824
tytuł	6.711	2.135	46.500	45.603

	Import		Eksport/wraz z reeksportem	
	1952	1953	1952	1953
cukier	2	5	9.450	506
owoce, jarzyny	10.649	23.027	49.248	41.835
II. Surowce i półfabrykаты	616.791	477.368	373.251	302.032
w tym m.in.:				
bawełna	369.084	192.547	73.358	64.174
rudy metali i złom	1.274	853	60.030	88.901
produkty naftowe	203.120	231.014	86.036	34.096
węgiel	13	-	25.006	14.240
żywice	614	2.482	22.616	15.860
kauczuk	4.171	184	22	102
skóry nie garbowane	192	740	14.672	15.582
wełna	1.325	4.821	16.334	18.528
III. Fabrykаты	752.369	684.205	731.827	592.768
w tym m.in.:				
maszyny	235.039	224.505	2.872	3.376
pojazdy mechaniczne	90.970	47.265	2.161	2.293
chemikalia, leki	76.879	62.304	8.950	10.660
żelazo, stal i wyroby z nich	73.345	54.014	5.934	4.492
inne metale i wyroby z nich	52.510	35.134	5.103	5.586
wyroby nożownicze	39.835	37.167	7.147	6.450
barwniki	25.253	33.710	3.488	1.465
aparаты i sprzęt elektryczn.	29.446	40.018	890	1.879
przędza bawełn. i wyroby	17.425	6.987	156.242	172.077
przędza jutowa i wyroby	94	9	443.869	246.931
przędza wełniana	10.501	26.281	6.424	9.906
skóry wyprawione	547	792	29.441	64.870
IV. Żywiec	657	411	991	1.147
V. Przesyłki pocztowe i bagaż	12.308	9.598	2.534	8.839
Ogółem +/-	2.196.089	1.606.608	1.390.106	1.177.784

+/- zsumowano jedynie pozycje grupowe.

Jak wynika z powyższego zestawienia, ogólny import spadł w II kwartale 1953 r. do około 1,6 mld rupii wobec 2,2 mld w II kwartale 1952 r., przy czym największy spadek nastąpił w grupie I "żywność, napoje i tytoń", gdzie obniżył się z ok. 800 mln rupii do 435 mln rupii. Trzywóz surowców przemysłowych spadł z około 616 mln do 477 mln, fabrykatów - z 752 mln do 684 mln.

Poniższe zestawienie obrazuje kształtowanie się wskaźnika objętości importu oraz wskaźnika cen importowych w II kwartale 1953 r. /1948 = 100/

	1952		1953	
	objętość	cena	objętość	cena
Ogółem	99	143	78	119
I. Żywność, napoje, tytoń	144	134	95	125
II. Surowce i półfabrykaty	104	141	86	98
III. Fabrykaty	70	153	62	138

Łowzechny spadek cen importowych przy jednoczesnym stosowaniu ograniczeń przywozowych wywołał opisywany powyżej poważny spadek wartości importu.

W oparciu o dane cyfrowe tabeli, obrazującej strukturę towarową importu indyjskiego, można stwierdzić, iż udział procentowy I grupy w ogólnej wartości importu spadł z około 27% do 27%, przy czym decydujący w tej kategorii przywóz zboża i taki spadek z 760 mln rupii do 370 mln. Spadek ten spowodowany był czynnikami sezonowymi, a zwłaszcza pomyślnymi zbiorami w kraju. Spadek również import tytoniu, herbaty i ryb /z wyjątkiem konserw/, wzrosły natomiast dostawy owoców i jarzyn, korzeni i cukru. Powyższe pozycje są jednak wartościowo nadal nieznaczne i nie mogły wpłynąć na poważniejszą zmianę udziału I grupy.

Przywóz surowców przemysłowych procentowo niemal nie zmienił się w II kwartale 1953 r., w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. /odpowiednio 29% i 28%/. W ramach tej grupy nie nastąpiły poważniejsze przesunięcia. Ladał, podobnie jak w II kwartale 1952 r. zasadnicze znaczenie w tej grupie posiadają import bawełny i olejów wszelkiego rodzaju. Import bawełny spadł co prawda w omawianym okresie z 369 mln rupii do 192 mln rupii, jednakże stanowi on ciągle około 40% przywozu w ramach grupy II.

Z innych pozycji należy zanotować spadek przywozu rud metali, kauczuku oraz zupełnie ustanie dostaw węgla. Wzrósł natomiast przywóz żywe, skór niegarbowanych oraz wełny. Z artykułów nie wymienionych w tabeli wzrósł przywóz surowca papierowego, łożu, stearyny, wosku, surowego jedwabiu; spadły natomiast dostawy drewna, nasion i psaz.

Import fabrykatów wzrósł z 34% ogólnego przywozu w II kwartale 1952 r. do 43%, w II kwartale 1953 r. Główną rolę w tej grupie odgrywały nadal, mimo pewnego spadku wartościowego w II kwartale 1953 r., dostawy maszyn wszelkiego rodzaju. Drugim do znaczenia artykułem przywozowym w tej grupie są pojazdy mechaniczne, których import spadł jednak poważnie z 91 mln do 41 mln rupii. Spadek również przywóz chemikali, wyrobów nożowniczych, metali nieżelaznych i żelaznych i wyrobów z nich, papieru, wyrobów bawełnianych i przedz, naczyń szklanych i kamienicznych. Wzrosły dostawy barwników, aparatów i sprzętu elektrycznego, przedz wełnianej i wyrobów, skór wyprawionych.

Na odcinku eksportu zmiany w ogólnej wartości nie były wielkie, jak w imporcie. W II kwartale 1953 r. wartość wywozu spadła do około 1,17 mld, wobec 1,39 mld w II kwartale 1952 r. Do spadku tego przyczyniło się w głównej mierze zmniejszenie eksportu w grupie "fabrykaty" z 731,8 mln do 592,7 mln.

Wywóz surowców przemysłowych spadł z 373 mln do 309 mln, żywności, napojów i tytoniu wzrósł z 244 mln do 265 mln. Wskaźniki objętości i cen eksportu przebiegały w interesującym nas okresie następująco /1948 = 100/:

	1952		1953	
	objętość	cena	objętość	cena
Ogółem	89	126	83	106
żywność, napoje, tyton	76	129	73	136
fabrykaty	91	126	95	89

Porównanie tych wskaźników wskazuje przede wszystkim na wzrost objętości wywozu fabrykatów o 4 punkty, któremu towarzyszy silny spadek cen eksportowych o 37 punktów, co w rezultacie powoduje ogólne obniżenie się wartości wywozu tej grupy towarów. Na odcinku cen eksportowych w grupie "żywność, napoje i tyton" sytuacja przedstawia się lepiej. Mimo spadku objętości tego wywozu, ogólne jego wartości wzrosła dzięki wyższym cenom.

Udział wyrobów gotowych w ogólnym wywozie wyniósł w II kwartale 1953 r. 50,3% wobec 52,5% w odpowiednim okresie 1952 r. W omawianej grupie towarowej spadła w decydujący sposób wartość przędzy jutowej i wyrobów z juty /z 444 mln do 247 mln/. Zwiększył się również spadek wartości wywozu wyrobów ze stali i żelaza oraz barwników. Wzrósł natomiast eksport skór garbownych /z 29,4 mln do 44,8 mln/, przędzy i wyrobów bawełnianych /z 156 mln do 172 mln/, chemikaliów, maszyn wszelkiego rodzaju oraz - nie wymieniony w tabeli - eksport wyrobów kauczukowych, mebli, pojazdów mechanicznych, przędzy i wyrobów jedwabnych i wełnianych.

Udział surowców przemysłowych w ogólnym wywozie spadł z 27% do 25,4%. W grupie tej spadł zwłaszcza wywóz produktów naftowych /z 86 mln do 34 mln/, żywca, bawełny i nasion /z 21 mln do 8 mln/. Wzrósł natomiast eksport minerałów niemetalicznych, skór surowych, rud metalicznych i złomu oraz węgla.

Eksport węgla, zajmujący niegdyś poważne miejsce w II grupie, traci obecnie coraz bardziej na znaczeniu /patrz "Wywiady" nr 36/119/. W I półroczu 1953 r. eksport węgla wyniósł ogółem 1100,3 tys. ton wobec 1893,0 tys. ton w analogicznym okresie 1952 r. Zniesienie w maju b.r. podatku eksportowego od węgla miało przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności tego produktu na rynku światowym. Jednakże, jak pisał "Statesman", eksport ten miał spaść, pomimo to, w II połowie 1953 r. przewidywano o dalsze 200 tys. ton. Zawiodły m.in. nadzieje na dostawę 337 tys. ton węgla do Japonii, która sprowadzi tylko 150 tys. ton węgla koksującego. Nie zawarto również umowy na dostawę węgla z Egiptem, który zakontraktował już dostawy z USA.

Najważniejsze artykuły wywozowe Indii, tj. herbata, rudy metaliczne, przędza jutowa i bawełniana oraz wyroby z niej obejmowały z górą 53% wartości ogólnego wywozu. W imporcie 50% ogólnej wartości przywozu stanowiło sześć głównych pozycji, tj. zboża, oleje, bawełna, maszyny, chemikalia oraz pojazdy. Należy zauważyć, że do pozycji "pojazdy" nie zostały wliczone lokomotywy, które odgrywają ostatnio bardzo ważną rolę w impor-

Indii. Indie posiadają stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć kolejową, jednakże tabor kolejowy jest w dużej mierze przestarzały. W 1951 r. wśród 8.200 lokomotyw 32% pozostawało już w eksploatacji ponad 40 lat, wśród 20 tys. wagonów pasażerskich 24% było przestarzałych, a wśród 201 tys. towarowych - przestarzałych było już 36%. Miejscowy przemysł nie może zaspokoić zapotrzebowania na tym odcinku, odczuwając m.in. brak stali i części montażowych. Wobec tego rząd indyjski stara się plasować znaczne zamówienia za granicą. Zamówienia te są przedmiotem żartej walki konkurencyjnej wśród szeregu krajów. Do końca marca 1956 r. Ministerstwo Kolei w Indiach zamierza importować 750 parowozów, z czego już 400 zostało zamówione w Niemczech zachodnich, Austrii i Japonii na sumę 150 mln rupii. Te trzy kraje zdołały wyprzedzić konkurencję brytyjską, przede wszystkim dzięki niższym cenom oraz dogodniejszym terminom dostaw. Dostawa następnych 350 parowozów jest obecnie przedmiotem walki konkurencyjnej, prowadzonej przy udziale Wielkiej Brytanii, która nie chce ponieść znowu porażki. Wśród ewentualnych dostawców na czoło wysuwają się Niemcy zachodnie, które zajmują coraz poważniejsze miejsce w handlu Indii. Np. firma Kiaun-Taffel A.G. z Munch-Allach zawarła już poprzednio kontrakt na dostawę 150 parowozów i 30 lokomotyw Diesla o ogólnej wartości DM 40.000.000.

Prasa bońska z zadowoleniem notuje rosnące znaczenie Niemiec zachodnich w handlu indyjskim, zwracając uwagę na fakt, iż w 1952 r. obroty handlowe obu partnerów wyniosły 380 mln rupii, zaś w 1953 r. mają one znowu wzrosnąć o 33%.

Na czoło wydarzeń w polityce handlowej Indii, a także w całym handlu daleko-wschodnim wysuwa się nowa umowa handlowa, zawarta w dniu 2.XII.1953 r. między ZSRR a Indiami. Należy podkreślić, iż znaczenie tej umowy wychodzi poza ramy zwykłych umów, zawieranych dotychczas przez Indie z ZSRR. O ile poprzednie umowy miały raczej charakter dorywczych transakcji kompensacyjnych, to obecnie umowa zawarta na 5 lat stanowi podstawę dla uregulowania całości obrotu handlowego i płatniczego między obu krajami. Umowa ta przewiduje ustanowienie radzieckiego przedstawicielstwa handlowego w New Delhi oraz udzielanie daleko idącej pomocy technicznej Indiom w związku z dostawami maszyn i innych dóbr inwestycyjnych. Rozliczenia między obu krajami będą przeprowadzane w rupiach, a ewent. saldo będzie regulowane w funtach.

Na liście towarów, które Indie mają dostarczać Związkowemu Radzieckiemu w ramach umowy w ciągu pierwszego roku, znajdują się: wyroby z juty, kawa, herbata, tytoń, szellak, pieprz, inne przyprawy korzenne, wełna, skóry, jak również oleje roślinne i olejki eteryczne. Wzrost radziecki do Indii będzie składał m.in. z następujących produktów: zbóż chlebowych przede wszystkim pszenicy, jęczmienia/, ropy naftowej, produktów naftowych, drewna, papieru, wyrobów żelaznych i stalowych, chemikali /wraz z barwnikami/, produktów farmaceutycznych, wyrobów optycznych, filmów oraz przedmiotów wyposażenia technicznego, jak: maszyny wiatraczne i górnicze, maszyny do budowy dróg, koparki, kompresory, maszyny elektryczne, maszynki różnego rodzaju, maszyny włókiennicze, traktory i maszyny rolnicze.

Już samo wyliczenie towarów, będących przedmiotem wymiany handlowej między obu krajami, mówi o wielkim znaczeniu tej umowy dla handlu i gospodarki Indii oraz ZSRR. Import radzieckiego zboża, traktorów i innych maszyn rolniczych przyczyni się do polepszenia tragicznej sytuacji żywnościowej Indii i nictwa hinduskiego. Dostawy maszyn i obrabiarek z ZSRR przyspieszą rozwój przemysłowy Indii i pomogą w lepszym wykorzystaniu miejscowych zasobów surowcowych.

Należy podkreślić, iż umowa przewiduje nie tylko dostawy oddzielnych towarów przemysłowych, ale również całych zespołów urządzeń przemysłowych.

Ten punkt umowy zasługuje tym bardziej na uwagę, iż jednocześnie ZSRR będzie okazywać techniczną pomoc Indiom przez wysyłanie specjalistów, służących pomocą i radą przy montowaniu i eksploatacji radzieckich urządzeń przemysłowych.

Ceny towarów radzieckich, dostarczanych do Indii, nie odbiegają od poziomu cen światowych lub cen żądanych przez inne państwa i firmy. Z drugiej strony dostawy hinduskie do ZSRR tych towarów, które obecnie mają trudny zbył w handlu z innymi krajami, przyczynią się niewątpliwie do poprawy indyjskiego bilansu handlowego, jak również do wzrostu zatrudnienia w Indiach. Klauzula umowy, przewidująca przeprowadzenie rozliczeń w rupiach, usuwa zależność Indii na tym odcinku od dewiz dolarowych, ułatwiając tym samym znacznie handel między obu partnerami.

Treść i charakter tej umowy świadczy o tym, iż opiera ją na wzajemnie korzystnych warunkach przy pełnym równouprawnieniu obydwu stron i bez uzależniania jej realizacji od jakiegokolwiek warunków politycznych.

Finanse

W opracowaniu handlu zagranicznego nie przedstawiliamy, z braku danych, struktury geograficznej handlu Indii. W oparciu o dostępne dane bilansu płatniczego można w pewnym stopniu jednak zrekonstruować wyniki obrotów z ważniejszymi ośrodkami walutowymi.

W I półroczu 1953 r. nadwyżka bieżącego bilansu płatniczego wyniosła zaledwie 4 mln rupii, wobec 434 mln w II półroczu 1952 r. Nadwyżka na rachunku kapitałowym spadła w tym okresie z 287 mln do 180 mln rupii.

Tak znaczne pogorszenie się sytuacji spowodowane było w wielkiej mierze zmniejszeniem się eksportu oraz spadkiem t. zw. wpływów niewidocznych.

W obrocie płatniczym ze strefą szterlingową /bez Pakistanu/ powstał deficyt w kwocie £ 2,8 mln, wobec nadwyżki £ 32 mln w II półroczu 1952 r. W obrocie z Pakistanem powstał deficyt wobec nadwyżki w okresie poprzednim. Korzystniej natomiast kształtowała się wymiana ze strefą dolarową, gdzie nadwyżka płatnicza wzrosła z \$ 17,64 mln do \$ 21,0 mln. Z górą 4/5 tej nadwyżki powstało w II kwartale 1953 r. W obrocie płatniczym z krajami OEEC deficyt potroił się, wynosząc £ 18,1 mln, a w obrocie z resztą krajów nieszterlingowych nadwyżka wzrosła

z 8,7 mln w II połowie 1952 r. do 14,1 mln w I połowie 1953 r.

Stan rezerw dewizowych w Banku Centralnym przedstawia się następująco: /w mld rupii/:

1950	1951	1952	1953								
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
8,74	8,21	7,48	7,58	7,60	7,64	7,56	7,51	7,53	7,44	7,59	7,47

Produkcja

rolnictwo

Według danych "Eastern Economist", szacunki zbiorów rolniczych w Indiach w roku 1952/53 przedstawiały się ostatnio następująco:

Nazwa	Powierzchnia				Zbiór			
	Ocena	tys. akrów	Wzrost /+/-/	Wzrost lub spadek /-/-/ w porówn. z ub. r. w %	tys. ton	Wzrost /+/-/	Wzrost lub spadek /-/-/ w porówn. z ub. r. w %	
Zboża:								
ryż	ostateczna	74.674	+	1,4	23.424	+	12,9	
pszenica	"	24.041	+	2,3	5.792	+	12,0	
kakurydza	"	8.796	+	9,0	2.607	+	29,0	
jęczmień	"	7.500	-	4,3	2.604	+	16,2	
trzcina cukrowa	"	4.376	-	8,7	5.260	-	13,3	
Nasiona oleiste:								
a/ jadalne	uzupełniająca							
sezam	jaca	5.751	-	1,6	451	+	3,0	
orzeszki ziemne	ostateczna	11.862	+	0,5	2.894	-	5,0	
rzepak i gorczyca	druga	2.375	+	19,4	...	...	...	
b/ niejadalne								
siemie lniane	ostateczna	3.304	-	0,2	355	+	12,3	
siemie kaster	"	1.349	-	5,5	107	+	1,9	
Włóknista:								
bawełna	"	15.678	-	3,2	3.050	b/	2,6	
juta	"	1.834	-	6,0	4.695	c/	0,4	
Inne:								
tytoń	"	768	+	16,3	211	+	9,9	
ziemiaki	druga	613	+	1,3	1.630	d/	5,3	
herbata	pierwsza	...	...	...	496	-	2,0	

cukier surowy
w belach po 392 lbs
" " 400 "
w mln lbs wg Financial Times.

Opierając się na tym zestawieniu, można wyciągnąć następujące wnioski: produkcja rolna w 1952/53 r. kształtowała się zasadniczo pomyślniej niż w roku poprzednim. Produkcja zbóż wzrosła dość znacznie, jednakże, jak wynika z danych za lata poprzednie, w dalszym ciągu zbiory ryżu nie osiągnęły poziomu z lat 1943-45. Zbiory pszenicy wzrosły wprawdzie w porównaniu z r.1951/52, jednakże nadal były niższe od przeciętnego poziomu przedwojennego oraz od zbiorów z r.1950/51.

Zbiory sezamu przewyższyły nieco poziom przedwojenny, podobnie - plony rzepaku i gorczycy.

Spadły natomiast zbiory orzeszka ziemnego.

Na odcinku upraw roślin włóknistych dał się zauważyć spadek plonów bawełny oraz nieznaczny wzrost zbiorów juty.

Produkcja trzciny cukrowej spadła, w porównaniu z latami przedwojennymi, bardzo znacznie; pozostała ona jedynie nieco większa niż w roku 1949/50. Spadła również produkcja kawy, osiągając najniższy notowany poziom od r.1936/37.

Wahania wskaźnika produkcji rolnej przebiegały w ostatnich latach następująco: /1930/37 - 1938/39 = 100/

39/40 43/44 47/48 48/49 49/50 50/51 51/52 52/53

Produkcja rolna

ogółem	99	106	100	95	100	94	94	102
zboża	99	107	102	96	99	99	89	100
włókniste	90	87	58	53	80	88	102	97
oleiste	106	104	104	95	110	109	103	102
różne:	102	116	121	121	125	128	127	123
w czym m.in.								
kawa	100	106	71	75	78	74	66	62

Przemysł

Według danych, zamieszczonych przez BIKI, produkcja przemysłowa Indii kształtowała się w I półroczu 1952 r. i 1953r. następująco:

Towar	jedn.miary	1952	1953
węgiel	mln ton	18,7	18,6
cement	"	1,7	1,8
surówka żelazna	tys.ton	714,3	731,0
stal	"	447,5	409,8
aluminium	"	2,1	1,8
olej	ton	569,0	764,0
spirytus przem.	mln.gal.	4,2	4,3
barwniki	tys.ton	15,4	15,4
soda kalcyonowana	"	16,9	27,7
soda kaustyczna	"	7,9	10,0
przędza bawełniana	"	309,7	332,8
tkaniny bawełniane	mln ton	1979,3	2244,3
wyroby jutowe	tys.ton	496,1	435,0
wyroby wełniane	ton	3039,1	3538,0
sól	mln ton	2,3	2,7
cukier	tys.ton	1161,7	1058,2
oleje roślinne	tys.ton	87,4	102,7

a/ dane za 5 miesięcy

owar	jedn.miar	1952	1953
ydło	tys.ton	66,9	66,6
apałki	tys.skrzyn	301,3	313,1
zko taflowe	mln m.kw.	0,5	1,1
ampy "Hurricane"	mln szt.	1,7	2,0
ezyny do szycia	tys.szt.	25,7	28,5
liniki dieslowskie	szt.	2600,0	834,0
anochody	tys.szt.	9,8	8,4
owery	"	76,2	93,8
rabierki	mln rupii	2,4	1,9
otory elektryczne	tys.KM	78,8	88,4
entylatory "	"	111,1	100,7

Wskaźnik ogólny produkcji przemysłowej /1946 = 100/ powstawał w okresie maj-lipiec b.r. prawie niezmienny, wynosząc w tych miesiącach około 132,1. Statyczne kształtowanie się tego wskaźnika w tym okresie nie oznacza jednak wcale stagnacji we wszystkich gałęziach przemysłu. Jak wykazuje szczegółowa analiza, w poszczególnych grupach produkcji przemysłowej zachodziły zmiany różno-kierunkowe, które przy ostatecznym obliczeniu wskaźnika globalnego dały efekt kompensujący. Nastąpił np. gwałtowny spadek w produkcji węgla, stali i chemikali, które to gałęzie przemysłu zaważają w 25% przy obliczeniu tego wskaźnika. Wskaźnik wydobycia węgla spadł ze 136,6 w kwietniu do 112,2 w lipcu, wskaźnik produkcji stali - ze 115,9 do 94,6, a chemikali - z 108,8 do 412,5. Z drugiej strony pewien wzrost produkcji wyrobów gotowych, bawełnianych oraz sprzętu przemysłowego i elektrotechnicznego zrekompensował spadek poprzednich wskaźników.

W sierpniu i wrześniu wskaźnik produkcji przemysłowej prawdopodobnie obniżył się w związku z falą strajków, która ogarnęła prowincję Burnpur. Prócz tego takie fakty, jak: nagromadzenie się zapasów wyrobów tekstylnych w fabrykach, trudności w zbyciu tych artykułów, zamknięcie kilku tkalni w Ahmedabadzie i Burnpur - musiały wpłynąć na spadek wskaźnika produkcji włókienniczej, co niewątpliwie wpłynęło też na obniżenie się wskaźnika globalnego.

Wskaźnik cen hurtowych

Wskaźnik cen hurtowych w III kwartale 1953 r. kształtował się następująco /w sierpniu 1939 = 100/:

	lipiec	sierpień	wrzesień
Wszystkie towary	407,7	410,4	403,8
Artykuły żywnościowe	406,4	407,0	399,0
Towary przemysłowe	480,5	488,7	475,3
Fabrykaty	365,4	364,7	363,8
Artykuły gotowe	367,3	370,8	364,4
Inne towary	639,9	706,0	717,4

W dalszym ciągu notuje się spadek cen artykułów gotowych, z wyjątkiem chwilowego wzrostu w sierpniu.

Jak wyjaśniliśmy już w nr 36/119 WHZ, spadek ten wpływa na zmniejszenie siły nabywczej ludności hinduskiej. Wskaźnik

cen hurtowych w bieżącym roku charakteryzują wahania wskaźnika surowców przemysłowych oraz wzrost wskaźnika cen półfabrykatów na przestrzeni II półrocza /od 347,2 w lutym do 363,4 w czerwcu/ zahamowany nieco w III kwartale. Zjawiska te leżą u podstaw zachwiania równowagi między kosztami produkcji a cenami sprzedaży.

Wskaźnik kosztów utrzymania rodziny robotniczej przedstawiał się, wg danych oficjalnych, następująco: /sierpień 1939 = 100/

	<u>Bombaj</u>	<u>Delhi</u>	<u>Kalkutta</u>	<u>Kanpur</u>
1952	321	143	351	441
1953:				
kwiecień	342	137	344	434
maj	346	139	345	441
czerwiec	353	140	363	453
lipiec	355	142	375	465
sierpień	358	144	373	469
wrzesień	...	145	...	464

Przebieg wskaźnika kosztów utrzymania wykazuje prawie stałą tendencję wzrostową, przy czym największy wzrost notuje się w Kanpur.

/a/

IRAN

Sytuacja gospodarcza w roku 1952/53

Według danych zamieszczonych w piśmie "Wniesznieja Ter-gowle", handel zagraniczny Iranu kształtował się w 1952/53 następująco /rok kalendarzowy Iranu rozpoczyna się 21.III, a kończy 20.III. następnego roku/:

	<u>1937/38</u>	<u>1949/50</u>	<u>1950/51</u>	<u>1951/52</u>	<u>1952/53</u>
	/w mln rielów/				
Łączne obroty	1.641	8.507	9.736	11.330	10.790
w tym:					
import	970	6.786	6.242	7.011	5.032
eksport	671	1.721	3.494	4.319	5.758
saldo	- 299	- 5.065	- 2.748	- 2.692	+ 725

Należy jednak zauważyć, że wobec wyższości cen i zmian kursu riała ustalonych dla operacji w handlu zagranicznym, porównanie eksportu z importem pod względem wartości nie daje rzetelnego obrazu zmian w rozmiarach handlu zagranicznego Iranu. Lepsze wyobrażenie o obrotach irańskiego handlu zagranicznego w warunkach stosunkowo trwałej struktury eksportu i importu daje liczby, ilustrujące fizyczną objętość obrotów w kolejnych latach /w tysiącach ton/:

	<u>1937/38</u>	<u>1949/50</u>	<u>1950/51</u>	<u>1951/52</u>	<u>1952/53</u>
import	407	586	503	554	632
eksport	210	115	189	203	504

Z zestawienia tego wynika, że tonaż importu Iranu w roku 1952/53 w porównaniu z r.1937/38 zmniejszył się o 43%, podczas gdy tonaż eksportu wzrósł w tym samym czasie o 73%. Tzw. "terms of trade" układały się dla Iranu niepomyślnie. W okresie 1949/50 wskaźnik przeciętnej wartości importowanych towarów 1937/38 = 100/ wzrósł z 486 do 909 punktów tj. o 87%, podczas gdy wskaźnik przeciętnej wartości towarów eksportowych podniósł się w tym samym okresie z 468 do 495, czyli zaledwie o 6%. Np. wskaźnik cen cukru osiągnął w r.1952/53 789 punktów, tkanin bawełnianych - 733, gdy tymczasem na odcinku eksportu dywanów wskaźnik doszedł jedynie do 496, suszonych owoców - do 668, gumy dragant - do 308. Należy zaznaczyć, iż cukier i tkaniny bawełniane obejmują 1/3 całego importu, a wymienione artykuły wywozowe - 1/3 eksportu.

Partnerzy angielscy i amerykańscy dążący do osiągnięcia maksymalnych zysków, wykorzystują niepomyślnie dla Iranu "terms of trade", zwiększając eksport własnych towarów do Iranu, bez odpowiedniego wzmożenia importu towarów irańskich. Poza tym znaczna większość towarów sprowadzonych z USA i W.Brytanii należy do kategorii zbędnych i nie przynoszących pożytku gospodarce irańskiej. Towary te były opłacane w dolarach i przez to ubyłła znaczna część rezerw walutowych kraju, zwłaszcza na rzecz USA.

Struktura towarowa importu irańskiego przy uwzględnieniu jego wartości i objętości, przedstawiała się w ostatnich latach następująco /w tysiącach ton i milionach rialów/:

	1937/38		1949/50		1952/53	
	objęt.	wart.	objęt.	wart.	objęt.	wart.
cały import	407,1	970,0	686,3	6786,3	232,2	5031,5
w tym:						
metale i wyroby met.	105,0	188,7	52,4	478,1	21,8	242,7
tkaniny bawełn.	13,0	183,1	13,5	1265,8	8,2	845,5
urząd. przem. i instrumenty	13,4	96,6	13,7	682,2	6,2	293,0
cukier	89,7	90,9	153,6	640,0	117,4	937,6
ceMENT	13,6	81,0	32,0	38,9	7,5	11,0
herbata	6,5	70,3	10,6	309,4	2,6	146,4
leżarówky /szt./	1496	41,3	2632	261,6	161	12,8
samochody os./szt./	400	6,0	3329	186,2	811	38,7
spiny i dętki	2,6	35,9	5,2	193,9	6,6	368,5
papier i wyroby papiernicze	10,3	27,7	14,6	140,2	9,7	126,6
chemikalia i lekarstwa	3,2	23,8	8,6	248,3	6,9	265,6
inne towary	8,0	4,7	2,6	2,6	22,0	13,2
cały import	199,3	119,9	267,1	2119,7	41,6	1729,9

Jak wynika z tej tabeli, silny spadek importu w 1952/53 r. spowodowany wyczerpaniem się irańskich zapasów dewiz, dotknął wszystkie bez wyjątku grupy najważniejszych towarów importowych, zwłaszcza przywóz metali i wyrobów metalowych, urządzeń przemysłowych, tkanin, cukru, herbaty, samochodów i in. Podstawowymi towarami irańskiego przywozu, stanowiącymi łącznie - pod względem wartości - przeszło 1/3 całego importu, pozostają

nadal tkaniny bawełniane i cukier. Wykorzystując niedobór walut zagranicznych w Iranie, monopole amerykańskie sprzedawały w r.1952 rządowi irańskiemu 64.000 ton cukru z rozliczeniem w dolarach na rachunek środków dostarczonych w ramach IV punktu programu Trumana tzw. "pomocy technicznej" - dla krajów zaoferowanych. Rząd irański pod naciskiem Amerykanów zobowiązał się dla pokrycia należności za zakupiony cukier dostarczyć administracji do spraw "pomocy" w Iranie riale nie według oficjalnego stosunku - 32 riale za \$ 1, lecz po kursie znacznie wyższym. Należność za pierwszą partię tego cukru rząd irański uregulował płacąc po 57 rialów za \$ 1 /wolnorynkowy kurs dolara wynosił w owym okresie 67 rialów/. Za ostatnią partię wymienionego cukru, liczącą 30.000 ton, administracja "pomocy" zażądała zapłaty po kursie 80 rialów za \$ 1, czyli 2,5 razy wyższym od oficjalnego.

Jak wiadomo, rząd irański scentralizował z dniem 28 czerwca 1953 r. kupno i sprzedaż certyfikatów walutowych - wyłącznie w Banku Narodowym /Melli Bank/. Zarządzenie to miało na celu zapobieżenie dalszej zwyżce kursów walut potrzebnych dla operacji w handlu zagranicznym. Bankowy kurs zakupu walut uzyskiwanych z eksportu ustalony został na 100 rialów za \$ 1 i po tej samej cenie Bank zaczął sprzedawać waluty obce importem. W ten sposób przy oficjalnym kursie dolara wynoszącym 32 riale, eksporterzy irańscy zaczęli otrzymywać premię w wysokości 68 rialów od \$ 1. Jednocześnie irański Bank Narodowy został upoważniony do stopniowego obniżenia kursu dewiz potrzebnych dla operacji w handlu zagranicznym, z tym aby do końca 1953/54 r. doprowadzić stosunek między riałem a dolarem amerykańskim do 90 riali za \$ 1. W dniu 11.8.1953 r. kurs ten obniżony został do 98 rialów, a z dniem 2.9.1953r. - do 96 rialów. W rezultacie wprowadzenia wspomnianych przepisów walutowych eksporterzy irańscy zaczęli więcej zarabiać /w rialach/, a eksport towarów z Iranu, jak to już wykazaliśmy, znacznie się powiększył. W r.1952/53 miał miejsce poważny wzrost wywozu wszystkich towarów irańskich w porównaniu z r.1949/50.

Poniżej podajemy strukturę towarową eksportu irańskiego /w tysiącach ton i mln rialów/:

	1937/38		1949/50		1952/53	
	tonaż	wart.	tonaż	wart.	tonaż	wart.
Cały eksport 1/	209,9	671,2	115,1	1720,8	1363,7	5758,5
w tym:						
dywany	4,6	148,9	2,8	448,1	4,9	942,2
bawełna	19,8	92,6	6,0	171,4	21,5	975,2
suszone owoce	50,5	88,2	28,6	266,7	76,1	887,1
wełna, pierze, włosie	8,8	66,4	1,0	25,2	7,9	454,2
żywica "tregantus"	2,4	48,9	2,1	84,0	2,5	153,2
kiszki	0,5	41,7	0,3	39,2	0,4	174,2
skórki jagnięcie	0,3	41,2	0,1	30,3	0,3	124,2
skóry surowe	3,9	34,9	4,3	79,7	7,5	393,5
ryż	41,4	25,4	16,3	118,3	62,2	650,5
bydło	6,3	11,7	0,1	2,8	2,2	-
nasiona oleiste	5,4	5,5	"	"	27,6	207,2
inne towary	66,0	65,8	48,9	408,4	152,8	874,2
1/ bez eksportu ropy i produktów naftowych.						

Jak wynika z tabeli silnie wzrósł eksport suszonych owoców, ryżu, wełny, dywanów i nasion oleistych. Należy zauważyć, że eksport Iranu może być znacznie powiększony w porównaniu z rozmiarami, jakie osiągnął on w r. 1952/53, w zakresie licznych pozycji. Największe możliwości rozwoju stoją przed eksportem ropy i produktów naftowych/uwidocznionej w tabeli/ po nacjonalizacji przedsiębiorstw Anglo-Iranian Oil Co. spadł do minimalnych rozmiarów. Wystarczy przypomnieć, że w 1950/51 r., tj. w ostatnim okresie działalności Anglo-Iranian Oil Co. - spółka ta wywoziła z Iranu 31,2 mln ton ropy i produktów naftowych na łączną sumę, która według danych irańskiej statystyki celnej wyniosła 22 mld rialów, czyli 6 razy więcej niż wartość wszystkich innych towarów wyeksportowanych z Iranu w tym samym okresie. Wielkie możliwości kryje w sobie również wywóz zwierząt domowych i bydła rogatego, który dawniej zajmował znaczne miejsce w ogólnym eksporcie Iranu. Wstrzymanie wywozu bydła świadczy o upadku hodowli w Iranie, co nastąpiło w rezultacie braku odpowiedniej służby weterynaryjnej i braku odpowiednich pomieszczeń oraz zapasów paszy dla zwierząt w okresach zimy. Powzięcie pewnych środków dla poprawy warunków hodowli mogłoby zapewnić szybkie wznowienie eksportu żywcą z Iranu.

Analiza geograficzna handlu zagranicznego wykazuje, że rynek Iranu stał się w ciągu ostatnich lat przedmiotem wyjątkowo zacieklej walki między państwami kapitalistycznymi, wywołanej rozpadem jednolitego rynku światowego. Jak już pisałem w Nr "WHZ" 28/111, szczególnie zaciętą walkę prowadzą na tym terenie monopole USA, W. Brytanii, Niemiec zachodnich i Japonii.

W okresie powojennym USA zdobyły poważne pozycje na rynku Iranu. Penetracje amerykańskich monopolii na rynek irański sprzyjał układ handlowy zawarty między USA a Iranem w r. 1943. Według postanowień tego układu rząd irański zobowiązał się przyznać Stanom Zjednoczonym pewną określoną część ogólnego kontyngentu importowego i znacznie zmniejszyć ilość ograniczeń oraz zakazów importowych itp. USA uzyskały ponadto poważne obniżenie opłat celnych na towary eksportowane do Iranu oraz uwolnienie ich od innych opłat wewnętrznych. W r. 1951 zgodnie z porozumieniem ambasady USA w Teheranie z irańskim ministerstwem spraw zagranicznych, na towary amerykańskie wyznaczono o wiele niższe stawki celne, aniżeli na analogiczne towary pochodzące z innych krajów. O ile w myśl układu handlowego z r. 1943 przyznane monopolom Stanów Zjednoczonych obniżone stawki celne dotyczyły 5 grup towarów, to ostatnio zniżki te obejmują już 17 grup towarów. Na przykład można tu podać, iż np. przy imporcie z USA konserw owocowych zniżki te wynoszą 13 rialów na 1 kg., przy imporcie ziemniaków - 35 rialów na 1 kg. Przy imporcie odbiorników radiowych zniżka celna wynosi 10% ad valorem, a przy samochodach osobowych 10-30% ad valorem itd.

Dzięki tym ułatwieniom wzrósł znacznie udział Stanów Zjednoczonych w ogólnym imporcie Iranu. Podczas, gdy w r. 1937/38 udział ten wynosił nie wiele ponad 2%, to w r. 1949/50 doszedł do 42%, natomiast w eksporcie pozostał na poziomie przedwojennym. Ostatnio jednak, na skutek konkurencji Anglii, Niemiec zachodnich i Japonii, a także Francji, Indii i Włoch - Stany Zjednoczone zaczęły powoli tracić pozycje zdobyte na irańskim rynku. W pierwszych latach po wojnie. Pomimo to w r. 1952/53 przeszło

1/5 irańskiego importu przypadła na towary amerykańskich monopolii. Zalewając Iran różnymi towarami, które nie miały zbytu w USA, monopole amerykańskie duszą słabo rozwinięty przemysł irański. Nieograniczony przywóz towarów zagranicznych i ich konkurencja z towarami produkcji krajowej, zwężyły pole działania przemysłu narodowego, skutkiem czego irańscy rzemieślnicy oraz drobni kupcy znajdują się w ciężkiej sytuacji i grozi im bankructwo.

Obroty handlowe Iranu z W. Brytanią po znacjonalizowaniu przemysłu naftowego skurczyły się silnie. Udział W. Brytanii w r. 1952/53, w porównaniu z r. 1949/50 w imporcie Iranu spadł z 24,4% do 11,5%, a w eksporcie - z 24,8% do 4,4%. Na skutek ogromnej przewagi importu nad eksportem handel Iranu ze Stanami Zjednoczonymi i W. Brytanią wykazywał znaczny deficyt. W r. 1949/50 ujemne saldo bilansu handlowego Iranu z USA wyniosło 2,7 mld rialów, tj. niemal 19-krotnie przewyższyło irański eksport do USA, zaś w obrotach z W. Brytanią ujemne saldo przekroczyło 1,2 mld rialów.

Ekspansja handlowa amerykańskich i angielskich monopolii odbija się niepomysłnie przede wszystkim na bilansie płatniczym Iranu. Firmy handlowe USA i Anglii nie kwapiąc się do zorganizowania mocnych i trwałych stosunków handlowych, opartych na wzajemnych korzyściach i na wzajemności interesów ekonomicznych - rabunkowo wyciągają waluty i zapasy złota z Iranu. Według danych Banku Centralnego w Teheranie państwowe płatności Iranu w 1951/52. przewyższyły wpływy o sumę 2.100 mln rialów.

W ostatnich latach rozszerzył się handel Iranu z Niemcami zachodnimi, które dążą do odzyskania swej dawnej dominującej pozycji w handlu zagranicznym Iranu. Trudności walutowe, jakich doświadcza Iran, sprzyjają przenikaniu Niemiec zachodnich na rynek irański, ponieważ handel z Niemcami prowadzony jest na podstawie rozliczeń clearingowych. Udział Niemiec zachodnich w obrotach handlu zagranicznego Iranu, który w r. 1937/38 /biorąc pod uwagę całe Niemcy/ wyniósł 27%, w r. 1949/50 osiągnął tylko 4,6% w r. 1950/51 - 8,1%, w r. 1951/52 - 13,7%, a w r. 1952/53 doszedł już 17,9%.

Zdobywają i umacniają swe pozycje na rynku irańskim także firmy japońskie. Udział Japonii w obrotach handlu zagranicznego Iranu, wynoszący w 1937/38 r. 4% kształtował się po wojnie jak następuje: w r. 1949/50 - 0,9%, w r. 1950/51 - 2,4%, w 1951/52 - 1,4%, a w r. 1952/53 - 6%. W tym ostatnim roku udział Japonii w eksporcie Iranu wyniósł 8,6%, a w imporcie - 3,1%.

W związku z powziętą przez rząd irański we wrześniu 1951 decyzją rozszerzenia stosunków handlowych z innymi krajami na zasadzie rozliczeń clearingowych, w r. 1952 Iran przeprowadził z szeregiem krajów rokowania w sprawie podpisania umów clearingowych. Rezultatem tych rokowań było podpisanie układów płatniczych z Węgrami, Włochami, Francją, Czechosłowacją i z Polską.

Podstawowym problemem gospodarki irańskiej jest nadeł problem nafty. Nowym momentem w rozwoju wydarzeń na tym odcinku stało się przyznanie przez rząd USA pożyczki \$ 45 mln z tytułu "pomocy nadzwyczajnej", udzielonej po upadku rządu Mossadika.

Charakterystyczne jest, że amerykański ambasador w Teheranie, Anderson, nie czekając na odpowiednią prośbę ze strony Iranu, pojawił się wkrótce po przewrocie u premiera Zahediego i zaproponował mu pomoc finansową. Jak pisał z ironią teherański dziennik "Dad", "Amerykanom bardziej niż samemu rządowi irańskiemu zależało na udzieleniu takiej pomocy".

Jasne jest, że dyplomacja amerykańska dążyła do możliwie jak najszybszego uzyskania w zamian za dolary określonych zobowiązań politycznych i gospodarczych ze strony rządu irańskiego.

Jednym z warunków udzielenia pomocy była zgoda ze strony irackiego rządu irańskiego na uregulowanie konfliktu naftowego z Anglią za pośrednictwem St. Zjednoczonych. Z drugiej strony - Iran nie ma wcale wolnej ręki w dysponowaniu tymi środkami pieniężnymi, które oddano mu do dyspozycji. Napływające z Ameryki dolary wydostawane są, w myśl zaleceń specjalnej mieszanej komisji amerykańsko-irańskiej, która decyduje o zużytkowaniu kwot w dziedzinie rolnictwa irańskiego i w ten sposób rozstraca faktyczną kontrolę nad całą gospodarką Iranu.

Kapitał amerykański, korzystając z trudnej sytuacji gospodarczej Iranu, wzmacnia coraz bardziej swoją ofensywę. Ostatnio różne koncerny amerykańskie wyraziły gotowość inwestowania w Iranie swych kapitałów w celu eksploatacji bogactw naturalnych i wydobywania surowców. Ostatnia wizyta w Iranie doradcy sekretarza stanu USA do międzynarodowych problemów naftowych, Herberta Hoovera, miała na celu doprowadzenie anglo-irańskiego porozumienia do takiego uregulowania, które by jednocześnie zabezpieczyło zwiększoną kontrolę Wall Street nad irańskimi bogactwami naftowymi. W związku z tym w Waszyngtonie pokładane są nadzieje na przekazanie irańskiej ropy naftowej pod kontrolą Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju, w imieniu którego wydobyciem ropy oraz produktów naftowych zajmowałoby się specjalnie do tego celu utworzone towarzystwo międzynarodowe. Decydujący głos w pracach tego towarzystwa miałyby, rzecz jasna, Stany Zjednoczone.

Plany ustanowienia kontroli USA nad irańską ropą naftową budzą oczywiście zachwyt w Wielkiej Brytanii, która z największą uwagą śledzi rozwój wydarzeń w Iranie. Teherański korespondent konserwatywnego pisma "Observer" w korespondencji z końca października przestrzegał, że Stany Zjednoczone dążą do podważenia pozycji angielskiej w Iranie i w tym celu nie szczędzą wysiłków, by zapewnić sobie silny wpływ na nowy rząd irański, zanim Iran wznosi stosunki dyplomatyczne z W. Brytanią.

W listopadzie nowy rząd Zahediego zdecydował się, pomimo masowych protestów w kraju, na powrotne nawiązanie stosunków dyplomatycznych z W. Brytanią. Od tego momentu rząd brytyjski nie podjął jeszcze dotąd żadnych konkretnych kroków w sprawie uregulowania problemu naftowego.

Zagadnienie nafty irańskiej było ostatnio przedmiotem licznych rozmów, które toczyły się w Londynie pomiędzy przedstawicielami największych koncernów naftowych świata kapitalistycznego. W rozmowach tych wzięli udział przedstawiciele kilku koncernów: brytyjskiego Anglo-Iranian Oil Company, 5-ciu największych towarzystw amerykańskich - Standard Oil of New Jersey, Socony Vacuum, Standard Oil of California, Texas Oil i

Gulf Oil, anglo-holenderskiej grupy Shell-Royal Dutch oraz francuskiego towarzystwa "La Compagnie Française des Petroles". W rozmowach uczestniczyli jako obserwatorzy: ekspert naftowy Departamentu Stanu USA, Herbert Hoover junior oraz bawiący obecnie w Londynie ambasador Wielkiej Brytanii w Waszyngtonie, Sir Roger Mikins. Tematem rozmów było dopuszczenie irańskich paliw płynnych na rynki międzynarodowe. Jak dotąd nie osiągnięto jeszcze żadnego konkretnego porozumienia poza opracowaniem specjalnego planu, którego główne zarysy przedstawiają się następująco: 1/ Iran będzie miał prawo zbywania na rynkach światowych pewnej określonej proporcji swych paliw płynnych poprzez własne agencje sprzedaży /jak przyznaje United Press, proporcja ta byłaby niewielka/; 2/ powstanie nowy koncern naftowy z udziałem towarzystw amerykańskich, którego zadaniem byłoby wznowienie produkcji paliw płynnych w Iranie; 3/ udziałowcami nowego towarzystwa byłyby: Anglo-Iranian Oil Co., Shell-Royal Dutch, Standard Oil of New Jersey, Standard Oil of California, Socony Vacuum, Gulf Oil, Texas Oil Co. oraz La Compagnie Française des Petroles; 4/ Anglo-Iranian Oil Co. rozprowadzałoby 50% paliw /poza tą częścią, którą zbywałyby irańskie towarzystwa naftowe/, zaś pozostałe 50% przypadłoby na innych członków nowego koncernu; 5/ negocjacje z Iranem prowadzone byłyby w 2-ech fazach: w pierwszej fazie chodziłoby o osiągnięcie porozumienia w sprawie natychmiastowej sprzedaży 7,5 mln ton paliw płynnych, nagromadzonych w zbiornikach rafinerii w Abadanie oraz w innych ośrodkach naftowych Iranu. Ponadto w tej fazie należałoby określić sposób sprzedaży i paliw płynnych, pochodzących z bieżącej produkcji, która miałaby się rozpocząć na wiosnę 1954 r. W drugim stadium rokowań chodziłoby o osiągnięcie trwałego rozwiązania spornej kwestii naftowej, w związku ze zmienioną sytuacją na rynkach światowych tego surowca. Główną trudnością, która tu powstaje, jest poważne zwężenie się rynków zbytu dla naft irańskiej w świecie kapitalistycznym.

Według oceny ekspertów, Iran wyprodukuje w 1954 r. około 12 mln ton paliw płynnych, które trzeba będzie uplasować na przepełnionym rynku. Dla porównania dodajemy, że w ostatnim roku przed nacjonalizacją przemysłu, Iran dostarczył 32 mln ton ropy naftowej, z czego większa część przerobiona została w Abadanie.

W nr 28/111 "WYZ" zwracaliśmy uwagę na wielkie znaczenie, jakie posiada dla ekonomiki Iranu umacnianie stosunków gospodarczych z ZSRR. Związek Radziecki udzielił dotychczas znacznej pomocy Iranowi w dziedzinie rozwoju przemysłu. Wiele irańskich zakładów oczyszczania bawełny, kuszczarni ryżu, olejarni i elektrowni zbudowane zostało przy pomocy radzieckich specjalistów. Zakłady te były również często wyposażane w radzieckie maszyny i urządzenia. Związek Radziecki udzielił Iranowi znacznej pomocy również w zakresie uprawy bawełny, hodowli jedwabników, gospodarki rybnej oraz przy budowie portów i dróg.

Rozszerzenie handlu z ZSRR przynosiło stawkę korzyści irańskiej gospodarce, podczas gdy ograniczanie wymiany z reguły odbijało się niekorzystnie na sytuacji gospodarczej Iranu. Tłumaczyć to należy tym, że Iran utrzymywał zawsze wobec swych kapitalistycznych partnerów wymianę wysoce jednostronną, nie zrównoważoną i nieekwiwalentną. Przed drugą wojną światową na

ZSRR przypadało przeszło 1/3 obrotów handlu zagranicznego Iranu. W roku 1951/52 Iran sprzedawał Związkowi Radzieckiemu cały kontyngent eksportowy bawełny, ryżu, bydła i wełny. W roku 1937/38 ZSRR zakupił cały kontyngent eksportowy irańskiego ryżu, 90% przeznaczoną na eksport bawełny, 88% skór jagnięcych, 40% suszonych owoców i 20% wywozowego kontyngentu wełny, bydła i skór surowych. W tych latach Związek Radziecki dostarczył 90% importowanej przez Iran ilości cukru, 54% - 62% tkanin bawełnianych, ok. 10% urządzeń przemysłowych i narzędzi.

W handlu ze Związkiem Radzieckim Iran miał bilans dodatni. W latach powojennych handel Iranu ze Związkiem Radzieckim, jak również z innymi krajami obozu pokoju silnie się skurczył. Znaczny udział krajów obozu pokoju w handlu zagranicznym Iranu w 1952/53 r. spadł do 15,9% wobec 36% w roku 1937/38. W listopadzie 1950r. między Iranem a ZSRR osiągnięte zostało porozumienie co do wznowienia handlu, które wkrótce wpłynęło dodatnio na handel zagraniczny i na całą gospodarkę Iranu. Rozszerzeniem tego porozumienia była umowa zawarta w czerwcu r.b. /patrz WHZ 28/III/. Następnie w wyniku rokowań, które odbyły się w lipcu i sierpniu, osiągnięto w dniu 30 września dodatkowe porozumienie w sprawie znacznego rozszerzenia w porównaniu z r.ub. obrotów towarowych pomiędzy ZSRR a Iranem. Wkrótce potem ukazała się na łamach prasy irańskiej oświadczenia, wskazujące na wielkie zadowolenie z jakim opinia publiczna tego kraju przyjęła zawarcie tej umowy. Pisma irańskie stwierdzają, iż dalszy rozwój stosunków handlowych ze Związkiem Radzieckim i z pozostałymi krajami demokratycznymi nie tylko przyniesie korzyści na polu gospodarczej, ale także ułatwi Iranowi umocnienie jego niezależności politycznej.

URUGWAJ

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Zgodnie z danymi urugwajskiego pisma "El Pais", obroty handlu zagranicznego Urugwaju wykazały w I połowie 1953 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1952r. znaczny spadek importu przy jednoczesnym wzroście eksportu.

Eksport Urugwaju wzrósł w I półroczu 1953 r. do \$ 151,6 mln w porównaniu z \$ 69,0 mln. Głównymi pozycjami eksportu były: bawełna - \$ 74,8 mln, mięso i wyroby mięsne - \$ 18,8 mln, tkaniny - \$ 15,0 mln, wełna myta - \$ 14,5 mln, skóry - \$ 9,2 mln, mąka pszenna - \$ 5,0 mln, olej lniany - \$ 4,7 mln i siemię lniane - \$ 3,2 mln.

Import Urugwaju w ciągu pierwszych 6 miesięcy 1953 r. spadł do \$ 87,4 mln wobec \$ 120,0 mln w tychże miesiącach poprzedniego roku. Głównymi pozycjami importu były: surowce - \$ 28,4 mln, paliwa i smary - \$ 17,2 mln, maszyny - \$ 10,3 mln, materiały budowlane - \$ 6,7 mln, samochody - \$ 6,1 mln, sprzęt elektrotechniczny - \$ 4,8 mln.

W wyniku powyższego kształtowania się obrotów, saldo bilansu handlowego, które w I połowie 1952 r. wykazało deficyt

w wysokości \$ 51,0 mln, w tymże okresie bieżącego roku dało nadwyżkę eksportu w wysokości \$ 64,2 mln.

Poprawa sytuacji urugwajskiego handlu zagranicznego nastąpiła głównie skutkiem zwiększonego w roku bieżącym eksportu wełny potnej, który przy wartości \$ 74,8 mln, przewyższył wysoką cyfrę z 1951 r. i był prawie dziesięciokrotnie wyższy aniżeli w 1952 r. Towarzyszący temu jednoczesny spadek importu dotknął głównie surowce, maszyny oraz różne mniej ważne gospodarczo towary.

Urugwajski bilans handlowy wykazał saldo dodatnie w stosunku do większości kontrahentów z wyjątkiem krajów Ameryki Łacińskiej.

Poniżej podajemy za pismem "Informazioni per il Commercio Estero" dane o kształtowaniu się głównych pozycji towarowych eksportu i importu Urugwaju w I połowie 1953 r. z najważniejszymi kontrahentami tego kraju.

	Wielka Brytania	USA	Niemcy zach.	Francja	Brazy- lia	Holan- dia
Eksport						
wełna potna	33,0	23,9	5,9	2,1	-	1,1
wełna czesankowa	1,6	4,7	0,3	-	-	2,0
wełna myta	3,0	2,5	1,8	0,3	-	1,6
mięso	10,2	1,9	0,1	0,5	1,3	0,08
skóry	1,4	0,3	1,8	2,4	-	0,3
olej lniany	0,3	-	0,7	1,2	-	1,6
siemie lniane	-	-	-	0,3	-	0,1
łączny eksport	50,3	35,0	11,1	9,1	5,1	7,2
Import						
surowce	1,9	3,8	3,1	2,1	3,5	0,9
paliwa	0,02	2,7	2,7	-	-	-
maszyny	1,6	3,7	3,7	0,7	-	-
materiały budowl.	0,3	0,3	0,3	0,9	2,7	-
samochody	1,6	3,2	3,2	0,3	-	-
sprzęt elektro- techniczny	0,2	1,5	1,5	0,1	-	0,7
zboże	-	0,07	-	0,1	-	-
artykuły spożywcze	0,2	0,1	-	0,1	2,0	-
łączny import	7,8	17,6	9,7	5,5	8,9	2,6

Z podanego zestawienia wynika, iż głównym odbiorcą towarów Urugwaju w I półroczu 1953 r. była Wielka Brytania, następnie USA, Niemcy zachodnie i Francja. W rzędzie dostawców towarów do Urugwaju pierwsze miejsce zajmowały Stany Zjednoczone, podczas gdy Wielka Brytania znalazła się na czwartym miejscu za Niemcami zachodnimi i Brazylią.

Chociaż brak jeszcze ostatecznych danych cyfrowych, dotyczących urugwajskiej statystyki handlu zagranicznego za okres pierwszych trzech kwartałów b.r., jednakże na podstawie biuletynu Banku Państwa, który podaje sprzedaż i zakupy dewiz związanych z handlem zagranicznym w ciągu pierwszych 9 miesięcy 1953 r.

żna ustalić, że wartość eksportu wynosiła w III kwartale br. 198,82 mln, a importu \$ 146,43 mln, czyli, że saldo bilansu handlowego było dodatnie wynosząc - \$ 52,39 mln. Saldo dodatnie I półrocze r.b. wynosiło \$ 64,2 mln czyli, że w ciągu trzeciego kwartału zmniejszyło się ono o \$ 11,81 mln. Pomimo to bilans handlowy trzeciego kwartału r.b. ukształtował się znacznie pomyślniej niż w analogicznym okresie roku ub., ponieważ w roku 1952 pierwsze 9 miesięcy - przy eksporcie o wartości 130,69 mln i imporcie \$ 178,16 mln wykazały saldo ujemne w wysokości \$ 47,46 mln.

Przeważającą część wartości eksportu stanowiła w 1953 ro-
tu wełna i mięso. Na samą wełnę przypada \$ 118,7 mln. Eksport
mięsa wyniósł \$ 38,9 mln, skór - \$ 17,46 mln, oleju lnianego -
\$ 5,09 mln, siemienia lnianego - \$ 3,87 mln, makuchów - \$ 3,52
mln, maki pszennej - \$ 4,72 mln i ryżu - \$ 3,01 mln.

Lekki spadek salda dodatniego w trzecim kwartale r.1953
należy przypisać w pierwszym rzędzie odpowiedniemu wzrostowi
eksportu. Obróty Urugwaju w ciągu pierwszych trzech kwartałów
bieżącego roku zamknęły się saldem dodatnim w odniesieniu do
większości partnerów. Urugwajskie saldo bilansu handlowego było
dodatnie z W.Brytanią, Ameryką Północną, Belgią, Szwajcarią,
Niemcami, Holandią itd., jedynie było ono ujemne w stosunku do
Francji i Brazylii.

W kołach gospodarczych Urugwaju, zaniepokojonych protek-
cjonistyczną polityką Stanów Zjednoczonych coraz częściej odzy-
wają się głosy za rozszerzeniem stosunków handlowych z innymi
krajami. W związku z tym pismo "El Debate" pisze: "W kołach
związanych z handlem artykułami rolniczymi wielkie zaniepokoje-
nie spowodowało doniesienie o tym, iż Stany Zjednoczone, po
przyjęciu dyskryminacyjnych kroków, skierowanych przeciwko impor-
towi wełny czesankowej, zamierzają uczynić to samo w odniesie-
niu do wełny potnej". Wyrażając obawy z powodu zamierów USA co
do podwyższenia stawek celnych na import wełny, pismo "Accion"
wzywa do podjęcia skutecznych kroków dla obrony gospodarki
rolniczej Urugwaju. Inny dziennik urugwajski "La Tribuna Popular",
określając konieczność rozszerzenia rynków zbytu, pisze na ten
temat: "Nie można dalej kroczyć po drodze, która wyrządza szko-
dę naszym zasadniczym interesom". Cytowane wyżej pismo "El Debate"
jest jednym z numerów z lipca bieżącego roku, wystąpiło o nawiaza-
nie stosunków handlowych między Urugwajem a ZSRR.

"Gdybyśmy - pisze "El Debate" - sprzedawali każdemu, kto
chce, wełnę u nas kupować, nie pozostawałaby u nas niesprzedana weł-
na i nasze fabryki tekstylne pracowałyby normalnie. Czas już
przeanalizować ten problem".

4 września bieżącego roku odbyło się posiedzenie komisji
budżetowej izby deputowanych parlamentu urugwajskiego, poświę-
cone między innymi perspektywom rozszerzenia handlu zagranicz-
nego kraju. Występując na powyższym posiedzeniu minister hodowli
i rolnictwa Urugwaju wypowiedział się za rozszerzeniem rynków
zbytu dla towarów urugwajskich i za ożywieniem handlu z kraja-
mi obozu demokracji. Podobne stanowisko zajął także minister
spraw zagranicznych Urugwaju.

Finanse

Jak informuje "Biki" Urugwaj przeżywa obecnie poważne trudności gospodarcze i finansowe. Budżet państwowy przewiduje głównie wydatki na cele zbrojeniowe, utrzymanie aparatu biurokratycznego oraz pokrycie długu państwowego, przy czym wymienione pozycje rozchodów ciągle zwiększają się. Niepowstrzymanie wzrostu brzemienia podatków, zadłużenie państwowe i drożyzna. Według danych cytowanego pisma w początku listopada 1953 r. zadłużenie państwowe osiągnęło około 1.200 mln peso w porównaniu z 820 mln peso w 1950 r. Zgodnie z oficjalnym przewidywaniem, deficyt budżetu państwowego za 1953 r. wyniesie około 62 mln peso.

Wydatki państwowe, jak pisze organ urugwajski Izby Handlowej przekraczają "ekonomiczne możliwości kraju". Jednocześnie kraj znajduje się pod presją tendencji inflacyjnych. Według danych "International Financial Statistics" ONZ, ilość pieniędzy w obiegu wzrosła ze 147 mln peso w 1945 r. do 353 mln peso przy końcu 1952 r., a według ostatnich dostępnych danych /do czerwca br./ utrzymywała się na poziomie 334 mln peso.

Rezerwy złota banku państwowego Urugwaju wyniosły przy końcu sierpnia 1953 r. \$ 222 mln, a zapasy /netto/ walut zagranicznych osiągnęły \$ 44 mln.

Sytuację gospodarczą Urugwaju pogarsza coraz silniejsze uzależnianie się polityczne i finansowe od Stanów Zjednoczonych. Występując niedawno na konferencji Powszechnego Związku Pracujących Urugwaju, generalny sekretarz tej organizacji, Pastorino ujawnił, iż amerykańskie inwestycje kapitałowe w Urugwaju wzrosły w ostatnich latach z \$ 55 mln do \$ 220 mln. Gospodarka narodowa kraju popada w coraz silniejszą zależność od banków amerykańskich. Rząd urugwajski prowadzi rozmowy z USA o uzyskanie nowych kredytów, w rezultacie których zadłużenie wobec banków amerykańskich wzrosło z \$ 110 mln do \$ 315 mln.

Produkcja

Urugwaj jest krajem niemal wyłącznie rolniczym. Produkcja rolna dostarcza surowców dla przemysłów przetwórczych i artykułów na eksport. Głównymi kulturami rolnymi są: pszenica, siemię lniane, kukurydza, ryż, nasiona słonecznikowe, owoce, jęczmień, orzeszki ziemne, trzcina cukrowa, buraki cukrowe i tytoń.

Według informacji pisma "Public Ledger" /opierającego się o oficjalne dane szacunkowe/ obszar uprawy zbóż na rok rolniczy 1953/54 przedstawia się w hektarach następująco /w nawiasie dane za rok 1952/53/: pszenica - 647.386 /513.888/, siemię lniane - 121.339 /231.714/, owoce - 76.451 /62.127/, jęczmień - 11.458 /7.823/, jęczmień słodowy - 25.106 /18.741/. Produkcję pszenicy w roku bieżącym ocenia się na około 530.000 t., co łącznie z istniejącymi zapasami w wysokości 70.000 t. da nadwyżkę na eksport 120.000 t. Przewiduje się, że zbiory w roku 1953/54 dadzą 50.000 t. siemienia lnianego w porównaniu z 95.000 t. w poprzednim sezonie.

Najważniejszą gałąź gospodarki narodowej kraju stanowi hodowla; przeznaczone dla celów hodowlanych prerie zajmują

2,6 mln ha, podczas gdy na obszar uprawy kultur rolnych przypada ogółem zaledwie 1,7 mln ha. Zwierzęta hodowlane stanowią więc podstawę gospodarki Urugwaju. Według danych "Bulletin Commercial Belge", w roku 1950 Urugwaj posiadał: ponad 8 mln szt. bydła rogatego, 500.000 koni i 24 mln owiec. Jak już wyżej wykazaliśmy produkty zwierzęce, t.j. wełna, mięso i skóry są głównymi pozycjami eksportu tego kraju.

Poważnym kłopotem kół gospodarczych Urugwaju jest fakt, że stan pogłowia bydła rogatego nie wykazał wzrostu w ciągu ostatnich 45 lat, a przeciwnie lekki spadek /wg danych "Neue Zürcher Zeitung" pogłowia to spadło z 8,19 mln szt. w 1908 r. do 8,15 mln szt. w roku 1953/. Sytuacja ta nie daje korzystnych perspektyw, jeżeli chodzi o rozwój eksportu artykułów pochodzenia zwierzęcego. Należy tu podkreślić, że wskutek przyrostu ludności, która w tym okresie wzrosła o 150%, zwiększyła się poważnym stopniu konsumpcja krajowa.

Aby zapobiec niekorzystnemu rozwojowi tej sytuacji, rząd urugwajski podejmuje obecnie kroki w kierunku zwiększenia pogłowia bydła drogą ułatwień kredytowych udzielanych hodowcom.

Ilość wełny otrzymanej ze strzyży jesienią 1953 r. oceniana "Foreign Commerce Weekly" na 80.000 do 90.000 ton metrycznych. Ogólny eksport wełny w okresie 11 miesięcy - od 1 września 1952 r. do 31 sierpnia 1953 r. - wyniósł 251.165 bel, w tym 12.067 bel wełny czesankowej. Liczba ta obejmowała znaczne zapasy pozostałe jeszcze z roku 1951/52 jak również prawie całą strzyżę z sezonu 1952/53, tak, że na składach pozostały tylko nieznaczne ilości wełny gorszego gatunku.

Przemysł Urugwaju znajduje się właściwie w powijakach. Przemysł górniczy jest bardzo słabo rozwinięty. Dotychczas odkryto nieliczne tylko bogactwa mineralne jak np. marmur i granit. Węgiel i ropę naftową importuje się z zagranicy. Przemysły przetwórcze odgrywają w życiu gospodarczym Urugwaju zupełnie drugorzędną rolę. Rozwój tych gałęzi przemysłu hamowany jest bardzo ograniczonymi możliwościami rynku wewnętrznego, oraz brakiem surowców, energii elektrycznej i kapitałów.

Stopa życiowa

W Urugwaju wzrasta ustawicznie drożyzna i wzmaga się bezrobocie. Amerykańska polityka dyskryminacyjna wymierzona przeciwko importowi wełny urugwajskiej odbija się zgubnie na ogólnej gospodarce tego kraju. W rezultacie tego, jak poinformował sekretarz generalny Powszechnego Związku Pracujących Urugwaju, produkcja przemysłu tekstylnego i skórzanego została sparażalizowana w 50%. Od roku 1947 do września 1953 r. koszty utrzymania przeciętnej rodziny wzrosły ponad trzykrotnie. Nawet według oficjalnych, zaniżonych danych zamieszczonych w "International Financial Statistics" ONZ koszty utrzymania w Urugwaju wzrosły z 77 w 1945 r. do 137 w czerwcu 1953 r. /1948 r. = 100%.

Prawie 25% robotników przemysłowych znajduje się bez pracy. Klasa pracująca Urugwaju walczy o swe prawa drogą akcji strajkowej, która nierozłącznie związana jest z walką o pokój i niezależność narodową.

Jak donosi "Humanité" z 9 grudnia 1953 r. około 80.000 robotników reprezentujących dwanaście gałęzi przemysłu podjęło strajk na znak solidarności z 15.000 robotników przemysłu tekstylnego, którzy pozostają bez pracy od dnia 11 listopada. Cytowane pismo informuje, iż przewiduje się również dalszą akcję strajkową robotników zatrudnionych w innych gałęziach przemysłu

/o/

STANY ZJEDNOCZONE A.P.

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty handlowe Stanów Zjednoczonych w pierwszych 8 miesiącach 1953 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1952r. przedstawiały się następująco /w mln dolarów/:

	styczeń 1952r.	- sierpień 1953r.	zmiany w %
Eksport, łącznie z reeksportem i dostawami wojskowymi	10.151,0	10.635,0	+ 4,7
w tym:			
eksport handlowy	8.645,1	7.620,8	- 11,9
dostawy wojskowe	1.505,9	3.014,2	+100,0
Import	7.063,9	7.387,1	+ 4,5

Z cyfr powyższych wynika, że ogólny eksport USA w ciągu pierwszych 8 miesięcy 1953 r. wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego o 4,7%, co nastąpiło wyłącznie skutkiem zwiększenia dostaw zbrojeniowych, które wzrosły dwukrotnie. Jak informuje prasa amerykańska, główną przyczyną skurczenia się eksportu handlowego była utrata rynków zbytu dla artykułów rolniczych, spowodowana wzrostem ich produkcji w innych krajach, ponadto brak waluty dolarowej oraz wysoki poziom amerykańskich cen eksportowych. W roku rolniczym 1952/53 wywóz towarów rolniczych spadł do poziomu 1945 r., t.j. do najniższego poziomu, wynosząc \$ 2.817 mln w porównaniu z \$ 4.053 mln w 1951/52r. /spadek o 31%.

W następstwie wzrostu produkcji w krajach kapitalistycznych, zaostrzenia się konkurencji na rynkach światowych i zmniejszenia "pomocy" gospodarczej ze strony USA, kurczy się wywóz nie tylko amerykańskich artykułów rolniczych, lecz również surowców przemysłowych i szeregu wyrobów gotowych. W szczególności zmniejszył się wywóz węgla, metali, chemikaliów, wyrobów tekstylnych i środków transportowych. W roku ubiegłym Stany Zjednoczone były największym eksporterem towarów bawełnianych, natomiast w pierwszej połowie bieżącego roku spadły na trzecie miejsce za Japonią i Wielką Brytanią.

Wzrost konkurencji zagranicznej spowodował również spadek dochodów z frachtowania statków, jakkolwiek pismo "Quarterly Economic Review" podkreśla, że główną przyczyną jest tu spadek eksportu z USA takich towarów, jak węgiel i zboże.

Wzrost importu do USA nastąpił skutkiem zwiększonego nie-
przywozu rud metali, miedzi, wyrobów metalowych, tekstyliów,
aszyn, środków transportu, chemikaliów, i szeregu innych towa-
rów. Jednocześnie obniżył się przywóz kauczuku i surowej wełny.

Struktura towarowa eksportu i importu USA w pierwszych
miesiącach 1953 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1952r.
przedstawiała się w ważniejszych pozycjach następująco /w mln
dolarów/:

	styczeń 1952r.	sierpień 1953r.
<u>eksport</u> 1/		
<u>surowce</u>	10.039,5	10.527,8
tym:	1.331,7	986,9
bawełna	603,9	331,3
tytoń	137,4	179,2
węgiel	360,8	222,3
nasiona oleiste	39,4	53,0
ropa naftowa	55,1	44,9
<u>tytuły spożywcze</u>	1.476,7	1.127,5
tym:		
pszenica	646,3	385,9
kukurydza	98,0	150,3
<u>fabrykaty</u> 2/	1.108,0	888,5
tym:		
metale żelazne	273,3	207,4
chemikalia przemysłowe 2/	91,4	76,2
<u>wyroby gotowe</u>	6.123,1	7.524,9
tym:		
sprzęt przemysłowy	1.065,2	1.028,5
z tego:		
sprzęt budowlany i wiertniczy	355,2	332,2
motory, turbiny i częś- ci zapasowe	107,6	97,4
obrabiarki i części zapasowe 2/	81,0	91,9
inny sprzęt do obróbki metali	88,3	99,9
sprzęt i aparaty elektro- techniczne 2/	361,1	365,8
aparaty radiowe i telewi- zyjne	75,8	178,4
samoloty i części zapasowe	347,8	610,5
autobusy i samochody wojско- we	223,8	377,0
części samochodowe	285,0	260,5
traktory i części zapasowe	243,2	236,7
samochody osobowe /nowe/	179,0	209,2
samochody ciężarowe "	223,7	174,8
tkaniny i wyroby bawełniane	205,7	184,3
bez reeksportu		
oprócz dostaw wojskowych		

	styczeń 1952r.	sierpień 1953r.
tkaniny z włókna sztucznego	115,4	115,6
benzyna	92,1	119,3
oleje smarowe	190,3	114,9
<u>Import</u> ^{3/}	7.079,2	7.296,6
<u>Surowce</u>	2.033,1	1.768,9
w tym:		
rudę i koncentraty	375,8	404,4
ropa naftowa	278,4	322,6
kaczuk naturalny	488,5	240,7
wełna	249,7	221,3
futry	52,9	49,5
<u>Artykuły spożywcze</u>	2.081,8	2.166,5
w tym:		
kawa	895,3	913,1
cukier trzcinowy	323,1	332,5
kakao w ziarnach	136,0	123,8
<u>Półfabrykaty</u>	1.618,7	1.903,6
w tym:		
miedź	178,0	290,1
cyna	154,9	140,1
nikiel	69,9	83,6
ołów	105,7	82,1
produkty naftowe	150,1	155,2
celuloza	178,3	177,0
tarcica	134,9	160,0
<u>Wyroby gotowe</u>	1.345,6	1.457,6
w tym:		
papier gazetowy	369,0	391,0
maszyny i środki transpor-		
towe	237,9	250,3
walcówka	71,3	88,6

3/ dla zużycia w kraju.

Jak już informowaliśmy /patrz "WHZ" nr 42/125 str. 56/ zaostrzające się trudności zbytu artykułów rolniczych zmusiły USA do opracowania specjalnego programu sprzedaży nagromadzonych w kraju nadwyżek po cenach dumpingowych. Według doniesienia pisma "Agefi" w początku grudnia br. zajmująca się to sprawą "Foreign Operations Administration" miała dokonać kilku sprzedaży na eksport - amerykańskich nadwyżek produktów rolniczych - za krajowe dewizy zagraniczne. Sprzedaże te dotyczyły będą smalcu, soi i slipek suszonych. Nabywcami mają być: Wielka Brytania, Niemcy zachodnie i Norwegia, które zapłacą za te zakupy własną walutą.

Dotychczas została sfinalizowana jedna transakcja, w ramach której Wielka Brytania nabyła partię tytoniu na sumę \$ 25 mln. Dostawcom krajowym FOA zapłaci z dolarów przysługujących w ramach "Mutual Security Act". Nabywca zagraniczny płaci własną

Waluta. FOA rezerwuje te dewizy na finansowanie projektów "Mutual Security" w odnośnych krajach.

Wśród ostatnich sprzedaży figurują również śliwki suszone na sumę \$ 5 mln i smalec na sumę \$ 8 mln, nabyte przez Wielką Brytanię, Niemcy zachodnie i Norwegię otrzymają soję. Wielka Brytania zakupi również w najbliższej przyszłości olej bawełniany.

Francja zawiadomiła FOA, że interesuje się ona kupnem pszczołów, olejów, bawełny i tytoniu. Niemcy zachodnie wyraziły również chęć nabycia tytoniu. Japonia chciałaby otrzymać znaczne ilości zboża, szczególnie pszenicę. Belgia, Włochy i Grecja pragną również nabyć szereg towarów rolniczych.

Niektóre jednak kraje kapitalistyczne nie zgadzają się na zakup amerykańskich nadwyżek rolniczych. Tak np. według informacji "Biki", rząd duński odmówił zakupu proponowanych przez USA artykułów rolniczych za sumę \$ 4 do 6 mln płaconych w koronach duńskich. Pismo "Journal of Commerce" podkreśla, że decyzja rządu Danii znalazła poparcie ze strony przedstawicieli wielkich organizacji handlowych kraju, którzy obawiają się, że zakupy w USA powyższych towarów mogą wyrzucić niekorzystne skutki na rynek Europy Zachodniej i handel duński z innymi krajami kapitalistycznymi. Londyński korespondent pisma "Jutland-Posten", donosząc o zamiarze sprzedania przez USA po cenach dumpingowych części swych nadwyżek rolniczych na rynku brytyjskim, podkreśla, że Dania jak również Nowa Zelandia protestują przeciw temu pociągnięciu. "Obecnie - pisze cytowany korespondent - konieczne są bezzwłoczne i bardzo energiczne kroki krajów eksportujących /artykuły rolnicze/ przeciw temu przedsięwzięciu".

Struktura geograficzna importu i eksportu USA przedstawia się następująco /w mln dol./:

	Ogólny import		Eksport, łącznie z reeksportem	
	styczeń-sierpień 1952r.	1953r.	styczeń - sierpień 1952r.	1953r.
Łącznie	7.063,9	7.387,1	10.151,0	10.635,0
Ameryka Północna	2.492,2	2.597,3	2.967,1	3.102,1
w tym:				
Kanada	1.529,7	1.636,5	1.810,7	2.075,8
Meksyk	271,2	268,9	462,4	405,7
Kuba	329,8	333,8	348,7	275,9
Ameryka Południowa	1.399,2	1.563,0	1.299,6	968,0
w tym:				
Wenezuela	259,5	285,1	330,0	335,3
Brazylia	503,3	440,3	450,0	185,8
Kolumbia	247,5	299,5	153,8	181,4
Peru	38,7	78,9	82,0	82,0
Argentyna	84,6	145,4	104,1	62,9
Chile	153,5	201,5	85,6	55,3
Urugwaj	36,2	45,6	29,1	13,8

Łącznie z dostawami wojskowymi, które w ciągu pierwszych miesięcy 1953r. wyniosły \$ 3.014,2 mln wobec \$ 1.505,9 mln w analogicznym okresie 1952r.

	Ogólny import	Eksport, łącznie z reeksportem	styczeń-sierpień 1952r.	styczeń-sierpień 1953r.	styczeń-sierpień 1952r.	styczeń-sierpień 1953r.
Europa	1.291,4	1.553,1	2.320,3	1.841,2		
w tym:						
Wielka Brytania	315,2	369,0	464,6	370,4		
Francja	112,9	130,1	249,1	222,4		
Niemcy zachodnie	130,4	188,3	289,2	219,1		
Włochy	97,7	100,1	305,6	189,4		
Belgia/Luksemburg	119,9	165,4	207,9	156,1		
Holandia	101,0	124,8	191,0	142,3		
Szwajcaria	87,1	98,2	106,4	84,7		
Szwecja	56,6	73,7	82,6	60,4		
Austria	19,1	32,8	60,5	41,3		
Turcja	34,8	47,1	52,4	42,8		
Norwegia	35,2	44,3	51,4	41,1		
Grecja	13,6	14,0	51,8	36,1		
Dania	14,4	25,2	34,2	22,6		
Azja	1.258,0	1.134,0	1.498,4	1.271,9		
w tym:						
Japonia	135,5	177,5	422,6	387,1		
Filipiny	168,6	192,0	187,6	233,3		
Indie	184,8	156,7	333,0	113,7		
Indonezja	199,7	152,2	87,7	71,4		
Arabia Saudyjska	26,4	43,2	68,2	59,3		
Sjam	73,3	52,3	37,3	38,1		
Pakistan	16,0	19,1	31,5	38,1		
Malaje Brytyjskie	289,5	155,0	25,1	21,0		
Oceania	174,0	147,3	156,2	96,1		
w tym:						
Australia	105,3	98,9	118,2	72,5		
Nowa Zelandia	67,3	38,8	32,4	19,7		
Afryka	449,1	392,4	403,5	342,1		
w tym:						
Związek Połudn. Afryki	75,7	62,8	154,4	147,0		
Egipt	65,8	25,5	50,0	45,6		
Kongo Belgijskie	49,4	55,2	49,6	39,0		

Jak widać z powyższego zestawienia, w strukturze geograficznej handlu zagranicznego USA nastąpiły poważne zmiany w pierwszych 8 miesiącach 1953 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. Tak np. eksport USA do krajów Ameryki Południowej spadł z \$ 1.299,6 mln w pierwszych 8 miesiącach 1952 r. do \$ 968,0 mln w analogicznym okresie 1953r. Jednocześnie import z krajów Ameryki Łacińskiej wzrósł z \$ 1.399,2 mln w roku ubiegłym do \$ 1.563,0 mln w roku bieżącym. W konsekwencji powyższego kształtowania się obrotów ujemne saldo USA wobec tego obszaru geograficznego wzrosło z \$ 99,6 mln w 8 miesiącach 1952r. do \$ 595 mln w analogicznym okresie 1953r.

Znaczne przesunięcia nastąpiły również w obrotach z szeregiem krajów Europy. Tak np. eksport USA do Wielkiej Brytanii w omawianym okresie spadł z \$ 464 mln w 1952r. do

370,4 mln w 1953 r., podczas gdy import wzrósł z \$ 315,2 mln do \$ 369,0 mln. Eksport USA do Niemiec zachodnich spadł z \$ 289,2 mln w 1952 r. do \$ 219,1 mln w 1953 r. przy wzroście importu z \$ 130,4 mln do \$ 188,3 mln. Podobną tendencję wykazały obroty USA z Holandią i Szwajcarią.

W handlu z krajami Dalekiego Wschodu w pierwszym rzędzie uderza znaczny spadek eksportu amerykańskiego do Indii, który obniżył się z \$ 333,0 mln do zaledwie \$ 113,3 mln w roku bieżącym, przy jednoczesnym spadku importu z \$ 184,8 mln do \$ 156,7 mln. Również eksport USA do Australii spadł z \$ 118,2 mln do \$ 72,5 mln przy jednoczesnym obniżeniu się importu z \$ 105,3 mln do \$ 98,9 mln.

Ogólne obroty handlu zagranicznego USA we wrześniu 1953r. wykazały znaczny wzrost w porównaniu z poprzednim miesiącem i to zarówno po stronie eksportu jak i importu. Podczas, gdy jednak import we wrześniu odpowiadał mniej więcej przeciętnemu poziomowi w pierwszych 9 miesiącach 1953 r., to eksport był wyższy o 6%. Ogólny eksport wzrósł we wrześniu do \$ 1.235,0 mln wobec \$ 1.184,6 mln w sierpniu. Jakkolwiek dostawy wojskowe we wrześniu obniżyły się do \$ 203,7 mln w porównaniu z \$ 274,1 mln w sierpniu, to jednak ogólna ich wartość w ciągu pierwszych 9 miesięcy wzrosła ponad dwukrotnie w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r., wynosząc \$ 2.839,9 mln wobec \$ 1.336,9 mln. Wartość wrześniowego eksportu handlowego /t.zn. po odrzuceniu dostaw wojskowych/ wyniosła \$ 1.031,3 mln, a importu - \$ 926,0 mln, skutkiem czego nadwyżka eksportowa w tym miesiącu osiągnęła \$ 105,3 mln wobec \$ 67,2 mln w sierpniu.

W ciągu pierwszych 9 miesięcy 1953 r. /po odrzuceniu wartości dostaw wojskowych/ eksport wyniósł \$ 9.028,3 mln a import \$ 8.306,2 mln, wobec czego powstało saldo dodatnie w wysokości \$ 722,1 mln. Saldo to odpowiada nadwyżce w skali rocznej w wysokości \$ 960 mln. W związku z tym "Neue Zürcher Zeitung" przewiduje, iż rok bieżący zamknie się znacznie niższym saldem dodatnim, aniżeli w roku 1952, kiedy to osiągnęło ono \$ 2.471,6 mln.

Do wzrostu eksportu we wrześniu przyczyniło się dość równomierne zwiększenie wywozu wszystkich najważniejszych grup towarowych. Szczególnie poważnie podniósł się wywóz maszyn i pojazdów mechanicznych osiągając \$ 438,9 mln wobec \$ 414,9 mln w sierpniu, przyczym największy wzrost wykazał eksport maszyn dla przemysłu górniczego i dla budownictwa. Również wywóz chemikaliów zanotował wzrost do \$ 77,6 mln w porównaniu z \$ 62,4 mln w sierpniu. Poprawie uległ ponadto eksport pszenicy po znacznym spadku w poprzednich miesiącach, jak również tytoniu i bawełny surowej.

Wzrost importu z \$ 841,5 mln w sierpniu do \$ 926 mln we wrześniu spowodowany został w pierwszym rzędzie zwiększonym o \$ 65 mln przywozem kawy surowej, następnie kauczuku naturalnego, ropy i produktów ropy naftowej. Jednocześnie obniżył się import towarów objętych grupą "metale i wyroby metalowe" o \$ 15,4 mln, skutkiem mniejszych zakupów miedzi, cyny i ołowiu.

Według tymczasowych danych, ogłoszonych przez Ministerstwo Handlu, ogólny eksport USA również w październiku b.r. kształtował się zwyklowo, zmniejszyła się natomiast wartość

importu. Wartość ogólnego eksportu osiągnęła \$ 1.256 mln wobec \$ 1.235 mln we wrześniu r.b. i \$ 1.216 mln w październiku 1952 r. Cyfry importu wynosiły odpowiednio: \$ 822 mln, \$ 926 mln i \$ 918 mln.

Na zwyżkę eksportu październikowego, w porównaniu z rokiem ub. wpłynęły - jak wyjaśnia ministerstwo - większe dostawy w ramach t.zw. "pomocy zbrojeniowej", które wyraziły się cyfrą \$ 234 mln, wobec \$ 173 mln w październiku 1952 r.

Trudności zbytu na rynkach zagranicznych przy jednoczesnym wzroście importu znów wyzwały w Stanach Zjednoczonych żądania podniesienia ceł na szereg towarów. Szczególnie uporczywie żądają tego eksporterzy artykułów rolnych, jak również przedstawiciele przemysłu górniczego, szklanego i tekstylnego. Za podwyższeniem taryf celnych opowiadają się w pierwszym rzędzie eksporterzy owsa, ryżu, wełny, ołowiu i cynku. Według przypuszczenia "Biki" na najbliższej sesji Kongresu USA wniesiony zostanie szereg projektów ustaw na rzecz podwyższenia taryf celnych.

Jak donosi "New York World Telegram" Ministerstwo Handlu bada obecnie możliwość wznowienia stosunków handlowych między USA a Chinami Ludowymi, przy czym dotyczy to by miało t.zw. "towarów niestrategicznych". Ministerstwo Handlu przystąpiło już do sondowania opinii przemysłowców amerykańskich w tej kwestii. Dziennik podkreśla, że stanowisko prezesa "Chrysler Export Corp.", Thomasa, który wypowiedział się za eksportem pojazdów mechanicznych do Chin, spotkało się z powszechną aprobata.

Jak wiadomo, przewodniczący koncernu "Chrysler Corp." oświadczył niedawno, że jego korporacja natychmiast wznowi eksport samochodów do Chin Ludowych jako tylko rząd na to zezwoli. Dodał on, że istnieją duże możliwości, iż sprzedaż taka rozpocznie się "w niedalekiej przyszłości". Z wyraźną zazdrością powiedział on, że "Francja, Anglia i Włochy sprzedają już Chinom samochody". Kończąc uwagę prezesa "Chrysler Corp.", wzmiankując, że Ministerstwo Handlu przystąpiło niedawno do badania możliwości podjęcia "regularnego handlu z Chinami" wywołało natychmiastową reakcję oficjalnych czynników Ministerstwa Handlu USA, które przyznało, iż rzeczywiście rozważa się taką sprawę. Dodając jednakże zaraz, że nie może być mowy o przywróceniu normalnych stosunków handlowych przed zawarciem pokoju na Korei.

Wśród przemysłowców amerykańskich, którzy uważają, iż "francuska, włoska i angielska konkurencja zmusza do rewizji naszych stosunków handlowych z Chinami" - słowa prezesa "Chrysler Corp." odbiły się szerokim echem. Poza tym - jak zaznacza dziennik - producenci amerykańscy obawiają się również konkurencji ze strony eksporterów japońskich i zachodnio-niemieckich. "New York World Telegram" pisze dalej, że niektóre amerykańskie koła przemysłowe już oddawna popierały koncepcję wznowienia i rozszerzenia stosunków handlowych z krajami obozu pokoju. Cytowane pismo wyraża przy tym pogląd, że konieczna będzie rewizja ustawy Battle'a, nakładającej embargo na eksport materiałów strategicznych na Wschód. Sprawa ta - zdaniem wzmiankowanego dziennika - rozpatrywana już jest przez Narodową Radę Bezpieczeństwa.

Finanse

Coraz poważniejszą rolę w dążeniach monopolii amerykańskich do podporządkowania sobie gospodarki państw kapitalistycznych odgrywają zagraniczne inwestycje kapitałowe. Kapitały USA głęboko przeniknęły w życiowo ważne gałęzie gospodarki wielu krajów kapitalistycznych, opanowując w pierwszym rzędzie wydobywcę surowców o charakterze strategicznym. Według oficjalnych danych amerykańskiego Ministerstwa Handlu, łączna suma bezpośrednich inwestycji USA osiągnęła w 1950 roku \$ 11.788 mln a zgodnie z prowizorycznymi danymi w połowie 1953 r. wyniosła ona już \$ 15 mld.

Poniższe zestawienie ilustruje rozdział bezpośrednich inwestycji USA według poszczególnych obszarów geograficznych /w mld dolarów/:

rok	1914	1919	1929	1943	1950
ogółem	2,7	3,9	7,5	7,9	11,8
w tym:					
Kanada	0,6	0,8	2,0	2,4	3,6
Ameryka Łacińska	1,3	2,0	3,5	2,8	4,7
Europa	0,6	0,7	1,7	2,0	1,7
wszystkie inne kraje	0,2	0,4	0,6	0,7	1,8

Godnym uwagi jest fakt, że na kraje półkuli zachodniej przypadło w 1950 r. 70% ogółu amerykańskich inwestycji zagranicznych. Szczególnie poważnie wzrosły inwestycje w krajach Ameryki Łacińskiej w latach od 1943 do 1950, po doznanym uprzednio spadku od 1929 r. do 1943 r. Według tymczasowych danych, bezpośrednie inwestycje kapitałowe USA podniosły się w latach 1951-1952 o dalszy \$ 1 mld do łącznej wysokości \$ 5,7 mld. Strumień kapitałów amerykańskich, jaki po drugiej wojnie światowej zaczął napływać do Ameryki Łacińskiej skierowany został przede wszystkim na eksploatację bogactw naturalnych tego obszaru geograficznego, głównie na wydobycie ropy naftowej i rud metali. Okoliczności tej należy przypisać to, że spośród republik Ameryki Łacińskiej pierwsze miejsce w inwestycjach amerykańskich zajęła w 1950 r. Wenezuela /podczas gdy w 1929 r. pierwsze miejsce należało do Kuby/. Poniższe zestawienie ilustruje przesunięcia w inwestycjach amerykańskich w siedmiu republikach Ameryki Łacińskiej, /obejmujących 83% ogółu inwestycji USA na tym obszarze geograficznym/ w latach od 1929 do 1950.

	inwestycje /w mln dol./		udział w ogólnych inwestycjach w %	
	1929r.	1950r.	1929r.	1950r.
Argentyna	332	356	10	7
Brazylia	194	644	6	14
Chile	423	540	12	11
Kuba	919	642	26	14
Meksyk	682	415	20	9
Panama	29	348	1	7
Wenezuela	232	223	7	21
siedem krajów łącznie	2.811	3.938	81	83
Ogółem kraje Ameryki Łacińskiej	3.462	4.735	100	100

Pierwsze miejsce w zagranicznych inwestycjach amerykańskich zajmuje Kanada. Bezpośrednie inwestycje USA na tym terenie wzrosły w latach 1951 i 1952 o dalsze \$ 1,5 mld do łącznej wysokości ponad \$ 5 mld. W porównaniu z Ameryką Łacińską i Kanadą udział Europy Zachodniej w bezpośrednich inwestycjach kapitałowych USA pozostaje daleko w tyle. Inwestycje te obniżyły się z \$ 1.785 mln w 1943 r. do \$ 1.720 mln w 1950 r., przy czym udział ich w globalnej wartości inwestycji amerykańskich spadł z 23% do 15%. Warto przy tym podkreślić, że po drugiej wojnie światowej nastąpiło tu przesunięcie na rzecz zwiększenia bezpośrednich inwestycji do Wielkiej Brytanii, które podniosły się z \$ 518,8 mln w 1943 do \$ 847,0 mln w 1950 r. Podczas, gdy w 1943 r. na Wielką Brytanię przypadało około jednej trzeciej ogólnych inwestycji amerykańskich ulokowanych w Europie zachodniej to w 1950 r. przypadało już około połowy. Z innych większych krajów Europy zachodniej również na terenie Francji nastąpił wzrost tych inwestycji, które podniosły się z \$ 167,4 mln w 1943 r. do \$ 217,1 mln w 1950 r.

Rozdział bezpośrednich inwestycji zagranicznych USA według głównych gałęzi gospodarczych przedstawiał się w latach 1943 do 1950 następująco:

	zainwestowane kapitały /w mln dol./		udział w ogólnych inwestycjach w %	
	1943r.	1950r.	1943r.	1950r.
rolnictwo	503	589	6	5
górnictwo i hut- nictwo	973	1.129	12	10
przemysł naftowy	1.393	3.390	18	29
przemysły prze- twórcze	2.276	3.331	29	32
przedsiębiorstwa użyteczności publicznej	1.390	1.425	18	12
przedsiębiorstwa handlowe	654	762	8	6
banki i ubezpiecze- nia	374	425	5	4
różne	300	237	4	2
Ogółem	7.863	11.288	100	100

Jak wynika z powyższego zestawienia szczególnie poważny wzrost inwestycji amerykańskich notuje się na odcinku przemysłu naftowego. Poza naftą coraz więcej kapitałów USA lokowanych jest zagranicą w wydobycie rud metali.

W latach 1951 i 1952 bezpośrednie inwestycje USA zagranicą w przemyśle naftowym wzrosły o dalszy \$ 1 mld do łącznej sumy \$ 4,4 mld, stanowiąc tym samym przy końcu 1952 r. jedną trzecią ogólnych inwestycji zagranicznych. Dane za lata 1943 - 1950 wykazują szczególnie silny napływ kapitałów amerykańskich do przemysłu naftowego krajów Bliskiego Wschodu, Wenezueli i Kanady; łączna ich wartość wzrosła tam z \$ 557 mln w 1943r. do \$ 1.934 mln w 1950 r.

W zakresie inwestycji amerykańskich lokowanych w przedsiębiorstwach przetwórczych poważny wzrost nastąpił w latach 1943 do 1950 na terenie Kanady, Wielkiej Brytanii i Brazylii.

Od lokowanych zagranicą bezpośrednich inwestycji kapitału amerykańscy ciągną olbrzymie zyski. Według danych "Neue Zürcher Zeitung" czyste zyski osiągnięte z tego tytułu przez oligarchię finansową USA wyniosły w 1950 r. \$ 1.765,8 mld.

Produkcja

Zgodnie z prowizorycznymi danymi "Federal Reserve Board", ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej USA spadł w listopadzie 1953 r. do 228 w porównaniu z 231 w październiku br. i 234 w listopadzie 1952 r. /1935 - 1939 = 100/. Wskaźnik listopadowy obniżył się o 15 punktów w porównaniu ze szczytowym poziomem osiągniętym w marcu bieżącego roku. Spadek ten spowodowany został głównie zmniejszeniem się wytwórczości towarów trwałej konsumpcji. Najsilniejszy spadek zanotowano w produkcji samochodów, która w listopadzie skurczyła się o 30%, w porównaniu z październikiem. Produkcja stali spadła w listopadzie do 90% w porównaniu z październikiem. Obniżyła się również wytwórczość aparatów telewizyjnych i innych. W okresie towarów bezpośredniej konsumpcji nastąpił niewielki spadek produkcji tekstyliów i chemikaliów przemysłowych przy słabym wzroście produkcji papieru i tektury.

W wyniku spadku produkcji przemysłowej przeciętny tydzień pracy w ciągu listopada 1953 r. obniżył się do 39,9 godzin, co znaczy do poziomu najniższego w ciągu ostatnich 4 lat. Jednocześnie, według oficjalnych danych, ilość bezrobotnych w listopadzie wzrosła o 266.000 osób osiągając tym samym najwyższy poziom miesięczny w ciągu pierwszych 11 miesięcy 1953 r.

Poniżej podajemy za pismem "New York Herald Tribune" zestawienie się ważniejszych pozycji produkcji USA w III kwartale i październiku b.r.

	jedn.	1952r. średn. mies.	1953 r.			
			VII	VIII	IX	X
Bitum.	mln.kr.t.	38,8	35,0	40,3	41,1	40,7
Antrac.	"	3,3	2,5	2,4	2,7	2,9
Energia elektryczna	mld kWh	38,5	43,9	44,5	42,9	...
Nafta	mln barył.	191,0	204,7	204,1	...	...
Włókna żelaza	w 1000 kr.	5.180	6516	6.472	6.202	6.498
Żelazo w sztabach	ton	7.764	9.276	9.406	8.883	9.459
Cement	mln bec.	20,8	24,1	24,3	...	...
Samochody osob.	w 1000	360,1	599,1	513,5	475,3	...
Łączarówki	szt.	101,1	105,6	101,5	98,1	...

W dalszym ciągu wzrastają zapasy towarowe na składach w sieci handlowej. Według informacji "Neue Zürcher Zeitung" powołującej się na dane Ministerstwa Handlu USA/, ogólne zapasy towarowe osiągnęły przy końcu września br. nowy rekordowy poziom \$ 78,7 mld, podnosząc się tym samym o \$ 5,7 mld w po-

rownaniu z wrześniem 1952 r. Oczeka się, że zapasy w przemyśle oraz handlu hurtowym i detalicznym wzrosły w ciągu września br. o co najmniej \$ 600 mln w porównaniu ze wzrostem \$ 450 mln w sierpniu /w porównaniu z lipcem/. Jednocześnie ogólna wartość sprzedanych towarów we wrześniu obniżyła się o \$ 700 mln w porównaniu z sierpniem, kiedy to wyniosła ona \$ 48,2 mld.

Do wzrostu ogólnych zapasów towarowych w poważnym stopniu przyczynia się spadek obrotów w handlu detalicznym spowodowany kurczeniem się realnej płacy zarobkowej amerykańskich mas pracujących, dochodów farmerów i wzrostu bezrobocia.

O ile w ostatnim kwartale 1952 r. /według danych pisma "U.S. News and World Report"/ obroty handlu detalicznego utrzymywały się na poziomie \$ 170,6 mld w skali rocznej, a w I połowie 1953 r. - na poziomie \$ 172,4 mld, to w III kwartale br. obniżyły się one do \$ 170,4 mld w skali rocznej. W rzeczywistości, jeśli się zważy, że według danych Ministerstwa Handlu USA, ceny detaliczne w tym czasie wzrosły, ilość towarów sprzedanych w sieci detalicznej obniżyła się daleko poważniej. Jak donosi cytowane wyżej pismo amerykańskie, w październiku br. obroty detaliczne kształtowały się na poziomie \$ 167,5 mld tj. były o \$ 3,1 mld niższe aniżeli w ostatnim kwartale 1952r. Oczekuje się, że w pierwszej połowie 1954 r. obniżą się one do poziomu \$ 164,5 mld to znaczy będą o \$ 7,9 mld mniejsze niż w I półroczu 1953r.

Najpoważniejszy spadek obrotów obserwuje się w handlu artykułami trwałe konsumpcji, sprzedaż których w I kwartale br. kształtowała się na poziomie \$ 62,1 mld w skali rocznej a już w III kwartale br. spadła do \$ 58,2 mld tj. o 6,3%. Jak ocenia "U.S. News and World Report" obroty detaliczne towarami trwałe konsumpcji obniżą się w ciągu pierwszej połowy 1954 r. o 11% w porównaniu z najwyższym poziomem notowanym w ciągu bieżącego roku.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Handlu USA obroty detaliczne we wrześniu br. w porównaniu z poprzednim miesiącem oraz z wrześniem 1952 r. przedstawiały się następująco /bez uwzględnienia wahań sezonowych - w mln dol./:

	sierpień 1953r.	wrzesień 1952r.	wrzesień 1953r.
Ogólny obrót detaliczny	14.270	13.620	14.190
Towary trwałe konsumpcji	5.211	4.670	5.095
w tym:			2.790
samochody i części	2.941	2.353	955
materiały budowlane i			
galanteria metalowa	941	924	750
meble i inne artykuły			85
gospodarstwa domowego	747	756	515
wyroby jubilerskie	91	100	
inne towary	491	537	
Towary bezpośrednio konsumpcji	9.059	8.950	9.095
w tym:			3.310
artykuły spożywcze	3.441	3.242	

	sierpień 1953r.	wrzesień 1952r.	wrzesień 1953r. x/
odzież i obuwie	709	910	865
farmaceutyki	391	374	390
benzyna sprzedawana na stacjach usługowych	979	866	910
inne towary	2.359	2.444	2.495

dane prowizoryczne

Jak wynika z powyższego zestawienia, obroty handlu detalicznego we wrześniu zmniejszyły się w porównaniu z sierpniem o \$ 80 mln, przyczem sprzedaż towarów trwałej konsumpcji zmniejszyła się o \$ 116 mln czyli o 2,2%. Wśród tej grupy towarów sprzedaż samochodów spadła o \$ 151 mln t.j. o 5,1%.

Analizując przeżywane trudności zbytu w przemyśle samochodowym, pismo "Wall Street Journal" podkreśla, iż "zapasy hurtowników spiętrzyły się do rekordowych, jak na tę porę rozmiarów". Według informacji cytowanego dziennika, w listopadzie liczba niesprzedanych aut na składach u hurtowników osiągnęła rekordową wysokość 574.000 wozów. W związku z trudnościami zbytu firma "Nash" podała do wiadomości, że wstrzymuje produkcję na 8 dni od 21 grudnia 1953 r. do 4 stycznia 1954 r., aby dostosować się do obecnej sytuacji rynkowej". Dziennik podobnie zwraca uwagę, że biuro zatrudnienia stanu Michigan, gdzie, jak wiadomo, koncentruje się przemysł samochodowy, podało do wiadomości, iż liczba bezrobotnych w tym stanie osiągnęła 15 listopada br. 125.000 osób.

Przemysł samochodowy ma wielkie znaczenie dla ekonomiki amerykańskiej. Zmiany w sytuacji tej ważnej gałęzi produkcji odbijają się rychło na innych gałęziach przemysłu. Dość stwierdzić, że przemysł samochodowy pochłania prawie 25% wszystkich pilawów stalowych w USA.

Wzrastające trudności zbytu doprowadziły ostatnio do poważnego spadku produkcji samochodów osobowych. Produkcja ta zmniejszyła się w listopadzie do 361.000 szt. w porównaniu z 388.000 szt. w październiku. Oprócz trudności zbytu wchodziło także w grę przestawianie się firm na nowe modele na rok 1954. Jak twierdzi "Neue Zürcher Zeitung" produkcja samochodów osobowych w grudniu osiągnie około 445.000 szt. co dałoby w konsekwencji łączną produkcję roczną w ilości 6,2 mln wozów, znaczy o pół miliona sztuk mniej aniżeli wynosiły przewidywania producentów. Przedstawiciele koncernów samochodowych przewidują, że w roku 1954 produkcja samochodów osobowych będzie zmniejszyła się w granicach 5 mln do 5,5 mln sztuk, to znaczy spadnie o 10 - 20% w porównaniu z poziomem roku bieżącego.

Obecnie amerykański przemysł samochodowy nastawia się równo pod względem technicznym jak i gospodarczym do walki konkurencyjnej na rynku światowym, która według ogólnego przekonania kół przemysłowych będzie w przyszłym roku daleko ostrzejsza niż kiedykolwiek od 1940 r.

Jednocześnie zaostrza się walka konkurencyjna między największymi koncernami samochodowymi USA tj. firmami:

"General Motors", "Ford" i "Chrysler", co grozi unicestwieniem małych t.zw. "niezależnych" firm. 23 października towarzystwo "Chrysler", dążąc do umocnienia swych pozycji w walce z dwoma pozostałymi głównymi konkurentami podało do wiadomości o zamiarze zakupu za \$ 35 mln fabryk firmy "Briggs Manufacturing Co.", produkującej karoserie samochodowe. Do firmy tej należy 12 fabryk.

Według oświadczenia korespondenta pisma "Wall Street Journal" z Detroit, towarzystwo "Chrysler" zamierza w ten sposób wzmocnić konkurencyjność swej produkcji, przez obniżenie kosztów własnych drogą wytwarzania części samochodowych we własnym zakresie. Korespondent donosi ponadto, iż koncern, "General Motors" prowadzi pertraktacje w sprawie zakupu wielkiej fabryki należącej do firmy "Kaiser Manufacturing Co." Dążąc do utrzymania i wzmocnienia swych pozycji w toczącej się walce konkurencyjnej "Ford" buduje nową fabrykę silników samochodowych w pobliżu Cleveland i kilka innych zakładów.

Stopa życiowa

Zgodnie z prowizorycznymi danymi Ministerstwa Pracy i Wskaźniki cen hurtowych w październiku 1953 r. przedstawiały się następująco /1947 - 1949r. = 100/:

	wrzesień		październik	
	1952r.	1953r. x/	1952r.	1953r.
Wskaźnik ogólny	111,8	111,0	111,1	110,2
w tym:				
towary rolnicze	106,6	98,1	104,9	95,2
żywność	110,3	106,6	108,5	104,7
towary przemysłowe	113,2	114,7	113,0	114,5
w tym:				
tekstylia i odzież	99,5	96,9	99,2	96,5
skóry i wyroby skór- rzane	96,5	99,7	96,6	97,0
opał i energia elektr.	106,2	110,9	106,6	111,0
chemikalia	104,0	106,7	103,9	106,7
kauczuk i wyroby	126,3	124,0	126,0	124,2
materiały i wyroby drzewne	120,4	119,2	120,2	118,4
masa papiernicza i papier	115,6	116,9	115,5	117,5
metale i wyroby	124,6	128,5	124,1	127,8
maszyny i sprzęt	121,5	124,0	121,3	124,1
meble i inne przedmio- ty gospodarstwa do- mowego	112,0	114,9	112,0	114,8
kopaliny niemetaliczne	113,8	120,7	114,4	120,7
tytoń, wyroby tytoniowe i napoje	110,8	116,2	110,8	118,1
inne	108,3	94,7	108,4	94,4

x/ dane sprawdzone

Jakkolwiek poziom cen hurtowych obniżył się w październiku, w dalszym ciągu wzrastały koszty utrzymania. Jak donosi "Neue Zürcher Zeitung" ogólny wskaźnik kosztów utrzymania wzrósł w połowie października 1953 r. w porównaniu ze stanem z połowy września o 0,2% do poziomu 115,4% /1947 - 49 = 100/; w porównaniu sprzed rokiem wskaźnik ten wzrósł o 1,1%. W ciągu miesiąca sprawozdawczego nastąpił wprawdzie lekki spadek cen artykułów spożywczych, któremu jednak towarzyszył daleko większy wzrost komornego, cen odzieży, świadczeń za usługi, pomoc lekarską i rozrywki kulturalne.

/o/

U M O W Y HANDLOWE I PŁATNICZE

ARGENTYNA - FRANCJA

W uzupełnieniu wiadomości z nr 40/123 "WHZ" podajemy bliższe dane, dotyczące wymiany towarowej argentyńsko-francuskiej. Dostawy argentyńskie obejmują przede wszystkim /w mlrd franków francuskich/: wełnę surową - 9,5, kukurydzę - 3,5, skóry - 3,0, siemię i olej lniany - 2,2, makuchy - 1,35, ekstrakt Quebracho - 1,0, skórę - 0,6, bawełnę - 0,5, owoce - 0,3, konserwy mięsne - 0,2, tytoń - 0,2. Na eksport francuski złożą się m.in. /w mlrd fr.fr./: żelazo i stal surowa - 5,34, szyny kolejowe i sprzęt - 2,4, wyroby stalowe - 3,3, blacha biała - 0,8, aparaty radiowe, telefoniczne i inne - 0,625, węgiel - 0,5, barwniki - 0,6, esencje i perfumy - 0,6, żywice - 0,6, chemikalia - 0,65, medykamenty - 0,8, instrumenty chirurgiczne - 0,2.

BRAZYLIA - CZECHOSŁOWACJA

Brazylia i Czechosłowacja przedłużyły swą umowę handlową do dnia 17 maja 1954 r. Brazylia dostarczy Czechosłowacji kawę, bawełnę, kakao, sizal, rudę żelaza i niektóre inne artykuły ogólnej wartości \$ 15 mln w zamian za dobra wartości \$ 16,2 mln, głównie maszyny, samochody i chemikalia.

BULGARSKA REPUBLIKA LUDOWA - GRECJA

5 grudnia podpisana została bułgarsko-grecka umowa, przewidująca wymianę towarową pomiędzy tymi krajami w wysokości \$ 1.800.000. Dostawy bułgarskie obejmą: mięso, jaja i nawozy sztuczne. W zamian za to Bułgaria otrzyma grecką bawełnę, tekstylia oraz inne towary.

CHINY - INDOCHINY

Agencja "Chine Nouvelle" podała do wiadomości, że Chiny i Indochiny podpisały w Pekinie w dniu 30 listopada b.r. umowę handlową, obejmującą wymianę towarową 91 artykułów, łącznie z cyną i kauczukiem.

DANIA - FRANCJA

Obowiązująca obecnie umowa handlowa duńsko-francuska przedłużona została do dnia 31 marca 1954 r.

Eksport duński do Francji pozostał jak dotychczas ograniczony do 30% początkowo obliczonego na cały rok kontyngentu; to samo dotyczy francuskiego wywozu do Danii. Przyznane zostały jednak pewne ulgi obustronne dla niektórych

sezonowych towarów eksportowych. Duński import z Francji jest znacznie większy od eksportu do tego kraju. Przywóz duński w ciągu pierwszych trzech kwartałów b.r. wyniósł 225/218 mln. kr.d., a wywóz do Francji - 142/136 mln kr.d. Dania otrzymuje z Francji przede wszystkim wyroby stalowe i maszyny, wyroby szklane, jak również wina i napoje alkoholowe, dostarcza zaś głównie ryby, produkty mleczarskie i maszyny.

FINLANDIA - GRECJA

W uzupełnieniu wiadomości zamieszczonej w nr 42/125 "WHZ" podajemy szczegółowe dane ilościowe, dotyczące list towarowych obu krajów. Dostawy fińskie obejmują: tarcicę - 5.000 ton, forniery - 7.500 ton, celulozę - 2.000 ton, miążgę drzewną - 3.000 ton, papier rotacyjny - 7.000 ton, bibulkę papierosową - 4.0000 ton., inne gatunki papieru - 1.000 ton, tytoń - 2.000 ton. Na eksport grecki złożą się: rodzynki - 3.000 ton, ryż - 500 ton, żywice - 3.000 tonni sól pochodzenia morskiego - 10.000 ton.

FRANCJA - NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Francja i NRD zawarły ostatnio umowę handlową i płatniczą na 1954 r. Obroty przewidziane w ramach tej umowy ustalone zostały na sumę $\text{Z} 8,3$ mln. Na eksport francuski złożą się: owoce, kawa, kakao, przyprawy korzenne, oleje roślinne, wina, wełna, tkaniny wełniane, chemikalia, wyroby walcowane itp. Dostawy NRD obejmą m.in. maszyny, wyroby precyzyjne i optyczne, chemikalia; instrumenty muzyczne, motocykle, wyroby ze szkła, ceramikę, książki i czasopisma.

FRANCJA - TURCJA

W dniu 21 grudnia podpisany został w Ankarze nowy układ handlowy pomiędzy Francją a Turcją. Wartość wymiany towarowej wyniesie 27.000 mln franków francuskich.

Jednocześnie zawarto porozumienie, na zasadzie którego banki francuskie udzielą Turcji kredytu w wysokości 160 mln funtów tureckich.

GRECJA - NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Pomiędzy Grecją a NRD zawarta została ostatnio umowa handlowa, w ramach której NRD otrzyma z Grecji tytoń, wina, kalafonię, piryty oraz owoce, w zamian za co dostarczy przede wszystkim wyroby przemysłowe.

HISZPANIA - NIEMCY ZACHODNIE

Hiszpania i Niemcy zachodnie podpisały protokół dodatkowy do obowiązującej pomiędzy tymi krajami umowy handlowej z 1 maja 1950 r. Zgodnie z tym protokołem, termin ważności umowy został przedłużony do 30 września 1954 r.

W okresie ważności umowy eksport zachodnio-niemiecki do Hiszpanii zmniejszony został ogółem o 30%, jednakże kontrybucje towarów, których import dla Hiszpanii ma specjalne znaczenie (wyposażenie dla odlewni i walcowni, obrabiarki, traktory) zmniejszone zostały w mniejszym stopniu. Dostawy

węgla zachodnio-niemieckiego zwiększone zostały za 100 tys. ton do 150 tys. ton.

Hiszpania dostarczy Niemcom zachodnim 0,5 mln ton pirotytów oraz 550 tys. t. rudy żelaza (w tym 100 tys. t. północno-afrykańskiej).

Równocześnie oba kraje podpisały protokół, dotyczący przedłużenia umowy płatniczej z 14 października 1952 r. Maksymalny kredyt, przewidziany przez protokół do umowy płatniczej, pozostaje w wysokości 84 mln marek zachodnio-niemieckich. Od kwietnia 1954 r. suma ta będzie zmniejszona i ustalona zostanie w wysokości 25% wartości eksportu tego partnera, który do tego czasu dostarczy mniejszą ilość towarów.

LIBAN - NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

W Bejrucie podpisany został układ handlowy pomiędzy Niemiecką Republiką Demokratyczną a Libanem. Przewiduje on, że w 1954 r. wymiana towarowa wyniesie 8 1 mln.

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA - SZWECJA

Kompensacyjna umowa handlowa pomiędzy Szwecją a NRD na 1954 r. przewiduje obustronne dostawy wartości 90 mln koron szwedzkich dla każdej ze stron, przy czym obejmuje ona niezrealizowane jeszcze dostawy z 1953 r. (na sumę 6 mln kr. ze strony Szwecji i na sumę 2,8 mln kr. - ze strony NRD). 60% szwedzkiego eksportu będzie się składało z artykułów spożywczych: ryby - za 18 mln kr., serów za 3 mln kr., jaj - za 2,2 mln kr., zboża pastewnego i borówek. Poza tym Szwecja dostarczy żelazo i stal wartości 11,5 mln kr., maszyny, garbniki, celulozę, papier i t.p. Dostawy z NRD obejmą brykiety z węgla brunatnego za 8 mln kr., sole potasowe - za 12 mln kr., samochody - za 5 mln kr., maszyny, aparaty precyzyjne, chemikalia, szkło, porcelanę, ceramikę oraz tekstylia. W okresie pierwszych 9 miesięcy b.r. eksport szwedzki do NRD wyniósł 55,8 mln kr. (59,3 mln w analogicznym okresie 1952), import zaś 36 mln kr. (56,3 mln). Obecnie zawarta umowa kompensacyjna przewiduje zatem na rok 1954 znacznie większe obroty.

SZWAJCARIA - WĘGIERSKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Prasa węgierska donosi, że szwajcarsko-węgierska umowa handlowa przedłużona została do 30 września 1954 r. W ramach tej umowy Węgry dostarczają Szwajcarii surowce dla przemysłu farmaceutycznego, wyroby przemysłu lekkiego, artykuły rolne itd. Szwajcarski eksport obejmuje surowce dla przemysłu włókienniczego, maszyny, chemikalia i rozmaite przyrządy.

SZWECJA - WŁOCHY

Szwedzko-włoska umowa handlowa z 1952 r została przedłużona o dalszy rok z ważnością od 1 listopada 1953 r. Wymiana towarowa pomiędzy obu krajami obejmuje przeważnie towary zliberalizowane. Import szwedzki z Włoch wynosił w okresie pierwszych 9 miesięcy b.r. 177 mln kr. szw. (143 mln), eksport zaś - 145 mln kr. szw. (143 mln kr. szw.) Ponad połowę dostaw szwedzkich stanowiła celuloza, następnie wyroby stalowe za

33 mln kr.szw. i maszyny wartości 18 mln kr.szw. Włochy dostarczyły m.in. tekstyliów na sumę 52 mln kr.szw., owoców południowych za 39 mln kr. i samochodów za 21 mln kr.szw.-

/j/

CŁA I POLITYKA IMPORTOWA

U S T R I A

Liberalizacja importu

Z dniem 15 grudnia import został zliberalizowany w 50%
amiast - jak dotąd - w 35%. Rada Ministrów zatwierdziła no-
listę artykułów, których przywóz został zliberalizowany.
M.in. od 1-go stycznia 1954.r. samochody osobowe zosta-
zamieszczone na zliberalizowanej liście importu z krajów
EC.

Ulgi celne dla Węgier

Na podstawie art.4 protokołu z posiedzenia Komisji
eszaney z dnia 9.IX.br rząd przyznał następ. ulgi taryfowo-
elne towarom pochodzenia węgierskiego: z poz. t.c.29 - skódy
rowy, z poz. t.c.38b/- czosnek, z poz. t.c.40 c/pomidory
onserwowane w beczkach i słojach oraz wino w beczkach.

R A Z Y L I A

Nowa taryfa celna

Rzecznik brazylijskiego ministerstwa spraw zagranicz-
ych potwierdził, że rząd rozważa kwestię wprowadzenia nowej
aryfy celnej opartej na obecnych opłatach z dodatkowym po-
atkiem ad valorem od każdego artykułu. Brazylia bardzo nie-
chętnie rezygnuje z GATT, ale czynniki rządowe wywierają wiel-
nacisk w kierunku wprowadzenia nowych stawek a to celem
większenia ochrony przemysłu krajowego.

Brazylia nie podpisała ostatniego protokołu genewskie-
o, który przedłuża działanie umowy GATT do 30 czerwca 1955.r.
mierza ona przed końcem b. roku przedłożyć GATT nowy projekt
ej taryfy. Jeżeli GATT uzna proponowane stawki za możliwe
przyjęcia, Brazylia przeprowadzi negocjacje z innymi człon-
ami GATT. W przeciwnym razie, kongres brazylijski zadecyduje,
czy Brazylia pozostanie członkiem GATT, u.

E G I P T

Zmiany taryfowo-celne

Rząd zatwierdził 28.X.53 trzy dekrety zmieniające
stawki celne od importowanych przyrządów i materiałów potrzeb-
ych w przemyśle kinematograficznym jak następuje: z poz. t.
eln. 261 - błony filmowe słabo-czułe 0,150, czułe niewyświe-
lone - 0,200, wyświetlone negatywy - 0,500, pozytywy 5,250 l.
s. za 1 kg. netto. Z poz. t.c.833 - aparaty foto - i kine-

matograficzne do użytku przemysłu kinowego - bez cła, inne zaś - 15% a.v.

PAKISTAN

Zgodnie z wydanym w Karachi okólnikiem (Public Notice Nr.47) ważność zaświadczeń importowych, które wydane zostały przed lub po 1.X.1953 dla towarów, mających ulec załadowaniu odpowiednio przed 15 lub 31.XII.53.r. została utrzymana na okres do 31.III.54, do której to daty mogą być one załadowane

FRANCJA

Częściowe zawieszenie ograniczeń importowych

W dzienniku urzędowym z dn. 2.XII. ogłoszona została lista towarów pochodzących z krajów OEEC co do których poczynając od 1.XII.br ustały wszelkie ograniczenia ilościowe.

ISLANDIA

Liberalizacja przepisów importowych

Władze rządowe częściowo uchyliły wydane w swoim czasie przepisy ograniczające przywóz towarowy z zagranicy, tak że, poczynając od 1.X. br znaczna grupa towarów pochodzących ze wszystkich krajów OEEC jest importowana bez wszelkich ograniczeń.

JAPONIA

System zróżniczkowanych taryf importowych

Reuter doniósł, że rząd japoński zamierza wprowadzić system zróżniczkowanej taryfy importowej, jako retorsję wobec krajów, odmawiających stosowania w obrotach z Japonią postanowień GATT. System takiej taryfy umożliwi Japonii wybór pomiędzy krajami, które podpisały deklarację, ogłoszoną w październiku w Genewie, w sprawie stosowania względem Japonii zasad GATT'u, a tymi, które takiej deklaracji nie podpisały. Szczegóły techniczne projektu są w opracowaniu.

LIBAN

Zmiany taryfowo-celne

Dekret rządowy Nr.364 z dn. 26.X.53. zmienił stawki następ.pozycji taryfy celnej: poz.t.c.677 - szkła optyczne i do okularów - zamiast dawnej stawki 11% a.v., obecnie - bez cła, poz.t.c. 908 - szkła optyczne przyrządzone nieoprawione zamiast 15% obecnie 25% z poz. t.c.910 - okulary i wyroby podobne zamiast 15% - obecnie 25%.

NOWA ZELANDIA

Przydziały dewiz na cele importu

Ustalona we wrześniu 1953 przez Dyрекcję Cel (p.WHŻ Nr.38/121 zasada przydzielania w r. 1954 importerom 50% dewiz w stosunku do r 1950, została ostatnio zmieniona tylko

stosunek ten został podwyższony do 75%.

URUGWAJ

Przystąpienie do GATT'u

Według Board of Trade, rząd Urugwaju podpisał 16.XI.53 protokoły z Annecy i Torquay o przystąpieniu do umów GATT'u.

WIELKA BRYTANIA

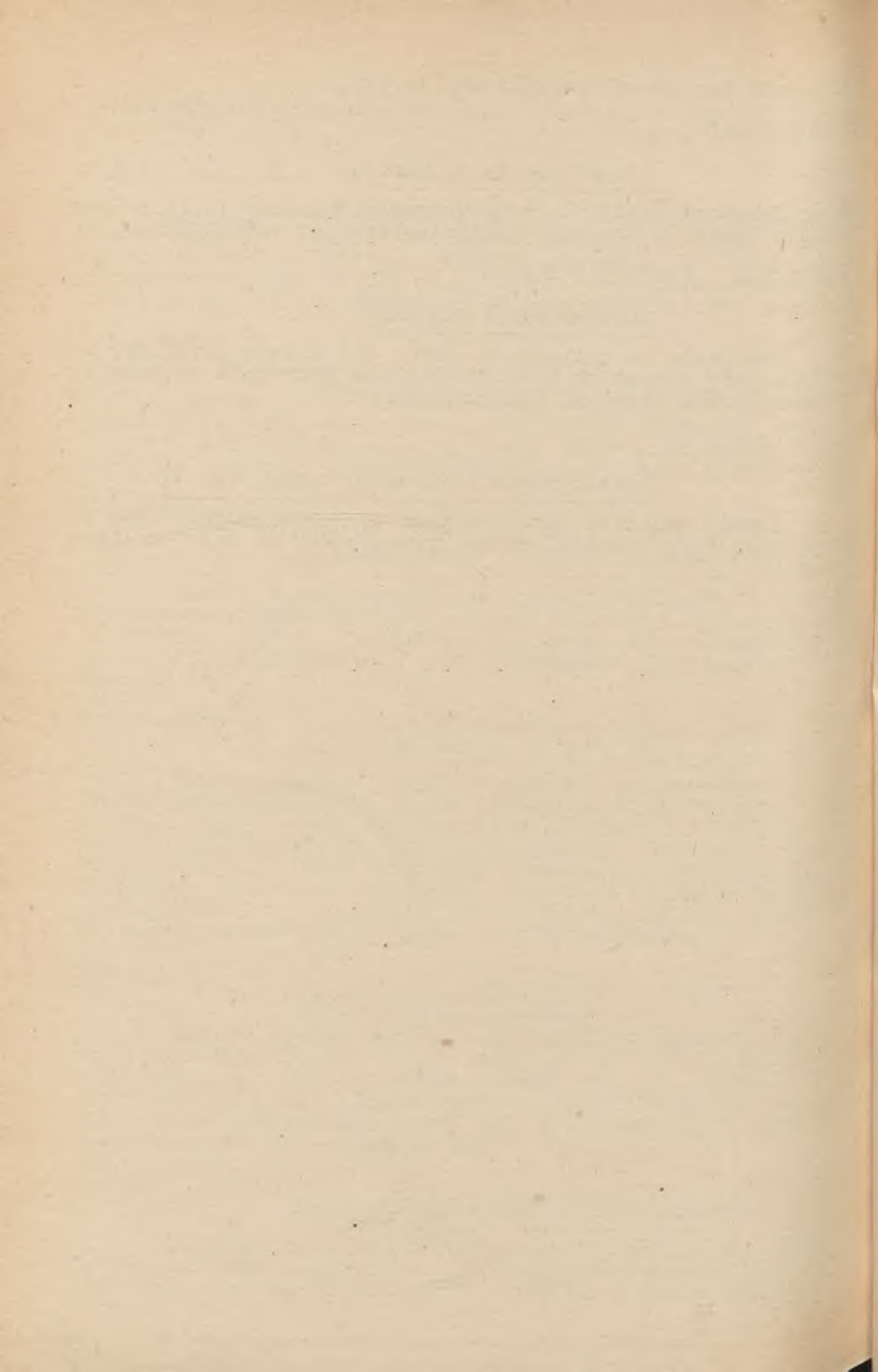
Liberalizacja importu

Stosownie do okólnika Nr.598 i 599 z dnia 25.XI.53. zezereg owoców suszonych i świeżych można przywozić ze wszystkich krajów bez zezwoleń importowych.

WŁOCHY

Przedłużenie stosowania taryfy celnej

Termin ważności obowiązującej do końca grudnia 1953 r. tymczasowej taryfy celnej został przedłużony do dnia 14 lipca 1954.r.

III. CŁA i POLITYKA IMPORTOWA

Austria	Liberalizacja importu	89
	Ulgi celne dla Węgier	89
Brazylia	Nowa taryfa celna	89
Egipt	Zmiany taryfowo-celne	89
Pakistan		90
Francja	Częściowe zawieszenie ograniczeń importowych	90
Islandia	Liberalizacja przepisów importowych	90
Japonia	System zróżniczkowanych taryf importowych	90
Liban	Zmiany taryfowo-celne	90
Nowa Zelandia	Przydziały dewiz na cele importu	90
Urugwaj	Przystąpienie do GATT'u	91
Wielka Brytania	Liberalizacja importu	91
Włochy	Przedłużenie stosowania taryfy celnej	91